

RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ  
ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ  
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ  
ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ



## ΟΔΗΓΟΣ ΜΑΘΗΣΗΣ



### **ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΓΙΑ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ –**

### **Πνευματικό προϊόν 2 - Πλαστικό**

### **Ευαισθητοποίηση μέσα από μεθοδολογίες τέχνης**

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

Αυτό το έγγραφο θα αντιπροσωπεύει το αποτέλεσμα του Πνευματικού Προϊόντος αριθμός 2 στο έργο ERASMUS+ αριθ.: 2020-1-SI01-KA201-075895 "Καινοτόμες μεθοδολογίες μάθησης στα σχολεία για την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης και της ενεργού συμμετοχής στα κοινά σχετικά με την κατανάλωση πλαστικών - ReLearn Plastics".

Το έργο αυτό συντονίστηκε από τη λέσχη νεολαίας του δήμου Stara Pazova - OKOSP και έγινε μαζί με όλους τους άλλους εταίρους του ReLearn Plastics: University of Maribor, Biotehniški center Naklo, E – gimnazija, Asociacio Cultural CRESOL, IES Cid Campeador, CSI Centre for Social Innovation LTD και P.G.M.S. (Private Grammar & Modern School).

Το θέμα της υπερβολικής χρήσης πλαστικών και των περιβαλλοντικών επιπτώσεων είναι ένα από τα πιο πιεστικά ζητήματα του σήμερα. Όσο και αν γίνεται λόγος, είναι προφανές ότι οι μαθητές γυμνασίου εξακολουθούν να μην έχουν επίγνωση του προβλήματος που αντιμετωπίζουμε, επομένως χρειάζονται αυτό το πνευματικό προϊόν όπως έχει ολοκληρωθεί στην ανάλυση αναγκών με τα σχολεία της σύμπραξης.

Αυτό το πνευματικό προϊόν θα είναι ένας οδηγός για τους καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το υλικό θα σχεδιαστεί για να είναι ένας οδηγός για τους εκπαιδευτικούς. Θα αντιπροσωπεύει μια σύνθεση τέχνης και επιστήμης.

Αυτό το παραδοτέο θα απευθύνεται στους εκπαιδευτικούς, αυξάνοντας τις γνώσεις και τις ικανότητες για τη χρήση νέων τρόπων εκπαίδευσης και μάθησης με τους μαθητές για την αύξηση των κινήτρων και της ευαισθητοποίησης σχετικά με τις περιβαλλοντικές και κοινωνικές προκλήσεις. Χάρη σε αυτή την ένωση, η δημιουργικότητα θα αφυπνιστεί τόσο για τους εκπαιδευτικούς όσο και για τους μαθητές.

Το θέμα της υπερβολικής χρήσης πλαστικών και των περιβαλλοντικών επιπτώσεων είναι ένα από τα πιο πιεστικά ζητήματα του σήμερα. Όσο και αν γίνεται λόγος, είναι προφανές ότι οι μαθητές γυμνασίου εξακολουθούν να μην έχουν επίγνωση του προβλήματος που αντιμετωπίζουμε, επομένως χρειάζονται αυτό το πνευματικό προϊόν, όπως έχει συναχθεί στην ανάλυση της ανάγκης με τα σχολεία της σύμπραξης.

Εταίροι του έργου:



# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

## Πίνακας περιεχομένων

Ενότητα 1 - Μάθηση μέσω της Τέχνης .....	4
Ενότητα 2 - Βέλτιστες πρακτικές τέχνης στην εκπαίδευση .....	37
Ενότητα 3 - Μεθοδολογικός οδηγός "Χρησιμοποιώντας την τέχνη με πλαστικά" .....	64
Αναφορές.....	74

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

## Ενότητα 1 - Μάθηση μέσω της Τέχνης

Η πρώτη ενότητα ασχολείται με τη γενική σημασία της τέχνης στη μάθηση. Ένας από τους σημαντικότερους στόχους της εκπαίδευσης είναι η ανάπτυξη περισσότερων γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων σε σύγκριση με το τυπικό σχολικό πρόγραμμα. Οι μαθητές του 21ου αιώνα είναι πολύ διαφορετικοί από τους μαθητές του παρελθόντος.

Ο σύγχρονος τρόπος μάθησης περιλαμβάνει την τέχνη που μας διδάσκει να προσεγγίζουμε συγκεκριμένο θέμα σε πιο προσωπικό/ατομικό επίπεδο και να επιτυγχάνουμε την τελειότητα μέσω της πρακτικής. Αυτός ο τύπος μάθησης έχει θετική επίδραση στην ανάπτυξη της κοινωνικής και συναισθηματικής νοημοσύνης, βελτιώνει τις κινητικές δεξιότητες και συμβάλλει στην αύξηση της αυτοπεποίθησης.

Επίσης, τα μαθήματα τέχνης είναι έργα στούντιο που διερευνούν συγκεκριμένα θέματα με πρακτικές, δημιουργικές δραστηριότητες και ενεργές συζητήσεις.

Η μάθηση και οι εμπειρίες τέχνης, σε διάφορους βαθμούς, αναδιοργανώνουν τις νευρικές οδούς ή τον τρόπο λειτουργίας του εγκεφάλου. Η εκτεταμένη ή βαθιά μάθηση στις τέχνες ενισχύει αυτές τις εξελίξεις.

***Πώς συνδυάζεται η τέχνη στο πρόγραμμα σπουδών και κυρίως: Γιατί τα μαθήματα τέχνης είναι σημαντικά για τους μαθητές (P. G. M. S., E-gimnazija, IES CID Campeador, BC Naklo);***

***Η τέχνη είναι ένα απαραίτητο μάθημα για μαθητές όλων των ηλικιών.***

### ***Εισαγωγή<sup>1</sup>***

Εδώ και αρκετό καιρό, η επιστημονική έρευνα έχει επίσης ανακαλύψει ότι η συμμετοχή σε δραστηριότητες τέχνης, μουσικής, κίνησης και αφήγησης όχι μόνο αναπτύσσει τη γλώσσα, τα μαθηματικά, την επιστήμη και τις κοινωνικές δεξιότητες, αλλά και διεγείρει την ανάπτυξη του εγκεφάλου. Στην πραγματικότητα, η έρευνα δείχνει ότι αυτές οι συνάψεις γίνονται ισχυρότερες μέσω της ενεργού συμμετοχής στις τέχνες. Αυτές οι θεμελιώδεις δραστηριότητες, ειδικά σε νεαρή ηλικία, μπορούν πραγματικά να δημιουργήσουν νέες νευρικές οδούς και να ενισχύσουν εκείνες που είναι ήδη παρούσες, βοηθώντας τον νεαρό εγκέφαλο να αναπτυχθεί στο μέγιστο των δυνατοτήτων του.

Ως ανθρώπινα όντα, αποτελούμαστε από ένα συνεχές μείγμα συναισθηματικού και ορθολογικού νου. Προκειμένου να δημιουργηθεί μια ισορροπημένη εμπειρία ζωής, αυτά τα δύο μέρη θα πρέπει να λειτουργούν αρμονικά. Η δημιουργικότητα μπορεί να είναι το κλειδί για να κάνει τη

<sup>1</sup> ΚΡΕΣΣΟΛΗ

## RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

συναισθηματικότητα και τον ορθολογισμό να επικοινωνούν με υγιή τρόπο τότε. Στην πραγματικότητα, μέσα από τον αυτοσχεδιασμό και τον πειραματισμό με τις τέχνες σε ένα μη επικριτικό περιβάλλον, οι νέοι μπορούν να μάθουν περισσότερα σε βάθος για τον εαυτό τους και τον εσωτερικό τους κόσμο. Επιπλέον, η καλλιτεχνική εκπαίδευση μπορεί να βοηθήσει στη σύνδεση των μαθητών με τον δικό τους πολιτισμό καθώς και με τον ευρύτερο κόσμο.

Είναι σημαντικό να ενθαρρύνουμε τους νέους να εκφράσουν τα συναισθήματά τους χρησιμοποιώντας τη δημιουργικότητά τους, από το να μιλούν για την τέχνη τους με λέξεις και ιστορίες προκειμένου να προωθήσουν τη γλωσσική ανάπτυξη έως τη χρήση υλικών τέχνης για να παρατηρήσουν, να πειραματιστούν και να λύσουν προβλήματα. Οι ανοιχτές καλλιτεχνικές δραστηριότητες στις οποίες οι μαθητές πρέπει να κάνουν επιλογές μπορούν να βοηθήσουν στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων επιστημονικής σκέψης τους.

Επιπλέον, είναι ζωτικής σημασίας για τους μαθητές να μοιραστούν εμπειρίες μέσω συζητήσεων στην τάξη, προκειμένου να διαμορφώσουν δεξιότητες κοινωνικής και συναισθηματικής αλληλεπίδρασης.

Υπάρχουν πολλά πλεονεκτήματα στην παρουσίαση τεχνικών και επιστημονικών ζητημάτων με τη βοήθεια των τεχνών: η εργασία στις τέχνες σίγουρα βοηθά τους μαθητές να αναπτύξουν δημιουργικές γλωσσικές δεξιότητες, κοινωνικές δεξιότητες, δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων, λήψη αποφάσεων, ανάληψη κινδύνων και εφευρετικότητα. Οι εμπειρίες τέχνης ενισχύουν την κριτική σκέψη, διδάσκοντας τους μαθητές να αφιερώνουν χρόνο για να είναι πιο προσεκτικοί και διεξοδικοί στον τρόπο με τον οποίο παρατηρούν τον κόσμο. Επιπλέον, η τέχνη μπορεί να αποτελέσει όχημα για τη διάδοση της συμμετοχής στην τάξη: η διδασκαλία μέσω των τεχνών μπορεί να παρουσιάσει δύσκολες έννοιες οπτικά, διευκολύνοντας τους μαθητές να κατανοήσουν. Ταυτόχρονα, η ενσωμάτωση της τέχνης με άλλους κλάδους μπορεί να προσεγγίσει μαθητές που διαφορετικά δεν θα ασχολούνταν με την τάξη.

Η μάθηση μέσω των τεχνών είναι επίσης χρήσιμη για την ενίσχυση της δημιουργικότητας, της ευχέρειας, της πρωτοτυπίας, της επεξεργασίας και της αντίστασης στο κλείσιμο. Δημιουργεί ή ενισχύει τις ικανότητες έκφρασης σκέψεων και ιδεών, άσκησης της φαντασίας τους και ανάληψης κινδύνων στη μάθηση, ενώ ενθαρρύνει τη συνεργασία και την ομαδική εργασία. Τα εκτεταμένα αποτελέσματα αυτού του είδους μάθησης μπορούν να παρατηρηθούν σε άλλους κλάδους. Στην πραγματικότητα, αυτή η ενδυνάμωση μπορεί να επηρεάσει θετικά ικανότητες όπως η δημιουργική και ευέλικτη σκέψη, η φαντασία ιδεών και η αντιμετώπιση προβλημάτων από διαφορετικές οπτικές γωνίες, η πραγματοποίηση ευφάνταστων αλμάτων και η διαστρωμάτωση μιας σκέψης πάνω στην άλλη ως μέρος μιας διαδικασίας επίλυσης προβλημάτων.

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

## Καθαρή τέχνη

Στο σχολείο μας<sup>2</sup> το μάθημα τέχνης είναι υποχρεωτικό μεταξύ των ηλικιών 12-14. Μέσα από τα καλλιτεχνικά τους μαθήματα, οι μαθητές εισάγονται σε διαφορετικές μορφές και είδη τέχνης, μαθαίνοντας για την προοπτική, τον σουρεαλισμό, τον ιμπρεσιονισμό, τον κυβισμό και διάφορα άλλα, ενώ μαθαίνουν τέχνη χρησιμοποιώντας μολύβια, στυλό, λαδοπαστέλ καθώς και μικτά μέσα.

Οι μεγαλύτεροι μαθητές επιλέγουν να ακολουθήσουν το μάθημα της τέχνης, μέσα από το μάθημα αναπτύσσουν τις καλλιτεχνικές τους δεξιότητες στο σχέδιο και τη ζωγραφική. Μέσα από την ενεργό συμμετοχή στη δημιουργική διαδικασία της τέχνης, οι μαθητές αναπτύσσουν δεξιότητες κριτικής σκέψης και οργάνωσης, καθώς και την αυτοπεποίθηση να αναλάβουν κινδύνους και να μάθουν από την εμπειρία ενώ εξερευνούν διαφορετικές έννοιες, υλικά και τεχνικές. Οι μαθητές δημιουργούν μαθήματα κάνοντας συχνά μικρά έργα.

Οι σπουδαστές που συνεχίζουν με το θέμα της τέχνης τους για το A-level εργάζονται δημιουργικά στη σφαίρα των μέσων καλών τεχνών. Μέσα από τους κλάδους της ζωγραφικής και του σχεδίου, της χαρακτικής, της γλυπτικής, της δημιουργίας εικόνων με βάση το φακό. Οι μαθητές ακολουθούν μια δυναμική δομή που επικεντρώνεται στην ανάπτυξη δεξιοτήτων, ενώ ταυτόχρονα ενθαρρύνει την έκφραση της ατομικής δημιουργικότητας, της αναλυτικής σκέψης, της κριτικής και συμφραζόμενης σκέψης και έρευνας. Το γράψιμο για την τέχνη αποτελεί ουσιαστικό μέρος του μαθήματος.

Οι μαθητές καλούνται να δημιουργήσουν ένα διαρκές κομμάτι κριτικής και συμφραζόμενης ανάλυσης, δείχνοντας μια συνειδητοποίηση της πρόθεσης και του πλαισίου. Οι μαθητές δημιουργούν μαθήματα κάνοντας συχνά μικρά έργα στα οποία βαθμολογούνται.

### ΤΕΧΝΗ μέσω STEM

Επιπλέον, οι μαθητές STEM καλούνται να χρησιμοποιήσουν τις καλλιτεχνικές τους δεξιότητες και τη φαντασία τους για την κατασκευή και εκτέλεση των έργων STEM που περιγράφονται παρακάτω στην Ενότητα 2.

### Τέχνη σε όλες τις πιθανές μορφές της

Η επέκταση της τέχνης σε όλες τις πιθανές μορφές της, η μουσική και ο χορός είναι επίσης 2 μαθήματα που προσφέρονται στους μαθητές. Η μουσική ως υποχρεωτικό μάθημα μέχρι την ηλικία των 14 ετών και ο χορός ως επιπλέον πρόγραμμα σπουδών. Μέσα από το συνδυασμό αυτών των 2 μαθημάτων, μουσικής και χορού, οι μαθητές καταλήγουν να συμμετέχουν σε μια ετήσια παράσταση για την οποία προετοιμάζονται για τουλάχιστον 3-4 μήνες, όπου δίνουν όλο τους τον εαυτό και δείχνουν το ταλέντο τους σε μια επιπλέον συνηθισμένη παράσταση όπου καλούνται να παρακολουθήσουν μαθητές, δάσκαλοι, γονείς και το ευρύ κοινό.

<sup>2</sup> Π.Γ.Μ.Σ.

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

## Γιατί τα μαθήματα τέχνης είναι σημαντικά για τους μαθητές;

Τα μαθήματα τέχνης βοηθούν τους μαθητές να αναπτύξουν δημιουργικές δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων. Η διδασκαλία μέσω των τεχνών μπορεί να παρουσιάσει δύσκολες έννοιες οπτικά, καθιστώντας τις ευκολότερες στην κατανόησή τους. Βοηθά τους μαθητές με την ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων, τη λήψη αποφάσεων, την ανάληψη κινδύνων και τη δημιουργικότητα.

Η τέχνη διδάσκει στους μαθητές τη γραμμή, το σχήμα / μορφή, το χώρο, την αξία, το χρώμα και την υφή - για να δημιουργήσουν μια σύνθεση στο σύνολό της. Όλες αυτές οι τεχνικές είναι επίσης απαραίτητες για παρουσιάσεις (οπτικές, ψηφιακές) ακαδημαϊκών εργασιών. Η ενσωμάτωση της τέχνης με άλλους κλάδους προσεγγίζει μαθητές που διαφορετικά δεν θα ασχολούνταν με την τάξη. Ενισχύει την κριτική σκέψη, διδάσκοντας τους μαθητές να αφιερώσουν χρόνο για να είναι πιο επιφυλακτικοί και προσεκτικοί στον τρόπο με τον οποίο παρατηρούν τον κόσμο.

Η εφηβεία ή εφηβεία είναι μια περίοδος κατά την οποία υπάρχουν σημαντικές ποσοτικές και ποιοτικές αλλαγές στις γνωστικές ικανότητες, τη λογική σκέψη, την επεξεργασία πληροφοριών και την κατανόηση του υποκειμένου και του κοινωνικού περιβάλλοντος [1] και η οποία συμπίπτει με τη δημιουργία των τελικών θεμελίων στον εγκέφαλο του ατόμου, τα οποία θα αποτελέσουν τη βάση των ενήλικων σχέσεών του [2].

Κατά τη διάρκεια της εφηβείας, η ευαισθησία στα συναισθήματα και τη συναισθηματική ένταση είναι εξαιρετικά υψηλή και οι έφηβοι εξερευνούν τα συναισθήματα για τον εαυτό τους, σε συνεργασία και σε μια ομάδα. Και όλα αυτά είναι το ιδανικό περιβάλλον, δηλαδή, αν αισθάνονται ασφαλείς στο σπίτι, το δοκιμάζουν στο σπίτι. Εξερευνούν τα όρια, καθρεφτίζονται, σπάνε μοτίβα κ.λπ. Φέρνουν επίσης τις επιρροές των κοινωνικών ζητημάτων στο οικιακό περιβάλλον, όπως οι ρόλοι της ομάδας και οι κοινωνικές αξίες. Δείχνουν επίγνωση των παγκόσμιων προβλημάτων (ηθικών/πολιτικών/κοινωνιολογικών/θρησκευτικών) και τα αντιλαμβάνονται όλα αυτά μέσα από τον εαυτό τους, οπότε μπορούμε να πούμε ότι αυτή η περίοδος είναι κυρίως εγωκεντρική. Είναι εξαιρετικά σημαντικό να παρακινηθούν οι μαθητές κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου με διάφορες καλλιτεχνικές τεχνικές, ώστε να μην απορρίψουν αυτό το μέσο.

Η ίδια η επιστήμη ή ακόμα και οι ανθρωπιστικές επιστήμες χωρίς τέχνη είναι κενές επειδή είναι ακριβώς η καινοτομία των ιδεών και η διανοητική ευελιξία που επιτρέπει την ανάπτυξη νέων ιδεών και ευφυών λύσεων. Θα θέλαμε να ενισχύσουμε αυτή την ποιότητα μέσω της καλλιτεχνικής έκφρασης, αλλά αν ένας νέος μάθει επίσης να εκφράζει τα συναισθήματά του, είναι ένα ανεκτίμητο μέσο που μπορεί να χρησιμοποιήσει όλη του τη ζωή.

## Καλές τέχνες

Οι καλές τέχνες είναι ένα συγκεκριμένο πεδίο που προσφέρει στους μαθητές την ευκαιρία να γνωρίσουν και να βιώσουν τη δημιουργική διαδικασία από την ιδέα μέσω της υλοποίησης έως τον προβληματισμό. Οι δραστηριότητες βασίζονται στη σχεδιαστική εμπειρία του φοιτητή, υποστηριζόμενη από τη γνώση της θεωρίας της τέχνης, της ιστορίας της τέχνης, της θεωρίας της τέχνης, της κοινωνικής πραγματικότητας και της αισθητικής. Στη διδασκαλία, η πρακτική καλλιτεχνική

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

έκφραση με εργαλεία και υλικά αποτελεί θεμελιώδη δραστηριότητα. Ο καλλιτεχνικός σχεδιασμός καλλιεργεί τη στάση του μαθητή απέναντι στο χώρο και βάζει τη νομιμότητα και τα πράγματα σε τάξη. Ο μαθητής προοδεύει και αναπτύσσεται προς την ανεξάρτητη δημιουργία πρωτότυπων μορφών. Στις μαθησιακές δραστηριότητες σχεδιασμού τέχνης, ο φοιτητής εκπαιδεύεται για ανεξάρτητη και δημιουργική εργασία και εισάγεται στο θέμα της τέχνης και του οπτικού πολιτισμού.

Ο βασικός σκοπός των καλών τεχνών είναι να αναπτύξουν τη δημιουργικότητα, την εμπειρία και την κατανόηση των καλών τεχνών από τους φοιτητές, να συμμετάσχουν σε σύγχρονες πρακτικές τέχνης και να συνειδητοποιήσουν τη χρησιμότητα της τέχνης στην ιδιωτική, κοινωνική και επαγγελματική ζωή.

Τα βασικά καθήκοντα για την επίτευξη αυτών των στόχων είναι:

- Πρακτική καλλιτεχνική έκφραση και δημιουργία,
- Η χρήση ποικίλων στρατηγικών σχεδιασμού και σκέψης, δραστηριοτήτων, διαδικασιών, υλικών, εργαλείων και διαδικασιών,
- Σύνδεση προβληματικών εργασιών με τα προβλήματα των καλών τεχνών και του σύγχρονου εικαστικού πολιτισμού,
- Σύνδεση μαθησιακού περιεχομένου με βάση την τέχνη με την ιστορία της τέχνης και όλα τα άλλα επιστημονικά, ανθρωπιστικά και καλλιτεχνικά περιεχόμενα από το πρόγραμμα σπουδών.

Ο συγγραφέας Valdes στο άρθρο «Εφηβική καλλιτεχνική ανάπτυξη» τονίζει ότι το χαρακτηριστικό γνώρισμα της καλλιτεχνικής έκφρασης στην εφηβεία είναι η απλοποίηση. Οι έφηβοι κρύβονται πίσω από απλουστεύσεις και αρνούνται να δείξουν τις αδυναμίες τους. Καρικατούρες ή μέθοδοι σχεδίασης που υιοθετούνται από χαρκτήρες κινουμένων σχεδίων (anime), κόμικς, κατασκευές διαδικτύου και υπολογιστών κ.λπ. βρίσκουν το δρόμο τους στην καλλιτεχνική έκφραση των εφήβων. Πρόκειται για χαρκτήρες που προσφέρουν στους εφήβους μια προσκόλληση σε μια συγκεκριμένη αισθητική και ένα είδος ανωνυμίας, χωρίς να εκθέτουν τις επιθυμίες, τους πόθους και τις ελπίδες τους. Η ντροπή και η απόκρυψη είναι επίσης εμφανείς στην επιλογή των μοτίβων, καθώς σε αυτή την περίοδο οι έφηβοι τείνουν να επιλέγουν πολύ γενικά θέματα (π.χ.: οι τέσσερις εποχές, τα θέματα διακοπών, τα τοπία κ.λπ.). Η εξέλιξή τους χαρακτηρίζεται από σειρές και αντίγραφα, όπου αισθάνονται ότι εξερευνούν με ασφάλεια τεχνικές και χρώματα μέσα από τη δουλειά κάποιου άλλου.

Ένα κατάλληλο θέμα κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, το οποίο διδάσκεται και στο σχολείο, είναι η προοπτική, καθώς ο χώρος ανοίγει και φαινομενικά αποκτά μια τρίτη διάσταση, που αντιστοιχεί στον νεοαποκτηθέντα συναισθηματικό χώρο του εφήβου. Με αυτή τη νέα συναισθηματική συνιστώσα, τα χρώματα αποκτούν επίσης ψυχολογική σημασία. Μόνο από την εφηβεία και μετά μπορούμε να μιλάμε για τα επιλεγμένα χρώματα ως εκφραστικά σημαντικά.

Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου οι μαθητές αρχίζουν να απολαμβάνουν την καλλιτεχνική έκφραση αν συνεχίσουν με αυτήν. Η διατήρηση και η ενθάρρυνση της καλλιτεχνικής έκφρασης ανοίγει πολλές δυνατότητες για αυτοανακάλυψη.

Μέσα από τις καλές τέχνες, οι μαθητές εκφράζουν και εξερευνούν τα συναισθήματά τους, αναπτύσσουν τη δική τους ταυτότητα και εξερευνούν με ασφάλεια τους στόχους και τις φιλοδοξίες



# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

τους. Στην καλλιτεχνική έκφραση των εφήβων, μπορούν να εντοπιστούν διάφορα συναισθηματικά θέματα, που ασχολούνται με συναισθήματα προς τον εαυτό του ή προς άλλους ανθρώπους.

Τα θέματα είναι ως επί το πλείστον εγwkεντρικά, πράγμα που σημαίνει ότι τα σχέδια αναδεικνύουν τον εαυτό ως θέμα και τις εμπειρίες του εφήβου για το περιβάλλον. Οι έφηβοι αισθάνονται μια ισχυρή σύνδεση με την εποχή και το περιβάλλον στο οποίο ζουν και, ως εκ τούτου, η καλλιτεχνική τους έκφραση μπορεί να περιλαμβάνει διάφορα πειστικά θέματα που τους αγγίζουν εκείνη τη στιγμή (αυτά μπορεί επίσης να είναι κοινωνικοπολιτικές εικόνες).

Κατάλληλες τεχνικές για την αντιμετώπιση τέτοιων θεμάτων είναι οι σύγχρονες μορφές καλλιτεχνικής έκφρασης (γκράφιτι, αφαιρέσεις, ασυνήθιστα υλικά, απαντήσεις σε σύγχρονα έργα τέχνης κ.λπ.), οι οποίες επιτρέπουν στον νέο να διαδραματίσει ενεργό ρόλο ως δημιουργός, πράγμα που σημαίνει ότι μπορεί να αντιδράσει στα προβλήματα, υπερβαίνοντας έτσι την παθητικότητα του παρατηρητή και τον κυνισμό του κριτικού [3].

## Οι καλές τέχνες ως ένα από τα βασικά προσόντα στα προγράμματα γυμνασίου στη Σλοβενία<sup>3</sup>

Δίνει τη δυνατότητα στους φοιτητές να αναπτύξουν εκείνες τις καλλιτεχνικές γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες που είναι απαραίτητες για το επάγγελμά τους, καθώς και για την πολιτιστική τους προβολή και αισθητική ευαισθησία. Η εστίαση είναι στην ανάπτυξη της ικανότητας των μαθητών να ενσωματώσουν την τέχνη-θεωρητική και τέχνη-ιστορική γνώση στην καλλιτεχνική τους πρακτική. Η κύρια εστίαση είναι στην πρακτική εμπειρία των φοιτητών στη δημιουργία τέχνης, υποστηριζόμενη από την ιστορική και θεωρητική γνώση της τέχνης, τη γνώση άλλων γενικών και επαγγελματικών θεμάτων και την πρακτική διδασκαλία. Σημαντικό είναι το εισαγωγικό μέρος του μαθήματος, στο οποίο οι φοιτητές εισάγονται σε άλλα είδη τέχνης (μουσική, χορός, κινηματογράφος, βίντεο, όπερα, λογοτεχνία, θέατρο κ.λπ.). Η σύγχρονη εποχή και οι ραγδαίες αλλαγές στους διάφορους επαγγελματικούς τομείς απαιτούν από τους νέους να γνωρίζουν και να κατέχουν καλλιτεχνικές δεξιότητες, τόσο θεωρητικές όσο και πρακτικές, και να έχουν βασικές γνώσεις ιστορίας της τέχνης. Αυτή η γνώση θα τους επιτρέψει να ακολουθήσουν δημιουργικά τις σύγχρονες αισθητικές και σχεδιαστικές τάσεις στον επαγγελματικό τους τομέα. Αυτές οι γνώσεις, οι πιο ανεπτυγμένες καλλιτεχνικές δεξιότητες και ικανότητες θα βοηθήσουν τους μαθητές να βρουν και να αναπτύξουν νέες δημιουργικές λύσεις σε όλα τα στάδια - από την ιδέα έως την εκτέλεση και την παρουσίαση - του αναδυόμενου προϊόντος ή υπηρεσίας. Η έμφαση δίνεται στον πρακτικό σχεδιασμό τέχνης, ο οποίος είναι - στο πλαίσιο μιας οικονομίας της αγοράς - ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες για την εμπορία γνώσεων, προϊόντων και υπηρεσιών.

Ο δάσκαλος επικεντρώνεται στην ανάπτυξη δεξιοτήτων παρατήρησης, καλλιτεχνικής σκέψης, δημιουργικότητας και φαντασίας. Στο πλαίσιο του συγκλίνοντος επιπέδου διδασκαλίας, ο φοιτητής εμβαθύνει τις γνώσεις του για τη θεωρία της τέχνης και την ιστορία της τέχνης και στο αποκλίνον επίπεδο, ο μαθητής σχεδιάζει και διαμορφώνει πρακτικά το αποτέλεσμα. Στα μαθήματα τέχνης ενθαρρύνεται ο ανεξάρτητος σχεδιασμός καλλιτεχνικών εργασιών και η υλοποίηση και

<sup>3</sup> Βιοτεχνικό κέντρο Naklo

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

επιχειρηματολογία τους στη μαθησιακή διαδικασία. Οι μαθητές είναι συνηθισμένοι να λαμβάνουν ανεξάρτητες αποφάσεις για όλα τα θέματα που σχετίζονται με τη διαδικασία του καλλιτεχνικού σχεδιασμού.

Ο πρακτικός σχεδιασμός τέχνης προσφέρει στον φοιτητή την ευκαιρία να μάθει και να βιώσει τη δημιουργική διαδικασία από τη σύλληψη μέσω της υλοποίησης έως τον προβληματισμό. Συγκεκριμένες ασκήσεις και δραστηριότητες που αναπτύσσουν την καλλιτεχνική κατανόηση, έκφραση και εκτίμηση είναι σημαντικές. Λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαιτερότητες της ανάπτυξης του ατόμου και οι ανάγκες του επαγγέλματος όσον αφορά τις καλλιτεχνικές γνώσεις, τις ικανότητες και τις διαφορετικές δεξιότητες.

Οι βασικές καλλιτεχνικές και σχεδιαστικές δραστηριότητες των φοιτητών (σχέδιο, γλυπτική, σχέδιο κ.λπ.) υποστηρίζονται από γνώσεις από την ιστορία της τέχνης. Στην ευρύτερη μορφή της, η ιστορία της τέχνης συνδέει τον κόσμο των καλλιτεχνικά εκφρασμένων σκέψεων, συναισθημάτων και άλλων ιδεών με άλλες καλλιτεχνικές εκφράσεις ή αντιπροσωπεύει τον τρόπο με τον οποίο ο καλλιτέχνης ανταποκρίθηκε στον κόσμο στον οποίο έζησε. Ο ρόλος και η σημασία του έγκειται στην παρουσίαση των σημαντικότερων έργων τέχνης που διαμορφώνουν μια άποψη των αισθητικών και εννοιολογικών υψηλών σημείων κάθε ιστορικής περιόδου και της εξέλιξής τους, υποστηρίζοντας έτσι την αίσθηση των αληθινών καλλιτεχνικών αξιών και διεγείροντας την περιέργεια και την κριτική γνώμη για τα έργα τέχνης. Το καλλιτεχνικό περιεχόμενο και η πρακτική δημιουργία της τέχνης εξοικειώνουν τον σπουδαστή με τις αξίες της επαγγελματικής, πολιτιστικής, καλλιτεχνικής και φυσικής κληρονομιάς και τον οδηγούν στην προστασία και το σεβασμό τους. Το καλλιτεχνικό περιεχόμενο επιτρέπει στον σπουδαστή υψηλό βαθμό ατομικής έκφρασης, επιτρέποντάς του να εκφράσει τα προσωπικά του κριτήρια και απόψεις για τα καλλιτεχνικά επιτεύγματα ή ενθαρρύνοντάς τον να είναι διαλογικός και ανεκτικός κριτικός.

Οι μαθητές εκπαιδεύονται να βιώνουν την ομορφιά στη φύση και στα έργα τέχνης, να εκτιμούν τα δικά τους έργα και έργα τέχνης και χρήσιμα αντικείμενα, ειδικά στο πλαίσιο της δικής τους πειθαρχίας. Με αυτόν τον τρόπο, μαθαίνουν να βιώνουν, να αποδέχονται και να εκτιμούν την καλλιτεχνική πολιτιστική κληρονομιά και να εξερευνούν τις γνώσεις των εγχώριων και ξένων καλών τεχνών, της βιομηχανίας και της βιοτεχνίας.

Στη μαθησιακή διαδικασία, οι μαθητές ενισχύουν τις καλλιτεχνικές τους ικανότητες (ικανότητες) ή την ικανότητά τους για καλλιτεχνική έκφραση μέσω ενεργών μεθόδων και μορφών. Ενσωματώνουν τις διαδικασίες μάθησης και καλλιτεχνικής πρακτικής, οι οποίες είναι έργο του νου, της καρδιάς και των χεριών. Το σχολείο στοχεύει να ενθαρρύνει τους μαθητές να αναπτύξουν τις δικές τους δεξιότητες ανεξάρτητα (ειδικά στο έργο τέχνης στο σχεδιασμό - σχεδιασμό ως πιθανή προετοιμασία για την τελική εξέταση). Η επαγγελματική σταδιοδρομία του φοιτητή είναι ο κεντρικός στόχος προς τον οποίο στοχεύουν οι καλλιτεχνικές εργασίες. Τα μαθήματα τέχνης στοχεύουν στην ανοιχτή και επιτυχημένη επικοινωνία μεταξύ δασκάλου και μαθητή. Ο μαθητής εισάγεται στην ενεργητική μάθηση, την (αυτο)απόκτηση και την αυτοεπιβεβαίωση των καλλιτεχνικών ικανοτήτων με ρυθμό που μπορεί να διαχειριστεί, τις προβληματικές καλλιτεχνικές εργασίες που αρχίζει να θέτει ο ίδιος στις ικανότητές του και την εξοικείωση με την αυτοαξιολόγηση και την πρωτοβουλία. Ο φοιτητής

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

εξοικειώνεται επίσης με τη λήψη αποφάσεων και την ευθύνη για τις δικές του δημιουργικές ενέργειες: για το σχεδιασμό της καλλιτεχνικής εργασίας, την εκτέλεσή της, την αξιολόγηση και την παρουσίαση της δικής του εργασίας. Προτείνεται η χρήση ατομικών, συνδυασμένων και συνεργατικών μορφών μάθησης και καλλιτεχνικής έκφρασης.

## Γενικοί στόχοι του μαθήματος των καλών τεχνών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση

### Φοιτητές:

- Ανάπτυξη και εμπλουτισμός της φαντασίας, της οπτικής σκέψης, των αντιληπτικών και παρατηρητικών δεξιοτήτων, των ικανοτήτων, των ευφάνταστων δεξιοτήτων.
- Εξερευνήστε και διαμορφώστε την οπτική γλώσσα σε μια προσωπική γλώσσα για αποτελεσματική επικοινωνία.
- Αναπτύσσουν την ικανότητα για δημιουργική υλοποίηση και την ικανότητα να υπερασπίζονται αυτό που έχουν δημιουργήσει.
- Εμπλουτίζουν και αναπτύσσουν τις συναισθηματικές, πνευματικές, βιωματικές, διαισθητικές, ηθικές, κοινωνικές και αισθητικές προσωπικές τους ιδιότητες, χαρακτηριστικά και ικανότητες.
- Μάθετε και πειραματιστείτε με τις εκφραστικές δυνατότητες των σύγχρονων καλλιτεχνικών πρακτικών.
- Ενθαρρύνονται να κάνουν ανεξάρτητες επιλογές στρατηγικών σχεδιασμού στο πλαίσιο συγκεκριμένων καλλιτεχνικών καθηκόντων.
- Χρησιμοποιήστε κατάλληλα εργαλεία και υλικά που είναι αβλαβή για την υγεία και το περιβάλλον. αναπτύσσουν (ειδικές καλές τέχνες) κινητικές δεξιότητες.
- Αναπτύσσουν κριτική στάση και ευαισθησία στα μηνύματα των έργων τέχνης και της οπτικής επικοινωνίας, τονίζοντας το ρόλο και τη σημασία των οπτικών εκφράσεων.
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων σκέψης σε διαφορετικά ταξινομικά επίπεδα και σε διαφορετικά επίπεδα περιεχομένου.
- Δημιουργήστε στο φυσικό περιβάλλον, μαθαίνοντας έτσι και κατανοώντας την αλληλεξάρτηση του ανθρώπου και της φύσης.
- Συσχετίστε το καλλιτεχνικό περιεχόμενο με επιτεύγματα στην ιστορία της τέχνης, άλλες τέχνες (κινηματογράφος, λογοτεχνία, μουσική, χορός, θέατρο) και με περιεχόμενο στην επιστήμη, τις ανθρωπιστικές επιστήμες, τη γλωσσολογία).

## Παραδείγματα πιθανής οριζόντιας και κάθετης διαθεματικής ολοκλήρωσης

- Σλοβενική γλώσσα: εκφράζεται όταν υπερασπίζεται το έργο των μαθητών, αναζητώντας ομοιότητες και διαφορές μεταξύ τέχνης και λεκτικής γλώσσας.
- Ξένες γλώσσες: μετάφραση βασικών επαγγελματικών όρων, σύγκριση γλωσσικής και οπτικής γραμματικής και σύνταξης.

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

- Κοινωνικές επιστήμες: η σχέση μεταξύ κοινωνικών εξελίξεων και ιστορίας της τέχνης (κοινωνιολογία της τέχνης και του πολιτισμού). τις συνέπειες που εκδηλώνονται στην τέχνη και την εμφάνιση χρήσιμων αντικειμένων, τη χωροχρονική θέση των σημαντικότερων έργων τέχνης, μνημείων και συγγραφέων.
- Φιλοσοφία: η έννοια του όμορφου στην αισθητική. ιστορία: οι καλές τέχνες ως πολιτική προπαγάνδα-ιστορία και γεωγραφία: η χωροχρονική θέση των σημαντικότερων μνημείων τέχνης και συγγραφέων.
- Μαθηματικά: αριθμητικές σχέσεις σε αναλογία, συμμετρία στην τέχνη και τα μαθηματικά. η τέχνη ως φορέας της συμβολικής σημασίας των αριθμών. γεωμετρία (γεωμετρικά στερεά στον Ευκλείδειο χώρο, γεωμετρικά βασικά στοιχεία καλλιτεχνικής σύνθεσης), βασικά στοιχεία περιγραφικής γεωμετρίας, προοπτική, χρυσή αναλογία στην τέχνη.
- Αθλητισμός: η αισθητική της κίνησης εκδηλώνεται στο χορό καθώς και σε άλλα αθλήματα. η αισθητική μπορεί να βρεθεί στην αισθητική μπορεί να βρεθεί τόσο στον αθλητισμό όσο και στην τέχνη.
- Ψυχολογία - χρωματική εκφραστικότητα, ψυχολογικοί τύποι, αρχέτυπα, ανάλυση ονείρων, ψυχολογία της δημιουργικότητας, νόμοι οπτικής αντίληψης (αντίληψη), κίνητρα κ.λπ.
- Φυσικές επιστήμες: δομή και χαρακτηριστικά των υλικών τέχνης, δομή των σωμάτων, φυσιολογική βάση της χωρικής αντίληψης. βιολογία (άνθρωπος, φυτά, ζώα), χημεία (σύνθεση και χαρακτηριστικά υλικών τέχνης), φυσιολογική βάση της χωρικής αντίληψης (όραμα). φυσική (οπτική, σχετικότητα, χωροχρόνος). φυσική και χημεία τεχνικών τέχνης.
- Μουσική: σύγκριση περιεχομένου επαγγελματικού λεξιλογίου - ρυθμός, σύνθεση, εμπειρία κ.λπ.
- Χορός: σύγκριση βασικών οπτικών εκφράσεων (γραμμή, χρώμα κ.λπ.) με το χορό (κίνηση, εκφραστικότητα κ.λπ.). γεγονότα στο χρόνο και το χώρο που καταγράφονται σε ένα οπτικό προϊόν κ.λπ.
- Πληροφορική: ψηφιακή τέχνη, web art, ψηφιακό βίντεο και φωτογραφία, animation, σχεδιασμός κάθε είδους, εργαλεία τρισδιάστατης αναπαράστασης ενός αντικειμένου (μοντελοποίηση).
- Υγεία: σωστή στάση και εργαλεία στην εργασία, εργονομικές, εργολογικές και ανατομικές πτυχές, φροντίδα της όρασης.

## Μουσική τέχνη

Το πρόγραμμα σπουδών βασίζεται στη γνώση της μουσικής που μπορεί να εφαρμοστεί στην πράξη μέσω προσεκτικά και οικονομικά σχεδιασμένων και υλοποιημένων μαθημάτων. Ο εκπαιδευτικός είναι αυτόνομος στο σχεδιασμό μεμονωμένων μονάδων μάθησης με τέτοιο τρόπο ώστε να συνδέει τις ατομικές μουσικές δραστηριότητες με ουσιαστικό τρόπο με τους αναπτυξιακούς στόχους και το περιεχόμενο της επιχειρησιακής διαδικασίας. Ο/η εκπαιδευτικός προσαρμόζει την αλληλουχία και το βάθος του περιεχομένου και τις μεθόδους και μορφές εργασίας σύμφωνα με τις ανάγκες, τις ικανότητες και τις προσδοκίες των μαθητών.

Η μουσική ακούγεται, εκτελείται και δημιουργείται σε διαφορετικούς συνδυασμούς των προτεινόμενων σκελών περιεχομένου από τα οποία απευθύνεται ενημερωτικό περιεχόμενο. Η

## RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

προσέγγιση απαιτεί μουσική επικοινωνία που αποφεύγει τις λεκτικές εξηγήσεις των μουσικών νόμων και των ιστορικών γεγονότων.

Οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν ενεργές μορφές και μεθόδους εργασίας. Η ακρόαση και η αναδημιουργία αναπτύσσει την ικανότητα βιωματικής-αναλυτικής αντίληψης και αξιολόγησης. Η εμπειρία βρίσκεται στην πρώτη γραμμή, αυξάνοντας τη συγκέντρωση και την προσοχή και αυξάνοντας τον χρόνο παραμονής του μουσικού περιεχομένου.

Ακούγοντας, εκτός από τον εντοπισμό μουσικών στοιχείων και την ανατομή μουσικών μορφών στη μουσική, δίνουμε προσοχή στην αξιολόγηση του μουσικού έργου που ακούμε, μέσα από κριτική συζήτηση, σύγκριση, αξιολόγηση και εννοιολόγηση της καλλιτεχνικής του αξίας. Με τον ίδιο τρόπο, η ακρόαση, σε συνδυασμό με την απόδοση, παίζει σημαντικό ρόλο στην αξιολόγηση της δικής του απόδοσης και της απόδοσης των άλλων.

Η εκτέλεση της μουσικής πραγματοποιείται μέσα από το τραγούδι και το παίξιμο οργάνων. Το τραγούδι ενθαρρύνεται μέσα από την επιλογή της λογοτεχνίας η οποία, εκτός από την καλλιτεχνική και επικοινωνιακή της αξία, λαμβάνει υπόψη το επίπεδο ανάπτυξης του εφήβου, τις τραγουδιστικές του ικανότητες και ενδιαφέροντα. Ενθαρρύνουμε ένα carrella, μονό και πολυμερές τραγούδι, συμπεριλαμβανομένης της λαϊκής πολυφωνίας, καθώς και τραγούδι με οργανική συνοδεία.

Το οργανικό παίξιμο μπορεί να είναι μόνο του ή ως συνοδεία τραγουδιού. Οι μαθητές παίζουν οργανικές συνθέσεις με δικά τους, αυτοσχέδια, ηλεκτροακουστικά και ηλεκτρονικά όργανα, όργανα Orff και λαϊκή ή κλασική μουσική. Το τραγούδι και το οργανικό παίξιμο συνδυάζονται με χορούς. Κάθε φορά αξιολογούμε την απόδοση ενός τραγουδιού ή κομματιού με τους μαθητές από την άποψη της ερμηνείας και της εμπειρίας. Η γνώση και η κατανόηση της τέχνης της μουσικής δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές να αναπτύξουν τις αξίες και την ταυτότητά τους μέσα από την εκτέλεση, την ακρόαση, τη δημιουργία και την αναδημιουργία.

Το μάθημα της μουσικής στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση χτίζει και εμβαθύνει τις μουσικές γνώσεις και διαμορφώνει την αισθητική ευαισθησία και εκτίμηση του μαθητή στον τομέα της μουσικής τέχνης.

Το περιεχόμενο που επιλέγεται είναι κατάλληλο για τη γενική και μουσική νοημοσύνη των μαθητών. Τόσο το περιεχόμενο όσο και οι δραστηριότητες ενθαρρύνουν τους μαθητές να αξιολογούν κριτικά τη μουσική και να τη θεωρούν σύντροφο σε διαφορετικές καταστάσεις ζωής. Οι διαθεματικοί δεσμοί της μουσικής μπορούν να καταδειχθούν με διεπιστημονικό και διεπιστημονικό τρόπο. Επιτρέπουν στους μαθητές να γνωρίσουν και να κατανοήσουν το ρόλο της μουσικής σε διαφορετικά κοινωνικά, καλλιτεχνικά και επιστημονικά πεδία.

Η μουσική δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές να εξελιχθούν σε εξελιγμένους ακροατές, ερμηνευτές και λάτρεις της μουσικής, καθώς μαθαίνουν για τις διαστάσεις των πολιτιστικών αξιών και αναγκών μέσα από την προσωπική εμπειρία των μουσικών εκδηλώσεων. Η μουσική στο γυμνάσιο, με την ευρύτητα και το εύρος της, αναλαμβάνει την ευθύνη για τη διαμόρφωση της σλοβενικής μουσικής ταυτότητας και την ένταξή της στον ευρωπαϊκό και παγκόσμιο πολιτιστικό χώρο. Η μουσική στο γυμνάσιο, με την ευρύτητα και το εύρος της, αναλαμβάνει την ευθύνη για τη διαμόρφωση της σλοβενικής μουσικής ταυτότητας και την ένταξή της στον ευρωπαϊκό και παγκόσμιο πολιτιστικό

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

χώρο. Οι δραστηριότητες και το περιεχόμενο των μουσικών μαθημάτων συμβάλλουν στη γενική και μουσική ανάπτυξη των μαθητών και στην ανάπτυξη ευκαιριών δια βίου μάθησης. Επιτρέπει την εμπάθυση της εθνικής ταυτότητας και τη σχέση με την εθνική κληρονομιά. Η εκμάθηση και η διδασκαλία της μουσικής θα είναι επιτυχής εάν είναι ολοκληρωμένη, ενεργή και δημιουργική. Μια τέτοια προσέγγιση προωθεί και επιτρέπει την επίτευξη γενικών και διαδικαστικών-λειτουργικών μουσικών στόχων στον συναισθηματικό-κοινωνικό, κινητικό και γνωστικό τομέα της ανάπτυξης.

## Οι γενικοί στόχοι του μαθήματος της μουσικής στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση:

- Να διεγείρει θετικά συναισθήματα προς τη μουσική,
- Να καθιερώνει μια ενεργή στάση απέναντι στη μουσική,
- Προώθηση της αισθητικής και της γενικής ανάπτυξης μέσω δραστηριοτήτων ακρόασης μουσικής,
- Απόδοση και δημιουργία,
- Η ανάπτυξη ενδιαφέροντος και υπευθυνότητας σε διάφορες μορφές μουσικής δραστηριότητας,
- Διαμόρφωση θετικής στάσης και ευθύνης απέναντι στη σλοβενική και παγκόσμια μουσική κουλτούρα,
- Ανάπτυξη ευαισθησίας και ανοχής απέναντι σε διαφορετικές μουσικές κουλτούρες,
- Ο σχηματισμός μουσικών αξιών που είναι σημαντικές για τη σλοβενική και παγκόσμια μουσική κουλτούρα
- Η διαμόρφωση θετικής στάσης απέναντι στην ενεργητική ακρόαση, εκτέλεση, δημιουργία και την ενεργό συμμετοχή και εκτίμηση της μουσικής,
- Γνώση μουσικής από διαφορετικές χρονικές περιόδους, είδη και είδη,
- Ανάπτυξη κριτικής κρίσης και εκτίμησης της μουσικής,
- Εκπαίδευση για ένα υγιές περιβάλλον,
- Κάνοντας συνδέσεις μεταξύ της μουσικής και άλλων τεχνών, θεμάτων και πεδίων,
- Μαθαίνοντας για τις μουσικές έννοιες και τους νόμους της μουσικής γλώσσας,
- Ανάπτυξη της επικοινωνίας και της επικοινωνίας στη γλώσσα της μουσικής,
- Εκφράζοντας μουσικές εμπειρίες και παραστάσεις μέσα από την κίνηση, το χορό, την τέχνη και τον λόγο,
- Καθοδήγηση της δημιουργικής χρήσης της μουσικής γνώσης στη σχολική διαδικασία, εκτός σχολείου και επαγγελματικής εκπαίδευσης,
- Ανάπτυξη της χρήσης της τεχνολογίας της κοινωνίας της πληροφορίας.

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

## ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ

Η διασύνδεση της μουσικής με την ανθρώπινη δημιουργικότητα και ζωή από μόνη της υπαγορεύει διαθεματικούς δεσμούς. Μπορούν να υλοποιηθούν σε διάφορους τομείς και σε σχέση με τις κοινωνικές και φυσικές επιστήμες.

- Σλοβενικά και ξένη γλώσσα: κείμενα ως έμπνευση για ένα μουσικό έργο. λογοτεχνικά πρότυπα ως βάση για τη μουσική του προγράμματος και το λιμπρέτο· ο ρόλος του κειμένου στις μουσικές φόρμες. συνοχή ή μήνυμα κειμένου και ρύθμιση· λαογραφία; ερμηνεία και αξιολόγηση καλλιτεχνικών κειμένων· εγχώρια και ξένη λογοτεχνία. σίχτοι, έπη. σίχτοι τραγουδιών. ιδιότητες λέξεων και τόνους στη μουσική.
- Ιστορία: ιστορικές περιόδους. χρονοδιάγραμμα στην ανάπτυξη και τα χαρακτηριστικά της μουσικής. κοινωνικά κινήματα, ιστορία των λαών. εθνικές ιδέες· μουσικές δημιουργίες ως αντανάκλαση ιστορικών κοινωνικών περιβαλλόντων. αλληλεξάρτηση της ανάπτυξης του χορού και της κοινωνίας.
- Καλές τέχνες, ιστορία της τέχνης: αρχιτεκτονική ιδρυμάτων που σχετίζονται με τη μουσική. στοιχεία γραφικών στη σύγχρονη μουσική σημειογραφία. απεικονίσεις μουσικών μοτίβων - μουσική εικονογραφία. απεικονίσεις μουσικών καλλιτεχνών. αισθητική επικοινωνία και εκτίμηση. μορφή, αντίθεση, ομοιότητα, χρώμα, αρμονία, σύνθεση, μοτίβο.
- Γεωγραφία: παγκόσμια και περιφερειακά πολιτιστικά κέντρα· λαϊκά τραγούδια ως αντανάκλαση του περιφερειακού περιβάλλοντος. Σλοβενικό εθνοτικό έδαφος. λαϊκά θέματα σε έργα συνθετών. φυσική και πολιτιστική κληρονομιά·
- Πληροφορική: μουσική και μουσική πληροφορία στον Παγκόσμιο Ιστό. δημιουργία, εγγραφή, αναπαραγωγή μουσικής. Ψηφιακός γραμματισμός.
- Φυσική: ήχος; ταλάντωση, συχνότητα, πομποί ήχου - μεγάφωνα, δέκτες ήχου. ταχύτητα, ένταση ήχου. ανάλυση της φωνής.
- Μαθηματικά: αναλογίες, συλλογή, ταξινόμηση, ερμηνεία δεδομένων, παρουσίαση δεδομένων σε πίνακα ή διάγραμμα.
- Βιολογία: περιβάλλον; αισθήσεις, ακοή, αυτί, αναπνευστική οδό, αεραγωγός, αναπνοή, ομιλία; όργανο τραγουδιού.
- Αθλητισμός: κινητικές δεξιότητες (συντονισμός, ταχύτητα, ευελιξία, ακρίβεια), μη λεκτική επικοινωνία, κινητική δημιουργικότητα, λαϊκός χορός και χορός στην αίθουσα χορού, παντομίμα, χαλάρωση κίνησης, ασκήσεις αναπνοής. υγιές περιβάλλον.

## Χορός και θέατρο

Ο αντίκτυπος του χορού στην ανάπτυξη της αυτογνωσίας και της αυτοέκφρασης είναι πολύ σημαντικός, αλλά το ίδιο είναι και η κοινωνική πτυχή του χορού - μας συνδέει με τους άλλους και με τους άλλους. Ο χορός μας δίνει την ευκαιρία να εκφραστούμε χωρίς λόγια, μέσα από την κίνηση. Εκφράζουμε αυτό που νιώθουμε, αυτό που σκεφτόμαστε, ποιο είμαστε. Για μερικούς ανθρώπους, αυτή η δυνατότητα έκφρασης είναι πιο κοντά από τη λεκτική έκφραση. Μπορούμε να μιλήσουμε

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

χωρίς λόγια. Μπορούμε να εκφράσουμε τα συναισθήματά μας - τόσο θετικά όσο και αρνητικά, τα οποία μερικές φορές δεν βγαίνουν από τη γλώσσα για μερικούς από εμάς. Μπορούμε να μιμηθούμε και να συμπάσχουμε με άλλους ανθρώπους, να αναλάβουμε ρόλους, να υποδυθούμε άλλα ζωντανά όντα. Μέσα από την κίνηση και μέσα από το χορό, μπορούμε να ανακαλύψουμε ποιοι είμαστε και ποιοι δεν είμαστε. Πώς κινείται ένα δέντρο στον άνεμο; Πώς κυματίζει η θάλασσα;

Ταυτόχρονα, ο χορός μας δίνει τη δυνατότητα και μας διδάσκει να επικοινωνούμε μη λεκτικά με τους άλλους. Να συνδεθούμε με τους συνανθρώπους μας μέσα από το άγγιγμα των χεριών μας, των ποδιών μας, του βλέμματός μας. Να νιώθεις και να αναγνωρίζεις την ενέργεια του άλλου και να συνδέεσαι μαζί της. Να συμμορφώνονται, να προσαρμόζονται, να είναι υπομονετικοί. Να εμπιστευτείτε. Ο χορός διδάσκει ευαισθησία και ενσυναίσθηση. Να αναγνωρίζουν και να είναι σε θέση να συμπάσχουν με τα συναισθήματα ή την εμπειρία του άλλου. Ο χορός μπορεί να μας συνδέσει με μια ομάδα. Ενθαρρύνει τη συνεργασία, την αποδοχή της διαφορετικότητας, την αποδοχή και την αναγνώριση του εαυτού μας σε έναν κύκλο άλλων. Ο χορός χαλαρώνει και διασκεδάει. Μας κάνει να χαμογελάμε.

Ο χορός μας διδάσκει και μας επιτρέπει να συνειδητοποιήσουμε το σώμα και τις κινητικές μας δεξιότητες. Επίσης, οι περιορισμοί που έχει το σώμα όταν κινείται. Αργότερα μας βοηθά να συνειδητοποιήσουμε και να μάθουμε και να αναγνωρίσουμε μεμονωμένους μύες, οστά. Μέσα από το χορό μαθαίνουμε για τη βαρύτητα, την ισορροπία, την ευλυγισία και ούτω καθεξής. Κάθε χορός και κάθε είδος χορού έχει τη δική του ιστορία. Μπορεί να είναι πολύ ατομική και προσωπική, αλλά μπορεί επίσης να είναι ένα όχημα και ένας δείκτης της κοινωνίας, της ιστορίας. Όταν διδάσκουμε και μεταδίδουμε έναν συγκεκριμένο χορό, αυτός έχει κοινωνικό - ανθρωπολογικό και ιστορικό υπόβαθρο. Για να τον ενσωματώσουμε και να τον κατανοήσουμε πραγματικά, είναι σημαντικό να γνωρίζουμε έναν συγκεκριμένο χορό στο σύνολό του. Με αυτόν τον τρόπο, ο χορός μπορεί να είναι ένα εξαιρετικό μέσο για να μάθετε για τις κοινωνίες και τους πολιτισμούς του κόσμου. Στο χορό και την κίνηση, μπορούμε να δώσουμε την ευκαιρία να παρατηρήσουμε και να μιμηθούμε ακριβείς ή καθορισμένες κινήσεις.

Ο χορός εντάσσεται στα προγράμματα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ως μέρος του μαθήματος της αθλητικής εκπαίδευσης και περιλαμβάνει πρακτικό περιεχόμενο, όπως χορευτικές κινήσεις με διαφορετικούς ρυθμούς και ρυθμούς, κοινωνικούς χορούς, δημοφιλή είδη χορού και αεροβική γυμναστική. Το θεωρητικό περιεχόμενο ασχολείται με το χορό από κοινωνιολογική, ψυχολογική και πολιτιστική άποψη. Οι διαθεματικοί δεσμοί είναι κυρίως με τη μουσική, την ψυχολογία και την κοινωνιολογία. Ταλαντούχοι μουσικοί και χορευτές μπορούν να συνεχίσουν τη μουσική τους εκπαίδευση στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, στο πρόγραμμα καλλιτεχνικού γυμνασίου, αφού τελειώσουν το μουσικό σχολείο.



# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

## Πρόγραμμα καλλιτεχνικού γυμνασίου – Μαθήματα χορού

Στη διαδικασία διδασκαλίας του χορού, δημιουργούμε μια ατμόσφαιρα όπου οι μαθητές χαλαρώνουν, εμπιστεύονται ο ένας τον άλλον και δημιουργούν ανεξάρτητα και συλλογικά. Η βασική αρχή σε αυτή τη διαδικασία είναι η σύνδεση μεταξύ κίνησης και εσωτερικής εμπειρίας και συναισθήματος. Ο χορός επιτρέπει στους μαθητές να αυξήσουν την προσωπική τους ικανότητα για εμπειρία σε σωματικό και πνευματικό επίπεδο, αλλά πάνω απ' όλα, σε ένα διαισθητικό επίπεδο, τους επαναφέρει στον αυθορμητισμό, όπου απελευθερώνεται η προσωπική ελευθερία και η δική τους δημιουργική έκφραση, μέσω αυτοσχεδιαστικών οδηγιών, όπου ο μαθητής πρέπει να αντιμετωπίσει μια εργασία τη στιγμή χωρίς προηγούμενη προετοιμασία.

Η δημιουργική διαδικασία του χορού και του θεάτρου επιτρέπει την εξερεύνηση του εαυτού και αποτελεί μία από τις μορφές ανθρώπινης έκφρασης και αυτογνωσίας, αφού το βασικό όργανο του χορού είναι το σώμα μας, σε σχέση με τον χωροχρόνο και τα άλλα σώματα. Η δημιουργική διαδικασία στη σύγχρονη τέχνη του χορού εξαρτάται από τη σύλληψη του καλλιτέχνη, όπου διακυβεύεται η ελευθερία επιλογής και δράσης. Η χρήση του σώματος και των τεχνικών δεξιοτήτων μέσα στο χώρο και το χρόνο, σε συνεργασία με άλλους παράγοντες της καλλιτεχνικής διαδικασίας, λειτουργούν ως μορφές επικοινωνίας. Εισάγοντας τους μαθητές σε διαφορετικές αρχές κίνησης και καθιερώνοντας τη δική τους κινητική ταυτότητα, ενθαρρύνουμε τη δημιουργικότητα του χορού και της περφόρμανς, καθώς και την εξερεύνηση της δικής τους κινητικής έκφρασης.

Οι μαθητές εμπλουτίζουν τις γνώσεις που αποκτούν ενεργώντας ενεργά και δημιουργικά την εμπειρία τους, χτίζοντας μια υγιή αίσθηση αυτοεκτίμησης και αυτοπεποίθησης.

Μέσω της υποκριτικής/ερμηνείας, οι μαθητές αναπτύσσουν μια διαισθητική και εκφραστική ικανότητα έκφρασης. Μέσα από συστηματικό πειραματισμό, παρατήρηση και ανάλυση, μαθαίνουν, αναπτύσσουν, εδραιώνουν και αξιοποιούν τις ικανότητες απόδοσής τους. Μαθαίνουν για διαφορετικές τεχνικές περφόρμανς, συνειδητοποιούν τη σημασία τους και τις εντάσσουν συνειδητά στη δική τους σκηνική δημιουργικότητα. Μέσω της περφόρμανς, είναι σε θέση να κρίνουν ποιο γλωσσικό είδος ή είδος παράστασης είναι κατάλληλο σε ένα δεδομένο επικοινωνιακό πλαίσιο.

Οι μαθητές αναπτύσσουν την ικανότητα να αυτοσχεδιάζουν ως συγκεκριμένο τρόπο καλλιτεχνικής δημιουργίας. Εκπαιδεύονται να συνειδητοποιούν δημιουργικά τον εννοιολογικό τους κόσμο: βιώνουν, κατανοούν, πραγματώνουν και, με τη βοήθεια της εμπειρίας τους, των γνώσεών τους για την περφόρμανς και τη γενική τους οπτική, αξιολογούν και κατονομάζουν άλλα είδη περφόρμανς που ανήκουν στη δημόσια καλλιτεχνική παραγωγή. Μέσω της ερμηνείας, αναπτύσσουν επιτελεστικές και αξιολογικές, αξιολογικές αναστοχαστικές εμπειρίες, καθώς εντοπίζουν και αξιολογούν τις ιδιαιτερότητες της επιτελεστικής αποτελεσματικότητας των σκηνών που δημιουργούνται. Εξοικειώνονται με αποτελεσματικούς τρόπους σκηνοθεσίας από συνομηλίκους, επαγγελματίες καλλιτέχνες και τα μέσα ενημέρωσης. Μέσα από τον αυτοσχεδιασμό και τη δημιουργία περφόρμανς (συμπεριλαμβανομένης της αναδημιουργίας), οι μαθητές δοκιμάζουν τον εαυτό τους και με αυτόν τον τρόπο αναπτύσσουν και εμβαθύνουν την ικανότητά τους για καλλιτεχνική φαντασία και αισθητική εμπειρία. Απαιτώντας αλληλεξαρτώμενη ομαδική εργασία και

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

εμβάπτιση στη θέση του άλλου, χτίζουν προσωπική δέσμευση, ενθουσιασμό, σύνδεση με άλλα άτομα και σεβασμό για τον άλλο ως διαφορετικό.

## Στόχοι

### Φοιτητές:

- Ανάπτυξη αισθητικής αντίληψης και καλλιτεχνικής φαντασίας,
- Αναπτύσσουν τη δική τους δημιουργικότητα και κινητική φαντασία,
- Να βιώσουν και να διατυπώσουν την εμπειρία τους από τη δημιουργική διαδικασία με πρακτικό τρόπο,
- Ανάπτυξη καινοτομίας και κριτικότητας στην επιλογή και σύνθεση χορευτικού υλικού,
- Εμβάθυνση στις αρχές του αυτοσχεδιασμού και της σύνθεσης,
- Κατακτήστε τους νόμους του σκηνικού χώρου και αναπτύξτε τη σκηνική παρουσία,
- Δημιουργία χώρου χορού δουλεύοντας σε ομάδες, ζευγάρια και ατομικά, (ατομική και ομαδική δημιουργία),
- Αναπτύξτε την ικανότητα να εκτιμήσετε το χορό και τις τέχνες που σχετίζονται με το χορό,
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων απόδοσης, συνέπειας στην εργασία και τις εργασιακές συνήθειες,
- Ανάπτυξη συγκέντρωσης, αυτοελέγχου, κινητικής μνήμης και φυσικής κατάστασης,
- Αναπτύξτε μια θετική εικόνα του εαυτού: εκτίμηση του σώματος και αυτοπεποίθηση. και στάση απέναντι στους άλλους.
- Βρείτε, αναλύστε και επιλέξτε μουσική για χορό,
- Μάθετε και κατανοήστε την τέχνη και την ποικιλομορφία των χορογραφικών προσεγγίσεων, ιδεών και εξερευνήστε αυτές τις παλέτες,
- Δείξτε τα αποτελέσματα μιας δημιουργικής διαδικασίας σε ένα δεδομένο θέμα σε άλλους (ομάδες, γονείς, συνομηλίκους),
- Γνωρίζουν τις δυνατότητες και τις απαιτήσεις της περαιτέρω χορευτικής εκπαίδευσης και επαγγελματών μέσω των δυνατοτήτων περαιτέρω εκπαίδευσης και κατάρτισης στον τομέα του χορού, γνωρίζουν τον σημαντικό ρόλο μιας ενεργού εμπειρίας παραστατικών τεχνών στην προσωπική, κοινωνική και μετέπειτα επαγγελματική τους ζωή,
- Διερεύνηση των δυνατοτήτων έκφρασης περιεχομένου κίνησης, χορού και θεάτρου μέσω της σύγχρονης τεχνολογίας, αναπτύσσοντας τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών και άλλου ψηφιακού εξοπλισμού.
- Ανάπτυξη θετικής στάσης και ευθύνης απέναντι στον σλοβενικό και παγκόσμιο χορό
- Ανάπτυξη θετικής στάσης και ευθύνης απέναντι στον κόσμο και την παραγωγή χορού,
- Κάντε συνδέσεις μεταξύ κίνησης και χορού και άλλων τεχνών, θεμάτων και πεδίων.

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

## Διαθεματική ολοκλήρωση

Μαζί με άλλα μαθήματα επαγγελματικής και γενικής εκπαίδευσης στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ο χορός προσφέρει μια ενεργή καλλιτεχνική εμπειρία μέσω της παράστασης ή της υποκριτικής και αναπτύσσει βασικές ικανότητες: ενεργή επικοινωνία στη σλοβενική γλώσσα (όπου δεν αποκλείονται ξένες ή επινοημένες γλώσσες), εκμάθηση μάθησης (η καλλιτεχνική εμπειρία εξασφαλίζει μια ανοιχτή ανάπτυξη της προσωπικής ταυτότητας, σε πνεύμα αποδοχής της πραγματικότητας των πολλαπλών προοπτικών ζωής), κοινωνικές ικανότητες και ικανότητες που σχετίζονται με την ιδιότητα του πολίτη (εγγύτητα στην καλλιτεχνική και ηθική εμπειρία), πρωτοβουλία και επιχειρηματικότητα (συμμετοχή σε καλλιτεχνικές δημιουργίες) και διευρύνει τις δυνατότητες καλλιτεχνικής έκφρασης.

Οι φοιτητές γνωρίζουν τον σημαντικό ρόλο μιας ενεργού εμπειρίας παραστατικών τεχνών στην προσωπική, κοινωνική και μετέπειτα επαγγελματική τους ζωή. Γνωρίζουν ότι η δημιουργικότητα είναι ένας τρόπος να οξύνουμε την αντίληψή μας μέσω μεγαλύτερης ευαισθησίας, αυξημένης ενσυναίσθησης, συναισθηματικών και ηθικών ικανοτήτων και ότι οι τέχνες του θεάματος είναι ένα μέσο για την αποκάλυψη νέων πτυχών των προοπτικών ζωής που μπορούν να αναλάβουν ολόκληρο το άτομο.

Μέσα από την εκτέλεση διαφορετικών καταστάσεων, οι μαθητές αναπτύσσουν την ικανότητα να επικοινωνούν ενεργά σε διάφορα επικοινωνιακά επίπεδα, ακούγοντας (παρακολουθώντας), εκφράζοντας τον εαυτό τους μέσω της κίνησης ή, στο θεατρικό εργαστήριο, μιλώντας κείμενα και εκτελώντας τα (σωματικά, χρησιμοποιώντας το χώρο). Γνωρίζουν την ισότητα όλων των ατόμων που συν-δημιουργούν το προϊόν. Σε διαφορετικές καταστάσεις (σόλο ή ομαδικές συνθέσεις), ερμηνεύουν, σκηνοθετούν σκηνές και παρατηρούν τους συμμαθητές τους, στοχαστικά και κριτικά. Αναλύουν και αξιολογούν αυτό που δημιουργούνται από διαφορετικές οπτικές γωνίες. Μέσα από τον αυτοσχεδιασμό, διερευνούν τις αρχές της δραματικής παραγωγής κειμένων και στον κινητικό αυτοσχεδιασμό διερευνούν τις διαφορετικές αρχές της έννοιας και της σύνθεσης.

## Πώς συνδυάζεται η τέχνη στο πρόγραμμα σπουδών και γιατί τα μαθήματα τέχνης είναι σημαντικά για τους μαθητές;

Σύμφωνα με τον καθηγητή μουσικής σε ένα σχολείο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο Νόβι Σαντ, «η τέχνη και η δημιουργική διαμόρφωση είναι αυτό που κάνει ένα άτομο ολοκληρωμένο και το διακρίνει από άλλα είδη.<sup>4</sup>

Ακόμα και πολύ μικρά παιδιά αντιδρούν αυθόρμητα και έντονα στη μουσική συγκεκριμένα. Είναι σημαντικό να καλλιεργούμε αντικείμενα τέχνης σε πρώιμη σχολική ηλικία, να αναπτύσσουμε τη δημιουργικότητα, την ατομικότητα, τη δημιουργική σκέψη.

<sup>4</sup> Ηλεκτρονικό γυμνάσιο

## RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

Στη σχολική μας εκπαίδευση, η τέχνη και τα μαθήματα που σχετίζονται με την τέχνη περιορίζονται σε απλές πράξεις, συχνά ούτε καν αυτό. Στις μεγαλύτερες τάξεις του δημοτικού σχολείου, η απέχθεια για τα μαθήματα τέχνης δημιουργείται επειδή οι μαθητές αναμένεται να έχουν ένα ορισμένο επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων που έχουν αποκτήσει, αλλά αντί για τέχνη και μουσική κουλτούρα, ο δάσκαλος έκανε μαθηματικά ή πήγε να παίξει στην παιδική χαρά. Αυτή η αγωνία συνεχίζεται στα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, δεν υπάρχει μεγάλη συσχέτιση μεταξύ των μαθημάτων, τα προγράμματα σπουδών δεν έχουν σημεία επαφής και υπάρχουν μη καινοτόμες μέθοδοι και θέματα που δεν είναι πολύ κοντά στους μαθητές. Τα μαθήματα τέχνης πρέπει να αλλάξουν ριζικά, να επανασχεδιαστούν και μόνο τότε να παρουσιαστούν στους μαθητές ως κάτι που τους αρέσει, όχι ως κάτι που βαριούνται».

Σύμφωνα με τον δάσκαλο μουσικής σε ένα δημοτικό σχολείο στο Νόβι Σαντ, «υπάρχει τέχνη σε κάθε τομέα της ζωής. Δεν υπάρχει σε κάθε τάξη, αλλά είναι σπάνιο για κάποιον να το τονίσει. Η τέχνη είναι απαραίτητη λόγω της αγάπης και της ομορφιάς. Είναι πρωτοβάθμια εκπαίδευση και πολιτισμός. Είναι σημαντικό επειδή είναι μια γενική κουλτούρα και νομίζω ότι οι μαθητές πρέπει να γνωρίζουν τις βασικές έννοιες.

Η τέχνη είναι πολύ σημαντική λόγω της ανάπτυξης της ακοής, της ακρόασης της ίδιας της μουσικής, της ανάπτυξης της προσωπικότητας στη μουσική, των κινητικών ικανοτήτων των χεριών, παίζοντας διάφορα μουσικά όργανα για την ψυχή και το σώμα. Η μουσική είναι παντού γύρω μας: διάφοροι ήχοι, τόνοι, άνθρωποι, άνεμος, καταιγίδα, βροντή, κλάμα, τρίξιμο κ.λπ. Υπάρχει μεγάλη συσχέτιση των θεμάτων με τη μουσική κουλτούρα. Ο Thomas Alva Edison, ένας Αμερικανός φυσικός, ανέπτυξε πολλές συσκευές όπως ηχογράφηση και κινηματογραφικές ταινίες και εφηύρε την πρώτη συσκευή εγγραφής ήχου, έναν φωνογράφο.

Ένας άνθρωπος γεννήθηκε με τη μουσική, ήθελε αυτό ή όχι. Δεν υπάρχουν ακριβή στοιχεία σχετικά με την προέλευση της ίδιας της μουσικής. Είναι η λέξη ελληνικής προέλευσης όπου οι τόνοι είναι ένα μέσο υλικού.

Πολλοί μουσικολόγοι όπως ο Herbert Spencer, ο Isaac Stern, ο Carl Stumpf προσπάθησαν να απαντήσουν σε αυτό το ερώτημα σχετικά με τη μουσική, αλλά δεν τα κατάφεραν.

### Επιδράσεις της διδασκαλίας και της μάθησης με βάση τις τέχνες στη συναισθηματική ανάπτυξη<sup>5</sup>

Η συναισθηματική ανάπτυξη σε αυτό το πλαίσιο σημαίνει αυξημένο ενδιαφέρον για μάθηση, αυτοεκτίμηση και προθυμία να δοκιμάσει νέα πράγματα. Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, η διδασκαλία με βάση τις τέχνες προάγει τη συναισθηματική ανάπτυξη αυξάνοντας το ενδιαφέρον, τα κίνητρα και τον ενθουσιασμό του μαθητή για μάθηση. Ο βελτιωμένος ενθουσιασμός και τα κίνητρα μπορεί να είναι αποτέλεσμα των υψηλότερων προσδοκιών για τους μαθητές που σχετίζονται με τη μεταρρύθμιση ολόκληρου του σχολείου ή από συγκεκριμένες καλλιτεχνικές και ακαδημαϊκές

<sup>5</sup> ΚΡΕΣΣΟΛΗ

## RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

δραστηριότητες που εμπλέκουν τους μαθητές, όπως δραστηριότητες τέχνης και ανάγνωσης που βασίζονται στην παιδική λογοτεχνία.

Η διδασκαλία που βασίζεται στις τέχνες αυξάνει το ενδιαφέρον και τα κίνητρα. Όλοι οι μαθητές, συμπεριλαμβανομένων των διαφορετικών μαθητών και εκείνων που διατρέχουν κίνδυνο ακαδημαϊκής αποτυχίας, μπορούν να επιτύχουν περισσότερα και είναι πιο πιθανό να παραμείνουν στο σχολείο όταν έχουν «αγάπη για μάθηση». Οι μαθητές που δυσκολεύονται με το σχολείο επειδή δεν αποτελούν μέρος της κυρίαρχης κουλτούρας επωφελούνται από τις τέχνες στην εκπαίδευση, επειδή οι τέχνες κάνουν την εκπαίδευση πιο δίκαιη. Σύμφωνα με μια ανασκόπηση των εθνικών έργων, η διδασκαλία με βάση τις τέχνες διευρύνει και αυξάνει την πρόσβαση στην εκπαίδευση παρέχοντας πολλαπλούς τρόπους, μαζί με την εκπροσώπηση από πολλούς πολιτισμούς, για να αντλήσει νόημα από ακαδημαϊκά και κοινωνικά προγράμματα σπουδών.

Η θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης του Howard Gardner υποστηρίζει τη χρήση ενός ευρύτερου φάσματος εκπαιδευτικών στρατηγικών από αυτές που συνήθως βρίσκονται στο σχολείο για να παρακινήσουν τους μαθητές. Οι στρατηγικές διδασκαλίας και μάθησης που βασίζονται στις τέχνες είναι μεταξύ εκείνων που απευθύνονται σε πολλαπλούς τύπους νοημοσύνης και εμπλέκουν πολλαπλούς τρόπους μάθησης.

Η διδασκαλία που βασίζεται στις τέχνες αυξάνει την αυτοεκτίμηση και την προθυμία να δοκιμάσετε νέα πράγματα. Καθώς οι μαθητές ασχολούνται περισσότερο με τη μάθηση, η στάση τους απέναντι στο σχολείο και προς τον εαυτό τους βελτιώνεται. Οι μαθητές με θετική στάση απέναντι στη μάθηση είναι πιο πρόθυμοι να δοκιμάσουν νέα πράγματα. Όπως το έθεσε ο Eisner (2002), οι τέχνες επιτρέπουν στους ανθρώπους να «εφεύρουν και να επανεφεύρουν τον εαυτό τους» [4].

### Επιδράσεις της διδασκαλίας και της μάθησης με βάση τις τέχνες στη γνωστική ανάπτυξη

Η γνωστική ανάπτυξη σε αυτό το πλαίσιο σημαίνει τομείς ικανότητας και εμπειρογνωμοσύνης που μπορούν να εφαρμοστούν με επιτυχία σε ακαδημαϊκές και κοινωνικές καταστάσεις μάθησης. Οι συγγραφείς περιγράφουν αυτές τις ικανότητες και τους τομείς εμπειρογνωμοσύνης για να συμπεριλάβουν τη δημιουργικότητα, την αυτοκατεύθυνση και τη σύνθετη σκέψη.

Η διδασκαλία με βάση τις τέχνες αναπτύσσει μαθησιακές ικανότητες. Η βιβλιογραφία παρέχει κάποια στοιχεία για την ανάπτυξη γνωστικών δεξιοτήτων μέσω των τεχνών. Τυποποιημένα τεστ δημιουργικότητας έδειξαν πιο ανεπτυγμένη δημιουργικότητα σε μαθητές που συμμετείχαν σε μεταρρυθμίσεις βασισμένες στις τέχνες. Ο Burton σημείωσε ότι οι μαθητές σε ομάδες υψηλών τεχνών είχαν καλύτερες επιδόσεις από εκείνους σε ομάδες χαμηλών τεχνών σε μέτρα δημιουργικότητας. Κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η δημιουργικότητα είναι μια «ικανότητα» για μάθηση που μπορεί να αναπτυχθεί μέσω ενός προγράμματος σπουδών που βασίζεται στις τέχνες. Σε συναφείς τομείς, οι μαθητές υψηλών τεχνών επέδειξαν επίσης καλύτερη ικανότητα από τους μαθητές χαμηλών τεχνών στους τομείς της ευχέρειας, της πρωτοτυπίας, της επεξεργασίας και της αντίστασης στο κλείσιμο.

Στο "Μάθηση μέσω των τεχνών: Επιπτώσεις στο πρόγραμμα σπουδών" [5], οι μαθητές συνδέονται με τον εαυτό τους, μεταξύ τους και με τον έξω κόσμο. Αυτές οι συνδέσεις, μαζί με τις

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

δεξιότητες αυτοκατεύθυνσης και αυτοαξιολόγησης, βοηθούν στην προετοιμασία των μαθητών για το χώρο εργασίας.

Η διδασκαλία με βάση τις τέχνες αναπτύσσει δεξιότητες σκέψης. Οι δεξιότητες σκέψης που αποδίδονται στη διδασκαλία με βάση τις τέχνες περιλαμβάνουν βελτιωμένη κατανόηση, ερμηνεία και επίλυση προβλημάτων. Η διδασκαλία που βασίζεται στις τέχνες αναπτύσσει νευρικά συστήματα. Η επίδρασή του στα νευρικά συστήματα είναι ένας άλλος τρόπος συσχέτισης των τεχνών με τη μάθηση. Με την εμπλοκή του εγκεφάλου, οι τέχνες ενισχύουν τα νευροβιολογικά συστήματα που υποστηρίζουν το γνωστικό, συναισθηματικό, την προσοχή και το ανοσοποιητικό σύστημα.

Η κοινωνική ανάπτυξη μπορεί να σχετίζεται με τη μάθηση που βασίζεται στις τέχνες. Οι τέχνες βοηθούν τους μαθητές να αναπτύξουν δεξιότητες επικοινωνίας και συνεργασίας. Όταν οι μαθητές μαθαίνουν να εκφράζονται πιο αποτελεσματικά, οι σχέσεις τους με άλλους μαθητές και δασκάλους βελτιώνονται.

Τα σχολεία θα πρέπει να συμπεριλάβουν τις τέχνες στο πρόγραμμα σπουδών τους με βάση την «εγγενή αξία» και όχι την επίδραση στους ακαδημαϊκούς, σύμφωνα με τους Winner και Hetland.

Η ακαδημαϊκή ανάπτυξη μπορεί να σχετίζεται με τη μάθηση που βασίζεται στις τέχνες. Όσον αφορά τις συγκεκριμένες ακαδημαϊκές δεξιότητες, η βιβλιογραφία παρουσίασε ορισμένα δεδομένα για να υποστηρίξει τις σχέσεις με την τέχνη. Οι Burton et al. (1999) σημείωσαν ότι οι «ικανότητες και οι διαθέσεις» που αναπτύχθηκαν μέσω της διδασκαλίας με βάση τις τέχνες εμφανίστηκαν και σε άλλους θεματικούς τομείς, όπως η επιστήμη, τα μαθηματικά και η γλώσσα.

## Τέχνη στο πρόγραμμα σπουδών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της Βαλένθια<sup>6</sup>

Η τέχνη ως οπτική και οπτικοακουστική γλώσσα περιλαμβάνεται στο πρόγραμμα σπουδών, καθώς χρησιμοποιείται ως μέσο έκφρασης ιδεών, σκέψεων και συναισθημάτων. Στο ισπανικό πρόγραμμα σπουδών ξεκινά από την πρωτοβάθμια εκπαίδευση και συνεχίζεται κατά τη διάρκεια των τεσσάρων ετών της υποχρεωτικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ESO) καθώς και στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (Bachiller). Στο στάδιο της Υποχρεωτικής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, η Τέχνη είναι μάθημα επιλογής στο 1ο, 2ο και 4ο έτος και υποχρεωτικό στο<sup>3ο</sup> έτος.

Ο κύριος στόχος του περιεχομένου αυτής της περιοχής δεν είναι να διαμορφώσει επαγγελματίες καλλιτέχνες αλλά να αναπτύξει τις βασικές δεξιότητες των μαθητών στον τομέα της εικαστικής τέχνης και της οπτικοακουστικής έκφρασης σε όλο το ευρύ φάσμα δυνατοτήτων της: δημοσιότητα, κόμικς, τηλεόραση, κινηματογράφος, φωτογραφία, σχέδιο, σχέδιο, ζωγραφική, γλυπτική, πολυμέσα, μηχανική και αρχιτεκτονική.

Στόχος του είναι όλοι οι μαθητές να αναπτύξουν τις ικανότητές τους να εκτιμούν, να εκφράζονται, να αναλύουν κριτικά και να δημιουργούν εικόνες. Όλα αυτά θεωρούνται οι κύριες ικανότητες κατανόησης του άμεσου περιβάλλοντός τους, το οποίο είναι γεμάτο οπτικές πληροφορίες,

<sup>6</sup> IES CID Campeador

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

με στοχαστική και κριτική στάση καθώς και να είναι σε θέση να βιώσουν και να επεξεργαστούν νέες προτάσεις εργασίας.

Επιπλέον, η καλλιτεχνική ικανότητα θεωρείται ότι αναπτύσσει τη φαντασία, τη δημιουργικότητα και την αισθητική τους αίσθηση.

Όσον αφορά την απόκτηση των βασικών ικανοτήτων, το αντικείμενο αυτό συμβάλλει στην ανάπτυξη όλων αυτών, καθώς έχει ενοποιητικό χαρακτήρα:

1. *Ικανότητα Πολιτισμικής Συνείδησης και Έκφρασης*, αποτελώντας όχημα δημιουργικής έκφρασης ιδεών, συναισθημάτων και εμπειριών. Υπογραμμίζει τη σημασία των ικανοτήτων συνεργασίας και συμβάλλει στην ικανότητα σύγκρισης των δημιουργικών μας απόψεων και των καλλιτεχνικών έργων, αναπτύσσοντας σεβασμό και ανοιχτό μυαλό για το έργο των άλλων. Διεγείρει επίσης το ενδιαφέρον για συμμετοχή στην πολιτιστική ζωή, βοηθώντας στην κατανόηση του δικού μας πολιτισμού, σεβόμενοι την πολιτιστική μας κληρονομιά και αναπτύσσοντας ένα αίσθημα ταυτότητας.
2. *Η ψηφιακή ικανότητα, χρησιμοποιώντας τις ΤΠΕ και τους τεχνολογικούς πόρους ως εργαλείο* για την παραγωγή καλλιτεχνικών έργων, όχι μόνο βελτιώνουν τις δεξιότητές τους στους υπολογιστές αλλά και ενισχύουν την τεχνολογική τους ικανότητα.
3. *Μαθηματική Ικανότητα και Βασικές Ικανότητες στην Επιστήμη και την Τεχνολογία*, Αυτό εμπλέκεται κυρίως στον τομέα του Τεχνικού Σχεδίου. Ωστόσο, η τέχνη εισάγει επίσης τις αξίες της βιωσιμότητας και της ανακύκλωσης σε σχέση με τη χρήση των υλικών για τη δημιουργία έργων τέχνης και τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς.
4. *Γλωσσική επικοινωνία*. Εκτός από την εκμάθηση ενός συγκεκριμένου λεξιλογίου, οι μαθητές μαθαίνουν να εκφράζουν έννοιες, σκέψεις, συναισθήματα, γεγονότα και απόψεις. Βοηθά επίσης την αλληλεπίδραση και τον εποικοδομητικό κριτικό διάλογο που ευνοεί τη συνύπαρξη.
5. *Μαθαίνω να μαθαίνω Ικανότητα*. Το θέμα αυτό ευνοεί τον προβληματισμό σχετικά με την καλλιτεχνική διαδικασία και τον καλλιτεχνικό πειραματισμό. Αυτή η καλλιτεχνική διαδικασία διδάσκει επίσης να αποδεχόμαστε τα λάθη ως εργαλείο βελτίωσης.
6. *Αίσθηση πρωτοβουλίας και επιχειρηματικής ικανότητας*. Η δημιουργική διαδικασία συνεπάγεται τη μετατροπή μιας ιδέας σε προϊόν. Όλη αυτή η διαδικασία ενισχύει την πρωτοβουλία και την προσωπική αυτονομία καθώς και την επιχειρηματικότητα.
7. *Κοινωνική και Πολιτική Ικανότητα*, προωθεί στάσεις σεβασμού, ανοχής, συνεργασίας, ευελιξίας και απόκτησης κοινωνικών δεξιοτήτων. Δημιουργεί έναν ηθικό κώδικα που προετοιμάζει τους μαθητές για τη ζωή τους ως πολίτες.

Αλλα στοιχεία σε αυτόν τον τομέα περιλαμβάνουν την ανάπτυξη διαθεματικών γνώσεων, μεταξύ των οποίων ο σεβασμός του περιβάλλοντος αποτελεί βασικό στοιχείο.

Στο Πρόγραμμα Σπουδών της Ανώτερης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, η Τέχνη διδάσκεται σε βάθος μέσα από τρία διαφορετικά μαθήματα:

- *Καλλιτεχνικό σχέδιο*. Το μάθημα αυτό προσφέρεται ως μάθημα επιλογής για όλους τους μαθητές του 1ου και 2ου έτους της Ανώτερης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Σε αυτό το μάθημα οι μαθητές αναπτύσσουν τις δεξιότητες και τις έννοιες που έμαθαν τα προηγούμενα

## RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

χρόνια για να τις χρησιμοποιήσουν ως εργαλείο για τη δημιουργική διαδικασία. Κύριος στόχος του είναι να συμβάλει στην απόκτηση των απαραίτητων δεξιοτήτων για τη συνεχή κατάρτιση των ατόμων και να ενθαρρύνει την αποκλίνουσα σκέψη. Συνδυάζει τη θεωρία και την πρακτική, κυρίως μέσω παγκόσμιων έργων στα οποία μαθαίνουν να εφαρμόζουν τις καλλιτεχνικές δεξιότητες σχεδίασης σε μια όλο και πιο εξειδικευμένη και τεχνολογική κοινωνία.

- **Σχεδιάζω.** Είναι μάθημα επιλογής στη 2η τάξη της Ανώτερης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Ο σχεδιασμός μαθαίνεται ως εργαλείο βελτίωσης της ποιότητας και της ταυτότητας των προϊόντων και των υπηρεσιών την ίδια στιγμή που προσπαθεί να ικανοποιήσει τις αισθητικές και χρηστικές ανάγκες των καταναλωτών, προσπαθώντας πάντα να βελτιώσει την ποιότητα ζωής τους και το περιβάλλον. Έτσι, είναι απαραίτητο να εκπαιδύσουμε τους μελλοντικούς επαγγελματίες για να ανταποκριθούμε στις νέες κοινωνικές ανάγκες. Μεταξύ των περιεχομένων αυτού του θέματος, μελετάται η ιστορική εξέλιξη στους κύριους τομείς του σχεδιασμού, έτσι ώστε οι μαθητές να κατανοήσουν ότι η δραστηριότητα του σχεδιασμού εξαρτάται πάντα από το φυσικό, κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον στο οποίο λαμβάνει χώρα.
- **Τεχνικές πλαστικής-γραφικής έκφρασης.** Είναι μάθημα επιλογής στη 2η τάξη της Ανώτερης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Τα πλαστικά-γραφικά υλικά και τεχνικές παρέχουν στους μαθητές τα απαραίτητα εργαλεία και πόρους για να εκφράσουν και να επικοινωνήσουν ιδέες, συναισθήματα, συναισθήματα. Το μάθημα αυτό παρέχει στους φοιτητές καλλιτεχνική κατάρτιση με στόχο την ανάπτυξη των απαραίτητων δεξιοτήτων στη γνώση και εφαρμογή αυτών των τεχνικών πόρων και ενόργανων εφαρμογών, μερικές από τις οποίες χρησιμοποιούνται από την αρχαιότητα, αξιολογώντας την εξέλιξή τους σε μια όλο και πιο εξειδικευμένη και τεχνολογική κοινωνία.



# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

## Γενικές αρχές της τέχνης στην εκπαίδευση

### Σύντομο ιστορικό

Πολλές εκπαιδευτικές στρατηγικές για το μέλλον επισημαίνουν τη σημασία της σύνδεσης γνωστικών και συναισθηματικών διαδικασιών. Σε αυτό το πλαίσιο, η τέχνη και οι διαδικασίες μάθησης στην τέχνη αναγνωρίζονται όλο και περισσότερο στον κόσμο σήμερα ως γνωστικές περιοχές ζωτικής σημασίας για την αρμονική ανάπτυξη των παιδιών και των νέων.

#### Στην αρχή...

Ο Αδάμ έλαβε το πρώτο μάθημα από τον Θεό: παραβείτε το νόμο και θα πληρώσετε ένα τίμημα.

#### Στην αρχή...

Πριν από την προέλευση των γραπτών λέξεων (η λεγόμενη εποχή της προ-παιδείας), όλα όσα έμαθαν οι άνθρωποι μεταδίδονταν προφορικά.

#### 3000 π.Χ.

Αιγυπτιακοί «σχολικοί ναοί» εμφανίστηκαν. Οι ιερείς δίδασκαν θρησκεία, γραφή και τις επιστήμες εκείνης της εποχής.

#### 2000 π.Χ.

Τα πρώτα επίσημα σχολεία στην Κίνα.

#### 1500 π.Χ.

Οι ιερείς στην Ινδία δίδασκαν θρησκεία, γραφή, φιλοσοφία, επιστήμη.

#### 850 π.Χ.

Δημιουργήθηκαν επικά έργα της Ιλιάδας και της Οδύσσειας, τα οποία έχουν μεγάλη σημασία στο πλαίσιο της εκπαίδευσης στον τομέα της ελληνικής ιστορίας και μυθολογίας. Στην Ελλάδα, μόνο ελεύθεροι άνθρωποι (όχι δούλοι) είχαν πρόσβαση σε δασκάλους.

#### 550 π.Χ.

Κομφούκιος, ο πιο λαμπρός Κινέζος δάσκαλος και φιλόσοφος. Ένα μεγάλο μέρος της κινεζικής κοινωνίας σήμερα βασίζεται στη διδασκαλία του που βασίζεται στη δομή της ηθικής. Στη διδασκαλία του, τονίστηκε η σημασία της καλοσύνης, της γενναιοδωρίας και του σεβασμού για τους ηλικιωμένους.

#### 400 π.Χ.

Σοφιστές, περιπλανώμενοι δάσκαλοι στην Ελλάδα, δίδαξαν στους ανθρώπους πώς να επιχειρηματολογούν χρησιμοποιώντας τη λογική. Ο μεγάλος φιλόσοφος Σωκράτης έδωσε διαλέξεις σε δημόσιες πλατείες σε όλους εκείνους που ήθελαν να ακούσουν ή να συμμετάσχουν στη συζήτηση. Εκτιμούσε ιδιαίτερα την αναζήτηση της πραγματικής αλήθειας, σε σχέση με τη νίκη χρησιμοποιώντας επιχειρήματα (πολύ απλά σύμφωνα με τον ίδιο) και ενθάρρυνε τους ανθρώπους να σκέφτονται τον εαυτό τους.

#### 387, 355 π.Χ.

Ο Πλάτων και ο Αριστοτέλης ίδρυσαν σχολεία στην Αθήνα. Η σχολή του Πλάτωνα ονομάζεται «Ακαδημία». Και οι δύο σχολές επικεντρώνονται στην αλήθεια. Ο Πλάτων έγραψε την Πολιτεία,

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

περιγράφοντας το δικό του όραμα για μια τέλεια κοινωνία και εκπαίδευση, βασισμένη σε μια κοινωνική άποψη.

## **100 π.Χ.**

Οργανώθηκε το πρώτο εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Δύο Ρωμαίοι, γνωστοί ως Κικέρωνας και Κουιντιλιανός, είχαν ιδέες που εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται στη σύγχρονη δυτική κοινωνία. Ο Κικέρων ισχυρίστηκε ότι η εκπαίδευση πρέπει να επεκταθεί στις τέχνες και τις επιστήμες. Ο Quintilian δήλωσε ότι η εκπαίδευση πρέπει να βασίζεται στην ικανότητα των μαθητών να μαθαίνουν.

## **Στο σημείο καμπής στην καταμέτρηση των ετών**

Ο Ιησούς δίδαξε στην Ιερουσαλήμ.

## **105 μ.Χ.**

Το χαρτί εφευρέθηκε στην Κίνα.

## **500-1500 μ.Χ.**

Αυτή η περίοδος είναι γνωστή στον δυτικό πολιτισμό ως «Μεσαίωνας». Είναι μια εποχή πολύ αργής προόδου, αλλά σημειώθηκε κάποια πρόοδος όσον αφορά την εκπαίδευση. Στα λεγόμενα «αναγνωστήρια», ο μοναχός αντέγραφε πολύ σημαντικά κείμενα αντιγράφοντάς τα με το χέρι. Η Καθολική Εκκλησία είχε πολύ μεγάλη επιρροή σε όλες τις μορφές διδασκαλίας κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Οι ιερείς δίδασκαν θρησκεία, γραφή και επιστήμη.

## **500 μ.Χ.**

Το Nalanda, ένα σημαντικό βουδιστικό πανεπιστήμιο στην Ινδία, φιλοξενούσε περισσότερους από 10000 φοιτητές. Είναι ο μεγαλύτερος κατοικημένος τόπος για μάθηση με προσωρινή στέγαση. Τα μαθήματα περιελάμβαναν θρησκευτική διδασκαλία καθώς και φιλοσοφία, γραμματική και ιατρική.

## **999 μ.Χ.**

Ο Avicenna, ο κορυφαίος στοχαστής του Ιράν στον τομέα της ιατρικής, έγραψε τη Συλλογή Ιατρικής. Αυτό το έργο, όπως και άλλα γραμμένα από Άραβες, Βορειοαφρικανούς και Ισπανούς στοχαστές, είχε μεγάλη επιρροή στις εκπαιδευτικές ιδέες στην Ευρώπη.

## **1000 μ.Χ.**

Αραβικό σχολείο και μάθηση. Οι Ευρωπαίοι έμαθαν το αραβικό σύστημα αρίθμησης που χρησιμοποιείται ακόμα στη σημερινή Δύση. Οι ιερείς δίδασκαν θρησκεία, γραφή και επιστήμη.

## **1100 μ.Χ.**

Σχολαστικισμός, ένα κίνημα που βοήθησε να γεφυρωθεί το χάσμα μεταξύ των καθαρών θρησκευτικών διδασκαλιών από τη μία πλευρά και της φιλοσοφικής-επιστημονικής σκέψης από την άλλη.

## **1150-1250 μ.Χ.**

Ιδρύθηκαν τα λεγόμενα «σύγχρονα» πανεπιστήμια: το 1150 στο Παρίσι (Σορβόνη), το 1209 στο Κέμπριτζ. Το 1249 στην Οξφόρδη. Ο Άγιος Θωμάς ο Ακινάτης, ένας καθολικός θεολόγος, εργαζόταν ενεργά για την έννοια του σχολαστικισμού στο Παρίσι. Τα πανεπιστήμια άρχισαν να προσφέρουν τη δυνατότητα απόκτησης πτυχίου σε διάφορους τομείς και θέματα.

## **1450 μ.Χ.**

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

Η πρώτη μηχανή εκτύπωσης κατοχυρώθηκε με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας. Αυτή η ανακάλυψη επηρέασε την ανάπτυξη και τη βελτίωση του αλφαριθμητισμού, καθιστώντας τα βιβλία πιο προσιτά σε ευρύτερα κοινωνικά στρώματα.

## 1499 μ.Χ.

Ο Desiderius Erasmus, ένας ολλανδός δάσκαλος, ξεκίνησε μελετώντας παλιά έγγραφα. Συμβούλεψε τους δασκάλους στην Ευρώπη να σκεφτούν τη λογοτεχνία και όχι μόνο να τη διαβάσουν ή, αν χρειαστεί, να απομνημονεύσουν ορισμένα μέρη.

## 1500 μ.Χ.

Η περίοδος της Αναγέννησης, η οποία διήρκεσε ολόκληρο τον 17ο αιώνα, σηματοδότησε την αρχή ενός ανανεωμένου ενδιαφέροντος για μάθηση. Η Ιταλία ξεχώρισε ως ιδιαίτερα δραστήρια κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Όλο και περισσότερες γυναίκες άρχισαν να λαμβάνουν εκπαίδευση, αν και ήταν ακόμα απρόσιτη για την πλειοψηφία του πληθυσμού, ανεξάρτητα από το φύλο. Πολλά σημαντικά μαθηματικά κείμενα μεταφράστηκαν σε χρήσιμες γλώσσες, γεγονός που αποτέλεσε εξαιρετικό κίνητρο για περαιτέρω μάθηση και ανάπτυξη ολόκληρης της επιστήμης.

## 1517 μ.Χ.

Με την έναρξη της περιόδου της Μεταρρύθμισης, ο αλφαριθμητισμός βελτιώθηκε επίσης. Λόγω του γεγονότος ότι έχουν αποκτήσει την ικανότητα να διαβάζουν, τα άτομα αμφισβήτησαν την εξουσία του ίδιου του Πάπα. Η εκτύπωση της Αγίας Γραφής σε τοπικές γλώσσες και διαλέκτους συνέβαλε σημαντικά στην αύξηση του αλφαριθμητισμού. Οι μεταρρυθμιστές ίδρυσαν σχολεία όπου οι άνθρωποι μάθαιναν βασικά μαθήματα στη μητρική τους γλώσσα.

## 1592 μ.Χ.

Ξεκίνησε η παράσταση των έργων του Σαίξπηρ στην Αγγλία. Ένα θέατρο είναι ένα μέρος όπου οι φιλοσοφικές ιδέες θα μπορούσαν να διδαχθούν από τη σκηνή, βοηθώντας ένα αναλφάβητο κοινό να αναπτυχθεί και να σκεφτεί.

## 1609 μ.Χ.

Υπήρχε λογοκρισία στην εκπαίδευση. Ο Γαλιλαίος, εφευρίσκοντας το τηλεσκόπιο, δήλωσε δημοσίως ότι ο Ήλιος είναι το κέντρο του σύμπαντος και απορρίφθηκε από την Καθολική Εκκλησία επειδή αποτελούσε κίνδυνο για την επιβίωση της πίστης. Του απαγορεύτηκε να διαδώσει τη μάθηση με βάση τις δικές του εφευρέσεις.

## 1620 μ.Χ.

Εφευρέθηκε ο πρώτος φορητός υπολογιστής, ο οποίος απλοποίησε σημαντικά την πρακτική των μαθηματικών.

## 1659 μ.Χ.

Ο Comenius έγραψε το πρώτο εικονογραφημένο βιβλίο για παιδιά. Ο Τσέχος λέκτορας ταξίδεψε στη Βόρεια Ευρώπη, ενθαρρύνοντας τους δασκάλους να κάνουν τις τάξεις πολύ πιο ενδιαφέρουσες για τα παιδιά.

## 1690 μ.Χ.

Ο εγκέφαλος είναι ένα άδειο, μη βελτιωμένο κομμάτι πέτρας. Ο Άγγλος ποιητής και φιλόσοφος John Locke συζήτησε το γεγονός ότι γεννηθήκαμε με άδεια μυαλά και ότι η

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

εκπαίδευση πρέπει σταδιακά να οδηγήσει στην ανάπτυξή μας και ότι, ως εκ τούτου, η εκπαίδευση πρέπει να ξεκινήσει από την πρώιμη παιδική ηλικία.

## 1770 μ.Χ.

Η εκπαίδευση είναι σημαντική για όλους. Οι Αμερικανοί Thomas Jefferson και Benjamin Franklin συμβούλευαν ότι η εκπαίδευση έχει μεγάλη σημασία για όλους τους πολίτες του νεοσύστατου έθνους.

## 1799 μ.Χ.

Άνοιξε το πρώτο «σύγχρονο» δημοτικό σχολείο. Ο Joan Pestalozzi, Ελβετός λέκτορας, άρχισε να ιδρύει σχολεία σε όλη την Ελβετία και τη Γερμανία. Τα σχολεία είναι γνωστά για τη χρήση των λεγόμενων «μαθημάτων-στόχων», όλων των αισθήσεων και της εκφραστικότητας για να βοηθήσουν τα παιδιά να μάθουν.

## 1833 μ.Χ.

Ο πρώτος φόρος στην εκπαίδευση στη Βρετανία οδήγησε στο σπάσιμο της εκκλησίας και του ιδιωτικού μονοπωλίου στην εκπαίδευση.

## 1837 μ.Χ.

Το πρώτο νηπιαγωγείο άνοιξε από τον Friedrich France ως ένα μέρος όπου τα παιδιά μπορούσαν να μάθουν και να προχωρήσουν στην ανάπτυξη πριν ξεκινήσουν το δημοτικό σχολείο.

## 1852 μ.Χ.

Η πρώτη εντελώς δωρεάν εκπαίδευση στην πολιτεία της Μασαχουσέτης των ΗΠΑ. Στα μέσα του 19ου αιώνα οι περισσότερες κυβερνήσεις στις δυτικές χώρες υιοθέτησαν ένα κρατικό σχέδιο υποχρεωτικής εκπαίδευσης για ολόκληρο τον πληθυσμό.

## Η δεκαετία του 1990

Τα πρώτα μαθήματα αλληλογραφίας εμφανίστηκαν στη Βρετανία και τη Βόρεια Αμερική, βασισμένα σε ιδέες από τα πανεπιστήμια της Οξφόρδης και του Cambridge.

## 1918 μ.Χ.

Όλα τα κράτη που ανήκαν στις ΗΠΑ απαιτούσαν δωρεάν εκπαίδευση.

## 1920 μ.Χ.

Δόθηκε έμφαση στη μάθηση κατά την προσχολική ηλικία. Η Maria Montessori, ιταλικής καταγωγής, ανέπτυξε μια μέθοδο που εξακολουθεί να χρησιμοποιείται και επιτρέπει στα πολύ μικρά παιδιά να μάθουν βασικές δεξιότητες ζωής που περιλαμβάνουν πρακτικές, αισθητηριακές και γενικές γνώσεις. Οι ιδέες της επηρέασαν το έργο σε νηπιαγωγεία και νηπιαγωγεία.

## 1921 μ.Χ.

Το πρώτο επίσημο αμερικανικό πρόγραμμα «Σπουδές στο εξωτερικό» έστειλε φοιτητές στο Πανεπιστήμιο του Delaware στη Γαλλία.

## 1951 μ.Χ.

Η τηλεόραση ως δάσκαλος: Ο Jack LaLanne εκπαίδευσε τους Αμερικανούς για τη σημασία της υποχρεωτικής καθημερινής άσκησης. Συνέχισε να το κάνει αυτό για 34 χρόνια.

## 1960 μ.Χ.

Οι συσκευές που βασίζονται σε πολυμέσα κατέκτησαν τις αίθουσες διδασκαλίας. Οι προβολείς διαφανειών και ταινιών καθώς και τα κασετόφωνα έγιναν κοινό πράγμα.

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

## ■ 1969 μ.Χ.

Τηλεοπτικό ντεμπούτο της διάσημης παιδικής εκπομπής 'Sesame Street'. Πρόκειται για ένα εκπαιδευτικό παιδικό πρόγραμμα σε συνέχειες στο οποίο μαριονέτες και ηθοποιοί δίδαξαν στα παιδιά τα βασικά της ανάγνωσης, του ήθους και της μουσικής.

## ■ 1970 μ.Χ.

Η εμφάνιση ηλεκτρονικών μαθηματικών αριθμομηχανών προκάλεσε φόβο στους διδάσκοντες ότι οι μαθητές και οι μαθητές θα ξεχνούσαν να κάνουν βασικές μαθηματικές πράξεις. Η ιστορία έχει δείξει ότι είχαν απόλυτο δίκιο.

## ■ 1973 μ.Χ.

Η δημοτικότητα της μάθησης στο σπίτι αυξανόταν και πάλι. Η δημοτικότητα αυτού του φαινομένου αυξήθηκε με την ηλικία για διάφορους λόγους.

## ■ Αρχές δεκαετίας 1980

Τηλεόραση στην τάξη. Το γεγονός ότι τα φθηνά βίντεο έχουν γίνει άμεσα διαθέσιμα είχε ως αποτέλεσμα η εκμάθηση βίντεο να είναι ένα τυπικό φαινόμενο.

## ■ Τέλη δεκαετίας 1980

Οι υπολογιστές μπήκαν στα σχολεία το 1989.

## ■ Τέλη δεκαετίας 1990

Το Διαδίκτυο άλλαζε τα πάντα. Η ανάπτυξη του διαδικτύου επέτρεψε την επικοινωνία καθώς και την άμεση πρόσβαση σε πληροφορίες, σε οποιοδήποτε άτομο σε όλο τον κόσμο, μέσω μιας σύνδεσης. Το περιεχόμενο συμπληρώθηκε και εξελίχθηκε με απίστευτη ταχύτητα, οπότε ήταν δυνατή η έρευνα για οποιοδήποτε θέμα, ακόμη και εικονικά. Τα μαθήματα ηλεκτρονικής μάθησης αναπτύχθηκαν για να επιτρέψουν στους συμμετέχοντες να μάθουν online.

## Έννοια της τέχνης στην εκπαίδευση

Αρχικά, η τέχνη στην εκπαίδευση είναι απαραίτητη. Ο κύριος σκοπός του είναι να διεγείρει τις ανθρώπινες αισθήσεις και το ανθρώπινο μυαλό και πνεύμα, αλλά παίζει διαφορετικό ρόλο στην εκπαίδευση. Μας διδάσκει ότι η πρακτική οδηγεί στην τελειότητα, ότι η επιμονή είναι ένας σημαντικός παράγοντας επιτυχίας και ότι με το σωστό κίνητρο μπορούμε να επιτύχουμε τα πάντα. Επηρεάζει την ανάπτυξη της κοινωνικής και συναισθηματικής νοημοσύνης, βελτιώνει τις κινητικές δεξιότητες και ικανότητες και συμβάλλει στην αύξηση της αυτοπεποίθησης. Από τη φύση της, η τέχνη εμπλέκει πολλές διαφορετικές δεξιότητες και ικανότητες. Η ενασχόληση με την τέχνη, είτε στις εικαστικές τέχνες, το θέατρο, τη μουσική, το χορό ή τα παρόμοια, αναπτύσσει και ενισχύει τις γνωστικές, κοινωνικές και προσωπικές ικανότητες.

Η τέχνη είναι μια πρόκληση και για τους εκπαιδευτικούς και τους κάνει να μαθαίνουν συνεχώς. Αυτό αποτελεί καλό παράδειγμα για τους μαθητές, επειδή κατανοούν ότι η μάθηση είναι μια συνεχής διαδικασία που προκαλεί ευχαρίστηση. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να μάθουν και να βελτιωθούν γιατί στο πρόγραμμα σπουδών όπου η τέχνη έχει σημαντικό ρόλο, δεν υπάρχουν έτοιμες απαντήσεις, δεν υπάρχουν τελικές και αποφασιστικές λύσεις, ο δάσκαλος είναι ο οργανωτής και ο «προπονητής».

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

Η τέχνη παρέχει επίσης νέες προκλήσεις σε μαθητές που θεωρούνται ήδη επιτυχημένοι. Η αυστηρότητα και οι περιορισμοί αποτελούν εμπόδια για την επίτευξη της επιτυχίας. Η τέχνη μπορεί να προσφέρει απεριόριστες προκλήσεις. Η τέχνη συνδέει τη μαθησιακή εμπειρία με τον κόσμο της πραγματικής εργασίας. Ο κόσμος της εργασίας έχει αλλάξει και οι μαθησιακές εμπειρίες που αποκτώνται από τη μελέτη της τέχνης μπορούν να βοηθήσουν τους νέους να συμμετάσχουν στον σύγχρονο κόσμο της εργασίας - όπου οι πιο σημαντικές είναι οι ιδέες, η ικανότητα να παράγουν και να υλοποιούν τις ιδέες και να επικοινωνούν μαζί τους.

Η ενασχόληση με τις τέχνες επιτρέπει στους μαθητές να συμμετέχουν άμεσα στον κόσμο της τέχνης. Είτε συμμετέχουν στη δημιουργία έργων τέχνης, στην παράσταση ή στη διδασκαλία των νέων, οι μαθητές αποκτούν εμπειρία με καλλιτεχνικό περιεχόμενο, υλικά και μεθόδους. Οι μαθητές εργάζονται με δασκάλους που είναι καλά εκπαιδευμένοι για αυτό το είδος εργασίας, με δασκάλους που είναι αιώνιοι μαθητές. Είναι ηγέτες της αλλαγής.

Οι μαθητές που ασχολούνται περισσότερο με την τέχνη αποκτούν την ικανότητα αυτορρύθμισης, οικοδόμησης ταυτότητας, ανοίγματος σε νέες εμπειρίες και ανθεκτικότητας - ιδιότητες που σχετίζονται άμεσα με την προσωπική επιτυχία στη ζωή. Οι μαθητές που διαφορετικά θα παραπονιούνταν ότι βαριούνται, όταν κάνουν τέχνη με τον σωστό τρόπο, βρίσκουν πολλές προκλήσεις στη μάθηση.

Σε αντίθεση με άλλες μαθησιακές εμπειρίες, όταν αναζητούνται σωστές και λάθος απαντήσεις, η τέχνη επιτρέπει πληθώρα λύσεων. Η αποτελεσματική μάθηση στον τομέα της τέχνης είναι τόσο σύνθετη όσο και πολυδιάστατη. Δημιουργεί μια ευκαιρία ανάληψης κινδύνων και δείχνει ότι ο κίνδυνος αποδίδει. Οι μαθητές διαχειρίζονται τον κίνδυνο και μαθαίνουν να λαμβάνουν αποφάσεις.

Τα καλλιτεχνικά προγράμματα σε τέτοια προσανατολισμένα σχολεία παρέχουν την ευκαιρία για ενεργή συνεργασία με την τοπική κοινότητα, η οποία συνδέει τη μάθηση με την πραγματική ζωή των μαθητών και των οικογενειών τους.

Η τέχνη ενθαρρύνει την ανεξάρτητη και αυτοκατευθυνόμενη μάθηση. Οι μαθητές, που μαθαίνουν την τέχνη, μέσα από την τέχνη γίνονται σιγά-σιγά οι πιο σκληροί κριτές του εαυτού τους. Οι μαθητές εδώ δεν έχουν κίνητρο να μάθουν λόγω των καλών βαθμολογιών στα τεστ, αλλά λόγω της μαθησιακής εμπειρίας ως τέτοιας.

## **Δημιουργικότητα**

Η δημιουργικότητα είναι ένας πολύ σημαντικός παράγοντας τόσο στην καθημερινή ζωή όσο και στην εκπαίδευση. Εάν το παιδί μάθει να σκέφτεται δημιουργικά μέσω της πρακτικής, θα το βοηθήσει στο μέλλον της σχολικής εκπαίδευσης. Θα γίνει ανεξάρτητος άνθρωπος και θα μπορεί να εκπαιδευτεί με δική του πρωτοβουλία, να δημιουργεί χωρίς εμπόδια. Οι δυνατότητές του δεν θα περιοριστούν.

## **Κινητικές δεξιότητες**

Τα παιδιά που ασχολούνται με την τέχνη, είτε παίζοντας ένα όργανο είτε ζωγραφίζοντας, έχουν πολύ καλύτερες κινητικές δεξιότητες. Απλά πράγματα όπως το κράτημα ενός πινέλου ή η ζωγραφική με κραγιόνια είναι απαραίτητα στοιχεία για την ανάπτυξη κινητικών δεξιοτήτων. Η πρόοδος

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

επιτυγχάνεται μέσω της συμμετοχής σε εξωσχολικές δραστηριότητες και της συμμετοχής σε διάφορα εργαστήρια.

## **Αυτοπεποίθηση**

Όταν ένα παιδί κατέχει ένα αντικείμενο πολύ καλά, η αυτοπεποίθησή του μεγαλώνει, αλλά μεγαλώνει πολύ περισσότερο συμμετέχοντας σε δραστηριότητες που απαιτούν δημιουργική σκέψη. Το να τραγουδάς στη σκηνή ή να παίζεις ένα ρόλο σε μια σχολική παράσταση μπορεί να κάνει ένα παιδί πολύ περήφανο για τον εαυτό του και γεμάτο αυτοπεποίθηση. Η δημόσια ομιλία είναι ο τέλειος τρόπος για ένα παιδί να βγει από τη ζώνη άνεσής του κάνοντας κάτι διασκεδαστικό και προοδεύοντας όσον αφορά τη συναισθηματική νοημοσύνη, δηλαδή να εργαστεί για την αύξηση της αυτοπεποίθησης. Τα παιδιά υπό την επήρεια της τέχνης βρίσκουν ευκολότερο να εκφράσουν τις δημιουργικές τους ικανότητες.

## **Οπτική μάθηση**

Το σχέδιο, η ζωγραφική και η γλυπτική συμβάλλουν στην ανάπτυξη της οπτικής-χωρικής νοημοσύνης, ιδιαίτερα στα μικρά παιδιά. Η τέχνη διδάσκει στα παιδιά πώς να ερμηνεύουν, να επικρίνουν και πώς να χρησιμοποιούν οπτικές πληροφορίες. Τους διδάσκει επίσης να λαμβάνουν αποφάσεις με βάση αυτές. Έρευνες έχουν δείξει ότι μπορούν να μάθουν περισσότερα όταν κάτι παρουσιάζεται οπτικά παρά μέσω της ανάγνωσης ενός κειμένου.

## **Λήψη αποφάσεων**

Η τέχνη λύνει το πρόβλημα της κριτικής σκέψης. Πώς μπορώ να εκφράσω αυτό το συναίσθημα μέσω του χορού; Πώς μπορώ να παίξω αυτόν τον ρόλο; Μαθαίνοντας πώς να κάνετε τη σωστή επιλογή και να λάβετε τη σωστή απόφαση θα επηρεάσει την περαιτέρω εκπαίδευση, καθώς και άλλες πτυχές της ζωής ενός παιδιού.

## **Επιμονή**

Η τέχνη είναι απαιτητική και γεμάτη προκλήσεις. Είναι πολύ σημαντικό να είστε επίμονοι σε ό, τι κάνετε, γιατί η επιμονή αποδίδει. Αυτή η στάση θα ισχύει σίγουρα για τη μετέπειτα ζωή σας, ειδικά κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής σας σταδιοδρομίας όταν θα συναντήσετε διάφορα εμπόδια και προκλήσεις που πρέπει να βρείτε τρόπους να ξεπεράσετε.

## **Συγκεντρώνω**

Όταν προσπαθείτε να επιμείνετε μέσω της ζωγραφικής ή του τραγουδιού ή προσπαθείτε να μάθετε κάτι, η εστίαση είναι επιτακτική. Η συγκεντρώνση είναι η βάση για κάθε επιτυχία. Η εστίαση διδάσκει υπομονή, ηρεμία και ψυχραιμία. Ο καλύτερος τρόπος για να γίνει αυτό είναι η τέχνη - με έναν ενδιαφέροντα τρόπο εξασκείστε για να παραμείνετε ήρεμοι και ταυτόχρονα δημιουργείτε ένα όμορφο έργο.

## **Συνεργασία**

Πολλά είδη τέχνης απαιτούν ομαδική εργασία. Μέσα από τη μουσική και την υποκριτική, τα παιδιά μαθαίνουν να εργάζονται ως ένα. Μια μουσική μπάντα, μια σχολική χορωδία ή ένας θεατρικός θίασος απαιτούν από τα παιδιά να συνεργάζονται. Ο συμβιβασμός οδηγεί στη μεγαλύτερη επιτυχία, και αυτό επιτυγχάνεται μέσω συλλογικής εργασίας. Με αυτόν τον τρόπο, τα παιδιά μαθαίνουν ότι η συμβολή τους στην ομάδα αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της επιτυχίας, παρόλο που δεν έχουν πρωταγωνιστικό ρόλο.

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

## ■ Ευθύνη

Σε μια ομάδα, ο καθένας έχει ένα ρόλο να παίξει που φέρει μαζί του την ευθύνη. Εάν δεν κάνουν μια συγκεκριμένη εργασία ή κάνουν κάτι λάθος, τα παιδιά πρέπει να καταλάβουν ότι είναι σημαντικό να αναλάβουν την ευθύνη για αυτό που έχουν κάνει. Τα λάθη αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής. Τα παιδιά πρέπει να διδάσκονται πώς να αποδέχονται τα λάθη, να τα διορθώνουν και να προχωρούν, γιατί αυτό τα βοηθά πολύ κατά τη διάρκεια της περιόδου ανάπτυξης.

## ■ Κίνητρο

Τελευταίο, αλλά εξίσου σημαντικό, είναι το κίνητρο. Το εσωτερικό κίνητρο είναι ο στόχος της επιτυχίας. Αυτό που έχει σημασία είναι πόσο μας ικανοποιεί αυτό που κάνουμε. Η δική μας επιθυμία να εργαστούμε είναι αυτό που μας οδηγεί και μας κάνει να λάμπουμε. Μέσω της τέχνης, το κίνητρο εκδηλώνεται με την επιθυμία για τελειομανία.

Επιπλέον, υπάρχουν πέντε δεξιότητες ζωής που μαθαίνουν τα παιδιά μέσω της τέχνης:

- 1. Κοινωνικές δεξιότητες:** Με την ανταλλαγή υλικών και τη συνεργασία σε δημιουργικά έργα, τα παιδιά μαθαίνουν να συνεργάζονται με άλλους, να διαπραγματεύονται και να εργάζονται ως ομάδα.
- 2. Γνωστική ανάπτυξη:** Η τέχνη διδάσκει στα παιδιά πώς να σκέφτονται ανεξάρτητα, από την πρώιμη αισθητηριακή εξέταση (η αίσθηση όταν ένα κραγιόν διασχίζει την επιφάνεια του χαρτιού, η μυρωδιά του χρώματος) και τη λήψη αποφάσεων (τι να δείξουν, ποια υλικά να χρησιμοποιήσουν), μέχρι την επίλυση προβλημάτων (πώς να συνδυάσουν δύο υλικά).
- 3. Αυτοέκφραση:** Ως πολύτιμο μέσο επικοινωνίας, η τέχνη προηγείται της γραπτής και λεκτικής έκφρασης, δίνοντας τη δυνατότητα στα παιδιά να αφηγηθούν ιστορίες και να εκφράσουν τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους.
- 4. Ανάπτυξη κινητικών δεξιοτήτων:** Οι λεπτές κινήσεις των δακτύλων, των χεριών και των καρπών που εκτελεί ένα παιδί κρατώντας κηρομπογιά ή πινέλο, ενώ σχεδιάζει, χρωματίζει ή διαμορφώνει πλαστελίνη, βοηθούν στην ανάπτυξη λεπτών κινητικών δεξιοτήτων των παιδιών, ενώ οι ευρείες κινήσεις των χεριών που χρησιμοποιούνται κατά τη ζωγραφική σε καβαλέτο ή μεγάλο κομμάτι χαρτί που τοποθετείται στο πάτωμα αναπτύσσουν μεγάλες μυϊκές ομάδες.
- 5. Εφευρετικότητα:** Ενθαρρύνοντας τα παιδιά να πειραματιστούν και να πάρουν ρίσκα δοκιμάζοντας καινοτομίες κατά τη διάρκεια της ίδιας της δημιουργικής διαδικασίας, τους δίνουμε τη δυνατότητα να αναπτύξουν εφευρετικότητα, ως μια απολύτως πολύτιμη ικανότητα για μελλοντική ζωή και καριέρα.

Οι αναπτυξιακές στρατηγικές πολλών χωρών τονίζουν τη σημασία της εκπαίδευσης ως προτεραιότητας για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη. Επίσης, δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στη σύνδεση γνωστικών και συναισθηματικών διαδικασιών, καθώς και στην ενθάρρυνση της πνευματικής και συναισθηματικής ισορροπίας στα παιδιά. Στο πλαίσιο αυτό, η εφαρμογή της τέχνης στη μάθηση είναι ζωτικής σημασίας για την αρμονική ανάπτυξη των παιδιών και των νέων [6].

Ο 21ος αιώνας χαρακτηρίζεται από ταχείες αλλαγές που προκαλούνται από μεγάλο αριθμό επιστημονικών ανακαλύψεων, καθώς και από την εισαγωγή σύγχρονων και νέων τεχνολογιών. Μεταξύ άλλων, ζούμε σε μια εποχή υψηλού βαθμού εθνικής και παγκόσμιας διασύνδεσης και σε μια κοινωνία που γίνεται όλο και περισσότερο πολυεθνική και πολυπολιτισμική. Ο σύγχρονος κόσμος της



## RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

εργασίας τονίζει τη σημασία των ιδεών, την ικανότητα δημιουργίας και πραγματοποίησής τους, καθώς και την επικοινωνία μαζί τους.

Για το λόγο αυτό, είναι απαραίτητο να εξισορροπηθεί η μάθηση, η οποία θα εμβαθύνει και θα ενθαρρύνει τους νέους να εξετάσουν διαφορετικά προβλήματα από νέες οπτικές γωνίες χάρη στις κατάλληλες αναπτυξιακές ανάγκες [6]. Όταν η διδασκαλία είναι καλά σχεδιασμένη, παρέχει στους νέους μια αυθεντική μαθησιακή εμπειρία που εμπλέκει το μυαλό, την καρδιά και το σώμα. Η μαθησιακή εμπειρία είναι τότε ρεαλιστική και έχει νόημα. Ενώ η συμβατική μάθηση συχνά επικεντρώνεται στην ανάπτυξη ενός τύπου δεξιοτήτων ή ταλέντων, η εφαρμογή της τέχνης εμπλέκει πολλές διαφορετικές δεξιότητες και ικανότητες. Η ενασχόληση με την τέχνη, είτε πρόκειται για εικαστική τέχνη, δράμα, μουσική, χορό ή παρόμοια, αναπτύσσει και προωθεί κυρίως κοινωνικές και προσωπικές ικανότητες. Η τέχνη στην εκπαίδευση είναι ένας καλός τρόπος για να ανακαλύψετε τις δικές σας δεξιότητες, φαντασία και να δημιουργήσετε νέες ιδέες. Είναι σημαντικό να επισημάνουμε ότι με αυτόν τον τρόπο είναι δυνατόν να προσεγγίσουμε εκείνους τους μαθητές που δεν είναι εύκολο να προσεγγιστούν. Αυτό αφορά κυρίως τους νέους που έχουν αποβληθεί από το σχολείο ή άλλα ιδρύματα.

Ο θετικός αντίκτυπος αντικατοπτρίζεται στο γεγονός ότι συχνά οι «προβληματικοί» μαθητές γίνονται πολύ επιτυχημένοι σε ένα περιβάλλον όπου η μάθηση μέσω της τέχνης. Εφαρμόζοντας την τέχνη στη μάθηση, ο μαθητής συνδέεται με τον εαυτό του, αλλά και με άλλους μαθητές. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η τέχνη μεταμορφώνει επίσης το μαθησιακό περιβάλλον, καθώς της έχει δοθεί ένας κεντρικός χώρος για εξερεύνηση. Το σχολείο γίνεται ένα «νέο» μέρος όπου εξαφανίζονται οι «τοιχοί» μεταξύ των τάξεων και των κλάδων. Έχει επίσης θετικό αντίκτυπο στους μαθητές που θεωρούνται ήδη επιτυχημένοι, επειδή ξεπερνούν τα εμπόδια και προσφέρουν απεριόριστες προκλήσεις στον έλεγχο του υλικού. Η εφαρμογή της τέχνης στη μάθηση είναι επίσης μια πρόκληση για τους εκπαιδευτικούς, επειδή πρέπει συνεχώς να μαθαίνουν και να βελτιώνονται και έτσι να εκφράζουν τη δημιουργικότητά τους. Αυτό είναι ένα καλό παράδειγμα και για τους μαθητές, επειδή κατανοούν ότι η μάθηση είναι μια συνεχής διαδικασία που προκαλεί ικανοποίηση. Έρευνες έχουν δείξει ότι οι μαθητές που μαθαίνουν μέσα από την τέχνη γίνονται οι πιο σκληροί κριτές του εαυτού τους, χτίζουν ταυτότητα, είναι ανοιχτοί σε νέες εμπειρίες και έχουν την ικανότητα να κάνουν επιλογές, να αναλαμβάνουν την ευθύνη για αυτές και να τις υπερασπίζονται (Εικόνα 1).

Αυτός ο τύπος απόκτησης γνώσεων παρέχει την ευκαιρία ενεργού συνεργασίας με την τοπική κοινότητα, η οποία συνδέει τη μάθηση με την πραγματική ζωή των μαθητών και των οικογενειών τους.

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ



Εικόνα 1. Δημιουργικοί τρόποι ανακύκλωσης πλαστικών μπουκαλιών  
(<https://www.theempowerededucatoronline.com/2017/02/16-play-based-plastic-recycling-ideas.html/>)

## Εκπαίδευση

Η καινοτόμος μάθηση και ανάπτυξη τόσο των εκπαιδευτικών όσο και των μαθητών, με την εφαρμογή εναλλακτικών και σύγχρονων μεθόδων εκπαίδευσης, επηρεάζουν έμμεσα την ποιοτική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού συστήματος στη Σερβία.

Πιστεύουμε ότι η εκπαίδευση δημιουργεί τη δυνατότητα για έναν πιο όμορφο και καλύτερο κόσμο, μια εκπαίδευση που δεν καθυστερεί τη ζωή αλλά μας ενδυναμώνει για αυτήν. Αυτό είναι δυνατό μόνο εάν αλλάξει η στάση απέναντι στη μάθηση και δημιουργηθεί μια τέτοια σχέση μεταξύ όλων των συμμετεχόντων στην εκπαιδευτική διαδικασία, η οποία βασίζεται στην εμπιστοσύνη, την ευθύνη και τον αμοιβαίο σεβασμό. Στη σύγχρονη εποχή, η ανάπτυξη της δημιουργικής σκέψης επιτυγχάνεται καλύτερα μέσω μιας διεπιστημονικής προσέγγισης.

Εφαρμόζοντας τη διεπιστημονική μάθηση συνδυάζοντας διαφορετικές τέχνες, μια διαδραστική προσέγγιση που συνδυάζει την τέχνη και την τεχνολογία, οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να εκφράσουν τη δημιουργικότητά τους, να υιοθετήσουν αρχές, να αποκτήσουν νέες δεξιότητες και να δημιουργήσουν ενδιαφέροντα έργα ως έκφραση της έμπνευσής τους.

Κατά τη διάρκεια της καλλιτεχνικής εκπαίδευσης, οι μαθητές αναπτύσσουν ευρύτερα χαρακτηριστικά:

- την ικανότητα να σκέφτονται δημιουργικά.
- έξω από το κουτί επίλυση προβλημάτων?

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

- αυτοπεποίθηση;
- επικοινωνία;
- φροντίδα για τους άλλους και το περιβάλλον.

Ένα παιδί είναι ένα μοναδικό έργο τέχνης. Αυτή πρέπει να είναι η εκπαίδευσή του.

## Τέχνες στην εκπαίδευση

Οι τέχνες απέκτησαν αυξανόμενη σημασία μέσα στις εκπαιδευτικές και δημόσιες συζητήσεις. Οι παραδοσιακές μεθοδολογίες και πρακτικές της τέχνης (π.χ. μουσική, εικαστικές τέχνες και περφόρμανς) προωθούνται και διδάσκονται στα σχολεία, ως μέρος των προγραμμάτων σπουδών τους, και η αξιοποίηση των τεχνών στην εκπαίδευση έχει αποδειχθεί ότι υποστηρίζει και ενισχύει τη μάθηση και τη διδασκαλία μέσω της τεχνολογίας και των πολυμέσων [4, 7, 8]. Αυτή είναι μια κρίσιμη εστίαση στη συγκέντρωση παγκόσμιων και τοπικών επιπτώσεων, καθώς και ζητημάτων πολιτισμού και κληρονομιάς στην εκπαίδευση, παρέχοντας παράλληλα ευκαιρίες για τον εμπλουτισμό της μάθησης στην παιδαγωγική και την πρακτική [9, 10].

Οι τέχνες στην εκπαίδευση μπορούν να προσφέρουν ευκαιρίες γεφύρωσης μεταξύ πολιτισμικά διαφορετικών ομάδων, να επαναπροσδιορίσουν και να αναδιαμορφώσουν τη γνώση έξω από τις επίσημες τάξεις και να εξετάσουν κριτικά πώς τα πρότυπα πρακτικής σε τομείς εκτός των τεχνών υποστηρίζονται μέσω των τεχνών. Επίσης, διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στη σύνδεση των γνώσεων των μαθητών έξω από την τάξη με τις γνώσεις που αποκτώνται μέσω του επίσημου προγράμματος σπουδών και, με τη σειρά τους, για το πώς αυτές οι γνώσεις συμβάλλουν στη διαμόρφωση ταυτοτήτων μαθητών και εκπαιδευτικών [11].

Η Ακαδημία Seneca στο Μέριλαντ των ΗΠΑ, ενσωματώνει τις τέχνες στο πρόγραμμα σπουδών της και στα βασικά προγράμματα σπουδών της τάξης της, καθώς και διδάσκει καλλιτεχνικές δεξιότητες και ικανότητες. Η εμπειρία τους καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η διδασκαλία μέσω των τεχνών μπορεί να παρουσιάσει δύσκολες έννοιες οπτικά, καθιστώντας τις πιο κατανοητές.

Επιπλέον, η ενσωμάτωση της τέχνης σε άλλους κλάδους προσεγγίζει μαθητές που μπορεί να μην ασχολούνται με την τάξη, ενώ ενισχύει την κριτική σκέψη, τις κινητικές δεξιότητες, τις γλωσσικές δεξιότητες, τις κοινωνικές δεξιότητες, τη λήψη αποφάσεων και την ανάληψη κινδύνων [12]. Westlawn Elementary Στην κομητεία Fairfax, στις ΗΠΑ, οι δάσκαλοι χρησιμοποιούν το θέατρο για να διδάξουν μαθηματικά και αυτή η μορφή ενσωμάτωσης τέχνης γίνεται όλο και πιο δημοφιλής στο σχολικό πρόγραμμα σπουδών.

Οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν το χορό, το θέατρο και τις εικαστικές τέχνες για να διδάξουν μια ποικιλία θεμάτων με πιο ελκυστικό τρόπο [13]. Αυτές οι περιπτωσιολογικές μελέτες υποστηρίζουν την ιδέα ότι οι τέχνες εμπλέκουν πολλαπλές δεξιότητες και ικανότητες και όχι ένα σύνολο ασύνδετων δεξιοτήτων. Παρέχουν στους μαθητές αυθεντικές μαθησιακές εμπειρίες που εμπλέκουν το μυαλό, την καρδιά και το σώμα τους. Αρκετά από τα δυνατά σημεία των τεχνών περιγράφονται στην έκθεση του 1999 Champions of Change [14], η οποία απαριθμεί διάφορες κοινές προοπτικές που προέρχονται από μελέτες που διεξήχθησαν από γνωστούς μελετητές και χρησιμεύει ως ένα καλό πλαίσιο για να συζητηθεί μια σειρά άλλων θεμάτων στη μελέτη των τεχνών. Ως εκ τούτου, οι τέχνες μπορούν να

## RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

προσεγγίσουν μαθητές που δεν προσεγγίζονται διαφορετικά, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που έχουν απεμπλακεί από σχολεία και κοινωνικούς θεσμούς στην κοινότητα και εκείνων που κινδυνεύουν από κακουχίες και αποξένωση [15].

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

## Ενότητα 2 - Βέλτιστες πρακτικές τέχνης στην εκπαίδευση

Το μάθημα αυτό επικεντρώνεται στην καλλιτεχνική γνώση, η οποία πηγάζει από την εμπειρία της καλής πρακτικής, με στόχο να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς να αποκτήσουν γνώσεις τεχνικών, μεθόδων και δημιουργικών δυνατοτήτων, προκειμένου να βελτιώσουν τις γνώσεις των εκπαιδευτικών και να τους μεταφέρουν μεγάλο καλλιτεχνικό δυναμικό. Αυτή η ενότητα θα περιλαμβάνει πρόταση για βέλτιστες πρακτικές τέχνης διαθέσιμες και εγκεκριμένες στη διδακτική πρακτική με έμφαση στην ενεργό προσέγγιση. Ε. Ζ. Μία από τις καλές πρακτικές είναι ότι βασίζεται στην τόνωση της κριτικής, αλλά ταυτόχρονα δημιουργικής σκέψης (η οποία βασίζεται στην πραγματική εμπειρία).

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, οι μαθητές μπορούν να εξερευνήσουν την τέχνη και μέσω του STEAM.<sup>7</sup>

Η εκπαίδευση STEAM έχει να κάνει με την ανάφλεξη της φαντασίας και της δημιουργικότητας των μαθητών μέσω της έννοιας των τεχνών. Οι τέχνες, ως όρος, αντιπροσωπεύουν τη φιλελεύθερη, τη γλώσσα, τις φυσικές, τις καλές τέχνες, τις κοινωνικές σπουδές και τη μουσική. Θέματα που σχετίζονται με την τέχνη, συμβάλλουν στην ανάπτυξη δεξιοτήτων του 21ου αιώνα όπως η συνεργασία, η επικοινωνία, η επίλυση προβλημάτων και η κριτική σκέψη. Δημιουργεί επίσης την ευελιξία, την προσαρμοστικότητα, την παραγωγικότητα, την υπευθυνότητα και την καινοτομία των μαθητών. Επιπλέον, η τέχνη αφορά τη διερεύνηση και τη δημιουργία τρόπων ενσωμάτωσης αρχών και παρουσίασης πληροφοριών. Τα προγράμματα τέχνης έχουν τη δυνατότητα να βελτιώσουν τη μνήμη και τις δεξιότητες συγκέντρωσης των μαθητών, να ενισχύσουν τη λήψη αποφάσεων, να βελτιώσουν την αυτοεκτίμηση αλλά και να ενθαρρύνουν την πειθαρχία.

### Βέλτιστες πρακτικές τέχνης μέσω STEM

Η τέχνη έχει να κάνει με την ανακάλυψη και τη δημιουργία ευφών τρόπων επίλυσης προβλημάτων, την ενσωμάτωση αρχών και την παρουσίαση πληροφοριών. Προσθέτοντας τα στοιχεία της τέχνης στη σκέψη που βασίζεται στο STEM, οι μαθητές μπορούν να χρησιμοποιήσουν και τις δύο πλευρές του εγκεφάλου τους - αναλυτικές και δημιουργικές - για να αναπτύξουν τους καλύτερους στοχαστές του αύριο.

**Οι τέχνες κάνουν τα θέματα STEM πιο ελκυστικά - ακόμη και σε παιδιά που δεν πιστεύουν ότι τους αρέσουν οι φυσικές επιστήμες ή τα μαθηματικά.**

Η ίδια η επιστήμη είναι τέχνη. Όλα τα μέρη της φύσης υφαίνονται μαζί σε μια όμορφη, απρόσκοπτη 3D ταπετσαρία. Είναι περίπλοκο, αλλά κομψά απλό. Για να καταλάβετε το μοτίβο και πώς ταιριάζουν όλα μαζί χρειάζεται δημιουργικότητα. Μερικές φορές, απαιτεί σκέψη έξω από το κουτί. Είναι η ελεύθερα σκεπτόμενη, δημιουργική πλευρά του εγκεφάλου που επιτρέπει την επίλυση προβλημάτων και τα what-ifs που πρέπει να δοκιμαστούν.

<sup>7</sup> Π.Γ.Μ.Σ.

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο οι δημιουργικοί άνθρωποι κάνουν σπουδαίους επιστήμονες και μαθηματικούς και επαγγελματίες τεχνολογίας όλων των τύπων. Είναι οι καινοτόμοι που δίνουν ζωή σε όλους τους τομείς του STEM. Χωρίς την τέχνη, οι ανακαλύψεις και η πρόοδος θα ήταν δύσκολο να βρεθούν. Μερικές καλλιτεχνικές πρακτικές που μπορούν να ενσωματωθούν στο πρόγραμμα σπουδών STEM.

## ■ Κόμικς

Δημιουργήστε ένα κόμικ που διδάσκει το περιεχόμενο. Ζητήστε από τους μαθητές να δημιουργήσουν το δικό τους ψηφιακό κόμικ μέσω του οποίου θα εξηγηθεί το περιεχόμενο του μαθήματος.

Προκειμένου οι μαθητές να είναι σε θέση να δημιουργήσουν το κόμικ θα απαιτηθεί η **βαθιά κατανόηση** του περιεχομένου από το οποίο πρέπει να δημιουργήσουν το κόμικ και ταυτόχρονα να χρησιμοποιήσουν τη **φαντασία** και τις καλλιτεχνικές τους **δεξιότητες**. **To Pixton** είναι ένα παράδειγμα μιας εφαρμογής που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία κόμικς.

## ■ Αφίσα

Δημιουργήστε μια αφίσα για να παρουσιάσετε πληροφορίες σε άλλους μαθητές ή για μια εκδήλωση δημόσιου σχολείου. Η δημιουργία μιας αφίσας θα αναγκάσει και πάλι τους μαθητές να χρησιμοποιήσουν την **καλλιτεχνική, επικοινωνιακή και δημιουργικότητά** τους, καθώς και τις **τεχνολογικές / ψηφιακές** δεξιότητές τους **To Figma** είναι ένα παράδειγμα μιας εφαρμογής που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί.

## ■ 3D Σχεδιασμός

Χρησιμοποιήστε τεχνολογίες 3D σχεδιασμού για να ενισχύσετε τις δεξιότητες **συντονισμού** των μαθητών και να **ενσωματώσετε την κατανόσή τους για τις 3D δομές**.

**To 3D Paint ή το Tinkercad** είναι 2 από τις εφαρμογές που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για 3D σχεδιασμό

## βίντεο

Δημιουργήστε ένα βίντεο που εξηγεί το θέμα ή παρουσιάζει το έργο των πρωτοπόρων στην επιστήμη ή ευαισθητοποιεί σχετικά με περιβαλλοντικά ζητήματα όπως η κλιματική αλλαγή. Μέσα από τη δημιουργία βίντεο οι μαθητές θα πρέπει να δουλέψουν πάνω στις **επικοινωνιακές, συνεργατικές και καλλιτεχνικές** τους δεξιότητες. **To Animate ή το Movie Maker** είναι 2 εφαρμογές που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για τη δημιουργία και την επεξεργασία ενός βίντεο.

## ■ Βιοτεχνία

Χρησιμοποιήστε καθημερινά υλικά όπως ζύμη παιχνιδιού ή πηλό για να σχεδιάσετε και να κατασκευάσετε δομές όπως τα κύτταρα. Μέσα από τέτοια έργα, οι μαθητές εργάζονται στη **φαντασία** και τις **καλλιτεχνικές τους** δεξιότητες και επίσης αναπτύσσουν **δεξιότητες κριτικής σκέψης** μέσω της διαδικασίας λήψης αποφάσεων για τα καλύτερα υλικά που θα χρησιμοποιηθούν σύμφωνα με το εκάστοτε έργο.

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

## Βέλτιστες πρακτικές τέχνης στην εκπαίδευση<sup>8</sup>

Στο Γυμνάσιο μας, IES CID, υπάρχει μια μακρά παράδοση χρήσης της τέχνης για να εργαστεί σε παγκόσμια έργα που στοχεύουν στη μεταφορά της χρήσης της τέχνης σε άλλους τομείς της εκπαίδευσης, ιδιαίτερα στη διαθεματική γνώση, καθώς και στην τόνωση της κριτικής και δημιουργικής σκέψης. Τα μαθήματα τέχνης υπερβαίνουν την τάξη και οι μαθητές εργάζονται ενεργά και συνεργατικά για να αναπτύξουν έργα που έχουν διαφορετικούς στόχους, δηλαδή, εκφράζοντας συναισθήματα, ιδέες, προβληματισμό για κοινωνικά ή πολιτικά προβλήματα, ευαισθητοποιώντας σχετικά με τη βία λόγω φύλου, τον ρατσισμό και ούτω καθεξής.

Ακολουθούν μερικά παραδείγματα των βέλτιστων πρακτικών που έχουν αναπτυχθεί όλα αυτά τα χρόνια στο Γυμνάσιο μας:

### Βέλτιστη πρακτική 1: Σχεδιασμός και κατασκευή μιας "falla"

**Τι είναι το "falla";**

Το Fallas είναι μια παράδοση της Βαλένθια που έγινε άυλη πολιτιστική κληρονομιά από την Unesco το 2016. <https://ich.unesco.org/en/RL/valencia-fallas-festivity-00859>

Το φεστιβάλ FALLAS της Βαλένθια από τις 14 έως τις 19 Μαρτίου είναι μια γιορτή τελετουργιών και παραδόσεων που περιλαμβάνουν τη δημιουργία και την καταστροφή με φωτιά ενός κεντρικού στοιχείου που ονομάζεται μνημείο "falla". Οι επιτροπές Fallas σε κάθε γειτονιά δημιουργούν ένα μεγάλης κλίμακας μνημείο ή "falla", γύρω από το οποίο εκτελούνται τελετουργίες.

Η "falla" είναι μια εφήμερη κατασκευή που χτίστηκε κατά τη διάρκεια μιας περιόδου διαφόρων μηνών που οδηγούν στο φεστιβάλ από καλλιτέχνες και τεχνίτες Fallas (ζωγράφους, γλύπτες και ξυλουργούς) και καίγεται σε στάχτη σε φωτιά το βράδυ της ημέρας του Αγίου Ιωσήφ, 19 Μαρτίου, συμβολίζοντας τον ερχομό της Άνοιξης. Το ίδιο το μνημείο "falla" έχει σατιρικό χαρακτήρα επιτρέποντας κοινωνική, πολιτιστική και ηθική κριτική.

Το πολιτιστικό νόημα της καύσης του μνημείου είναι μια μορφή κάθαρσης, ανοιξιάτικου καθαρισμού και κοινωνικής ανανέωσης. Οι φιγούρες καρικατούρας που ονομάζονται "ninots" που περιλαμβάνονται στη "falla" ενεργούν ως αποδιοπομπαίοι τράγοι ή αρνιά θυσίας της κοινωνίας της Βαλένθια. Η καταστροφή τους από φωτιά συμβολίζει την ανανέωση της κοινωνικής ζωής. Αυτό το στοιχείο λειτουργεί ως αναγνωριστικό που βοηθά τους κατοίκους της Βαλένθια να ενισχύσουν την κοινωνική συνοχή, στο σπίτι και οπουδήποτε εγκαθίστανται ως μετανάστες. Τους δίνει μια αίσθηση ταυτότητας για την οποία είναι περήφανοι. Το καλλιτεχνικό μνημείο "falla" προωθεί την επικοινωνία και το διάλογο μεταξύ των πολιτών.

<sup>8</sup> IES CID Campeador

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

## Πρόταση - «ο φάρος των προσφύγων»

Ακολουθώντας την παράδοση της Βαλένθια, κάθε χρόνο αναπτύσσεται ένα **διεπιστημονικό έργο** στο σχολείο μας, ενώ χτίζουμε το ετήσιο μνημείο "falla" στο IES CID. Το έργο αυτό περιλαμβάνει όλα τα τμήματα του σχολείου, της Ιστορίας, της Οικονομίας, της Βαλένθια, των Αγγλικών, της Τεχνολογίας, της Τέχνης, της Μουσικής και των Μαθηματικών.

Λόγω της πανδημίας COVID-19, το τελευταίο έργο που αναπτύξαμε ήταν το σχολικό έτος 2019 – 2020. Το ίδιο το μνημείο ήταν ένας τεράστιος φάρος, το αίθριο αντιπροσώπευε το κακό και πολλά χρωματιστά σκάφη κατασκευάστηκαν για να δημιουργήσουν συμβολικά την κυκλοφορία μέσω της Μεσογείου, τις μεταναστεύσεις και την υποδοχή (Εικόνα 2). Το όλο έργο περιελάμβανε διάφορες φάσεις από την προκαταρκτική διερεύνηση των διαφόρων θεμάτων μέχρι την πρακτική υλοποίηση της πτώσης.



Εικόνα 2. Χρωματιστά σκάφη

ΜΕΘΟΔΟΣ

Οι κύριοι στόχοι ήταν:

- Η προώθηση των αξιών της ανοχής, του σεβασμού και της ισότητας
- Να γνωρίζουμε τα αίτια των μεταναστευτικών κινήσεων επί του παρόντος
- Να εκτιμήσουν τις fallas και τις χειροποίητες διαδικασίες τους που αποτελούν Άυλη Κληρονομιά της Ανθρωπότητας
- Να σχεδιάσουν ένα έργο και να γνωρίσουν τις φάσεις και τις διαδικασίες του
- Να δουλέψουν πάνω σε μια καλλιτεχνική δημιουργία από τον όγκο και το χώρο
- Εφαρμογή χρωματικών σχέσεων με αισθητικό κριτήριο



# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

- Για να δημιουργήσετε κείμενα που θα συνοδεύουν τις εικόνες με βάση ένα συγκεκριμένο θέμα

Οι φάσεις του έργου ήταν:

- Δημιουργώντας την απαραίτητη δομή για να κάνει το "Falla",
- Φινιρίσματα χρωμάτων, δημιουργία τρισδιάστατων στοιχείων χωρικής σύλληψης (Εικόνα 3),
- Μελέτη συγκεκριμένων μεταναστεύσεων, η περίπτωση των Ισπανών δημοκρατικών προσφύγων και εξόριστων κατά τη διάρκεια του καθεστώτος του Φράνκο,
- Ηθικές και φιλοσοφικές επιπτώσεις της τρέχουσας μεταναστευτικής κρίσης, της ανόδου του ολοκληρωτισμού και του φασισμού στον κόσμο,
- Μελέτη των κοινωνικοοικονομικών αιτιών των σημερινών μεταναστεύσεων,
- Επεξεργασία ποιητικών κειμένων με βάση το θέμα των μεταναστεύσεων για χρήση στις αφίσες της "Falla",
- Δημιουργία συνθημάτων κατά της ξενοφοβίας,
- Μουσική συναυλία για να συνοδεύσει το πάρτι της «Cremà» ή το κάψιμο της «Falla» (Εικόνα 4).

RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ  
ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ  
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ  
ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ



Εικόνα 3. Δημιουργία τρισδιάστατων στοιχείων χωρικής σύλληψης

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ



Εικόνα 4. «Ο φάρος των προσφύγων»

## ΟΦΕΛΗ

Η «Fall» εκείνης της χρονιάς είχε ως στόχο να γίνει ένα εργαλείο προβληματισμού σχετικά με μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις της εποχής μας, που είναι η ανθρώπινη μετανάστευση και η συνύπαρξη στην κοινωνία μας, όλες ιδωμένες από διαφορετικές εποχές (Εικόνα 5). Για να γίνει αυτό, οι μαθητές έπρεπε να ερευνήσουν τις τρέχουσες διαδικασίες της ανθρώπινης κυκλοφορίας που προκαλούνται από κοινωνικοοικονομικούς λόγους, καθώς και τις φιλοσοφικές επιπτώσεις και το ιστορικό ή λογοτεχνικό υπόβαθρο. Το πλαίσιο της Μεσογείου και του άξονα Βορρά-Νότου έχει προωθήσει τις πολιτιστικές ανταλλαγές, την ανάμιξη των πολιτισμών και τη συγκέντρωση παραδόσεων και εθίμων από την αρχή του ανθρώπινου πολιτισμού. Αφορούσε τον προβληματισμό και την κατανόηση, την αποδόμηση μύθων και τη δημιουργία αξιών ανοχής ενόψει της ανόδου των ολοκληρωτισμών και των ξενοφοβικών κινημάτων στον κόσμο.

RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΆ ΣΧΕΤΙΚΆ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΆΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ



Πικόρε 5. Η "Falla"

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

## Βέλτιστη πρακτική 2: Χώρος ποίησης

### ΠΡΟΤΑΣΗ - ΧΩΡΟΙ ΠΟΙΗΣΗΣ IES CID 3Fαπευθύνεται σε μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης



Εικόνα 6. IES Cid Campeador

Το πρόγραμμα οργανώθηκε από έναν καθηγητή φυσικής αγωγής ο οποίος συντόνισε μια ομάδα μαθητών του σχολείου μας. Συνίστατο στην εμπέδωση μιας ομάδας μαθητών με την έγνοια να συμμετέχουν στο Γυμνάσιό μας και να μοιράζονται την ανάγνωση, την ακρόαση και τη γραφή της ποίησης (Εικόνα 6). Το έργο έχει σχεδιαστεί ως ένας τρόπος ενίσχυσης της προσωπικής επικοινωνίας και των δημιουργικών ικανοτήτων των μαθητών μας όχι από την τάξη αλλά από την επιλογή τους και την επιθυμία τους να συμμετέχουν στο Γυμνάσιο και στη γειτονιά τους, να μοιράζονται την ανάγνωση και να βελτιώνουν τη ζωή τους και τη ζωή όλων των ανθρώπων που συνυπάρχουν εδώ και τώρα.

## ΜΕΘΟΔΟΣ

Οι δραστηριότητες που διοργανώθηκαν στον χώρο ποίησης IES CID 3F ήταν:

- Προετοιμασία ποιητικών ρεσιτάλ,
- Διεξαγωγή ποιητικών ρεσιτάλ σε συγκεκριμένες ημέρες κάτω από ένα θέμα ή ως αφιέρωμα σε έναν ποιητή (Εικόνα 7),
- Παρουσίαση βιβλίων ποίησης,
- Πρόσκληση ποιητών να συμμετάσχουν στον ποιητικό χώρο και τα 3 F,
- Εργαστήριο συγγραφής δραστηριοτήτων ποιητικής ανάγνωσης και γραφής,
- Δημοσίευση στο περιοδικό IES Cid Campeador,
- Συνεργασία με τον συντονιστή του Σχεδίου Προώθησης της Ανάγνωσης και συντονισμός με τη βιβλιοθηκονόμο και τους εκπαιδευτικούς.

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αυτό το βιβλίο αντικατοπτρίζει μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτό.

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

## ΟΦΕΛΗ

Το έργο παρέχει κοινές στιγμές μάθησης για τους μαθητές που έρχονται αντιμέτωποι με νέες προκλητικές και εμπλουτισμένες εμπειρίες. Αυτή η προσέγγιση ενισχύει πτυχές της προσωπικότητας των μαθητών όπως οι επικοινωνιακές τους δεξιότητες, η δημιουργικότητά τους, η αυτοεκτίμησή τους. Βελτιώνει επίσης την αυτοπεποίθησή τους και τους βοηθά να εκφράσουν τα συναισθήματά τους. Δεδομένου ότι αυτές οι δραστηριότητες είναι ανοικτές στη γειτονιά, έχουν επίσης αντίκτυπο στην περιοχή μέσω της συνεργασίας με τον Πολιτιστικό Σύλλογο Γειτονιάς και Πολιτισμού, ο οποίος προσφέρει τις εγκαταστάσεις του για την απόδοση των μαθητών (Εικόνα 8).



Εικόνα 7. Διεξαγωγή ποιητικών ρεσιτάλ

RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ  
ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ  
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ  
ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ



Εικόνα 8. Επίδοση των μαθητών.

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

## Βέλτιστη πρακτική 3: Μουσική και εικαστικές τέχνες

### ΠΡΟΤΑΣΗ - Batucada και συναυλίες

Η μουσική είναι μια άλλη πειθαρχία τέχνης που διδάσκεται επίσης στο IES CID. Το μουσικό τμήμα οργανώνει για περισσότερα από δέκα χρόνια διάφορες δραστηριότητες. Οι δραστηριότητες αυτές κυμαίνονται από συναυλίες σε συγκεκριμένες στιγμές κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους στις οποίες συμμετέχουν όλοι οι μαθητές, σε batucada ή συνεργασίες με θεατρικές ομάδες που σχηματίζουν διαφορετικές ομάδες οργάνων για κάθε περίπτωση (Εικόνα 9α και 9β).



Εικόνα 9α.  
Διαφορετικοί κλάδοι  
μουσικής τέχνης στο IES  
CID



RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ  
ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ  
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ  
ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ



Εικόνα 9β. Διαφορετικοί κλάδοι μουσικής τέχνης στο IES CID

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

## Βέλτιστη πρακτική 4: Διαγωνισμός φωτογραφίας

### ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ - Ανάπτυξη ευαισθητοποίησης σχετικά με την υπερβολική χρήση πλαστικών

Ένα άλλο έργο που συνδυάζει την τέχνη και την κοινωνική ευαισθητοποίηση είναι ένας φωτογραφικός διαγωνισμός στον οποίο ένα από τα βραβεία προοριζόταν για την καλύτερη φωτογραφία που σχετίζεται με το πρόβλημα του πλαστικού.

### ΜΕΘΟΔΟΣ

Οι φωτογραφίες υποβάλλονται στον συντονιστή. Οι μαθητές πρέπει να τραβήξουν φωτογραφίες που δείχνουν το πρόβλημα των πλαστικών, την ανακύκλωση, τη μείωση της χρήσης τους κ.λπ. Μετά την αποστολή όλων των φωτογραφιών, οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί ψηφίζουν για την καλύτερη φωτογραφία Relearn Plastics. Το βραβείο αποτελείται από ένα σύνολο σχολικών ειδών φτιαγμένων από ανακυκλωμένα υλικά. Το 1ο βραβείο φέτος ήταν για τη φωτογραφία «Πλαστική Γενοκτονία» (Εικόνα 10).



Εικόνα 10. «Πλαστική γενοκτονία»

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

## Βέλτιστη πρακτική 5: Τέχνη κατά της βίας λόγω φύλου

### Πρόταση - έργο πρόληψης της βίας λόγω φύλου

Το IES CID Campeador High School αναπτύσσει ένα έργο για την πρόληψη της βίας λόγω φύλου με τους ακόλουθους στόχους:

- Η προώθηση δράσεων ευαισθητοποίησης της εκπαιδευτικής κοινότητας για την πρόληψη της έμφυλης βίας,
- Για να αναλύσουν και να εξηγήσουν τα σεξουαλικά στερεότυπα,
- Για την εξάλειψη των σεξουαλικών στερεοτύπων,
- Να συνειδητοποιήσουν το μέγεθος του προβλήματος της βίας κατά των γυναικών και τις συνέπειες που έχει στη ζωή τους,
- Να προωθήσει τις απαραίτητες αλλαγές στην εκπαιδευτική κοινότητα για την πρόληψη της βίας κατά των γυναικών και να την απορρίψει ομόφωνα.

### ΜΕΘΟΔΟΣ

Ο τρόπος για να δουλέψουμε πάνω σε αυτούς τους στόχους είναι μέσα από την τέχνη με θέμα την πλαστική και εικαστική εκπαίδευση. Κάθε χρόνο, στις 25 Νοεμβρίου, Παγκόσμια Ημέρα Βίας κατά των Γυναικών, αναπτύσσεται μια καλλιτεχνική εγκατάσταση από τους μαθητές του μαθήματος των Εικαστικών υπό τον συντονισμό του εκπαιδευτικού (Εικόνα 11).

Όλη αυτή η εργασία υποστηρίζεται από όλα τα άλλα τμήματα που προτείνουν παράλληλες δραστηριότητες για να βοηθήσουν τους μαθητές να προβληματιστούν σχετικά με το θέμα. Υπάρχει επίσης ένας Συντονιστής για την Ισότητα στο σχολείο, ο οποίος συνεργάζεται με τον καθηγητή Καλλιτεχνικών και συμπληρώνει το έργο.

### ΟΦΕΛΗ

Όλοι οι μαθητές επωφελούνται από αυτό το ετήσιο έργο, αυτοί που αναπτύσσουν το έργο τέχνης και εκείνοι που μπορούν να το εκτιμήσουν όταν εκτίθεται. Αυτή η εργασία βοηθά τους μαθητές να έχουν καθαρή συνείδηση του προβλήματος και να γνωρίζουν τα σήματα που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε βία κατά των γυναικών. Ένα από τα άμεσα οφέλη ήταν η δημιουργία στο σχολείο μιας ομάδας μαθητών που αποτελούν την Επιτροπή Ισότητας όπου συναντώνται και συζητούν σε τακτική βάση για τις διάφορες πτυχές που σχετίζονται με την πρόληψη της βίας κατά των γυναικών και την προώθηση της Ισότητας ως τρόπο τερματισμού αυτής της κοινωνικής μάστιγας.

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ



Εικόνα 11. Καλλιτεχνική εγκατάσταση για την 25η Νοεμβρίου Παγκόσμια Ημέρα Βίας κατά των Γυναικών

## Μέθοδοι μάθησης δημιουργικής σκέψης γενικά

Γίνεται πολύς λόγος για τη σημασία της δημιουργικότητας, αλλά δυστυχώς, υπάρχουν ακόμα σχολεία όπου είναι άγνωστη. Η διδασκαλία που βασίζεται στη δημιουργικότητα είναι πιο κοντά στους μαθητές και καλύτερης ποιότητας από τις παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας. Πιστεύεται ότι όλοι έχουν δημιουργικό δυναμικό, το οποίο πρέπει να αναπτυχθεί από νεαρή ηλικία. Η παραδοσιακή εκπαίδευση επικεντρώνεται περισσότερο στην κοινωνία παρά στις ανάγκες του παιδιού. Σε αντίθεση με αυτόν τον τύπο μάθησης, η δημιουργική μάθηση έχει ομοιότητες με τη μάθηση που βασίζεται στην πλήρη επίγνωση, όταν ο νους είναι ανοιχτός σε νέους και διαφορετικούς όταν ο μαθητής είναι ενεργός και σκέφτεται ενώ μαθαίνει έτσι ώστε να εμπλέκονται ανώτερες νοητικές διαδικασίες [16].

Η δημιουργική διδασκαλία είναι το κλειδί για την επίλυση πολλών προβλημάτων στην εκπαίδευση, επειδή περιέχει δημιουργικές και πειραματικές μεθόδους μάθησης, οι οποίες θα επιτρέψουν στους μαθητές να αναπτύξουν τη δική τους σκέψη και να είναι πρωτότυποι. Κάθε σχολείο πρέπει να έχει έναν δημιουργικό-καινοτόμο παιδαγωγικό εμπειρογνώμονα, με ένα πολύ ευρύ φάσμα ενδιαφερόντων, φιλοδοξιών, ικανοτήτων και δημιουργικότητας.

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

Η δημιουργική σκέψη είναι μια ικανότητα για τη δημιουργία ποικίλων ή δημιουργικών ιδεών, αλλά και ένα μέσο αξιολόγησης και βελτίωσης ιδεών. Με την ενίσχυση των δημιουργικών ικανοτήτων, οι μαθητές είναι σε θέση να λύσουν αποτελεσματικά πραγματικά προβλήματα, αλλά και να σημειώσουν σημαντική πρόοδο στη γνώση και την αποτελεσματική έκφραση της φαντασίας.

Η δημιουργική σκέψη αποτελεί βασικό στοιχείο όλων των εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων μέχρι το 2030, επειδή η ιδέα αποτελεί βασικό στοιχείο για την επίλυση διαφόρων προβλημάτων και προκλήσεων, γεγονός που φέρνει τη δημιουργικότητα σε συσχέτιση με τις δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων. Πολλοί ψυχολόγοι ισχυρίζονται ότι η δημιουργικότητα είναι μια δεξιότητα που μπορεί να αναπτυχθεί σε ένα σχολικό περιβάλλον με πρακτική και ενθάρρυνση, οπότε με βάση αυτό, διακρίνονται τρεις τύποι δημιουργικών προσεγγίσεων [17]:

1. Η δημιουργικότητα μέσω του σχεδιασμού και της συνεισφοράς αντιπροσωπεύει την ανάπτυξη δημιουργικών εμπειριών και δεσμεύσεων για παιδιά / μαθητές.
2. Η δημιουργικότητα μέσα από τη διαδικασία επιδιώκει να μετατρέψει τις πρακτικές δραστηριότητες σε αξέχαστες εμπειρίες για τους μαθητές, παρακάμπτοντας έτσι τα παραδοσιακά συλ διδασκαλίας και,
3. Η δημιουργικότητα μέσω των αποτελεσμάτων υποστηρίζει την ιδέα ότι η ενδυνάμωση των μαθητών μέσω της ενίσχυσης των δεξιοτήτων τους είναι ένας σίγουρος δρόμος προς το ολοκληρωμένο μέλλον τους.

Προκειμένου να αναπτυχθεί η δημιουργικότητα στους μαθητές, ο δάσκαλος πρέπει: να έρχεται σε κάθε συνάντηση με τους μαθητές με νέα σενάρια και νέο διδακτικό υλικό, να μαθαίνει και να βελτιώνεται συνεχώς, να έχει πάντα νέες ιδέες για κοινές δραστηριότητες με τους μαθητές, να προσαρμόζει μεθοδολογικά σενάρια με συγκεκριμένους μαθητές και να ακολουθεί επαγγελματική και επιστημονική βιβλιογραφία.

## Μέθοδοι και τεχνικές για δημιουργικό τρόπο ζωής

Η δημιουργική ζωή μπορεί να οριστεί ως η ικανότητα κατανόησης των διαπροσωπικών και ενδοπροσωπικών σχέσεων με τρόπο που διευκολύνει και βελτιώνει την ποιότητα αυτών των σχέσεων. Οι συνθήκες ενός δημιουργικού τρόπου ζωής περιλαμβάνουν (α) κίνητρα (β) αξίες και χαρακτήρα (γ) άνοιγμα σε νέες ιδέες και νέες μορφές δράσης. και δ) ικανότητα που αναπτύσσεται μέσω της μαθητείας, της αγάπης για την εργασία και της δέσμευσης σε ένα κατάλληλο ιδανικό [18]. Μεθοδολογίες και τεχνικές για την προώθηση ενός δημιουργικού τρόπου ζωής έχουν εξεταστεί σε διαφορετικές πτυχές, πλαίσιο και ιδέες. Οι μέθοδοι και οι τεχνικές επικεντρώνονται συνήθως στην ανάπτυξη της κοινότητας, με στόχο την καλλιέργεια κοινοτικής ηγεσίας, αυτενέργειας και ενδυνάμωσης στα άτομα [19].

**Μια μέθοδος** για την προώθηση του δημιουργικού τρόπου ζωής είναι η **αφήγηση**. Προωθώντας και προβάλλοντας ιστορίες και εμπειρίες, μπορεί να καλλιεργηθεί η κοινωνική δέσμευση. Οι ιστορίες περιλαμβάνουν συναισθηματική ανάληψη κινδύνων και ψυχολογική δημιουργικότητα και καθίστανται δυνατές από το περιβάλλον κράτησης που προσφέρεται στους

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

συμμετέχοντες. Η αφήγηση ιστοριών μπορεί να ωθήσει τους μαθητές να είναι πιο ανοιχτοί σε νέες ιδέες και νέες μορφές δράσης. Η αφήγηση ιστοριών έχει χρησιμοποιηθεί ως μέθοδος για την καταπολέμηση του ρατσισμού και άλλων μορφών εκφοβισμού στα σχολεία [20].

Η έννοια και η μεθοδολογία των **ζωντανών εργαστηρίων**, μπορεί να εφαρμοστεί σε έναν δημιουργικό τρόπο ζωής [21]. Ένα ζωντανό εργαστήριο είναι ένα περιβάλλον για τη συμμετοχή των συμμετεχόντων συνήθως στην καινοτομία και την ανάπτυξη και θεωρείται ως ένας τρόπος αντιμετώπισης των προκλήσεων καινοτομίας που αντιμετωπίζουν οι πάροχοι υπηρεσιών τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ).

Έτσι, τα Ζωντανά Εργαστήρια έχουν προκαλέσει μεγάλο ενδιαφέρον στον τομέα των ΤΠΕ κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, και η μεθοδολογία που παρέχεται μπορεί επίσης να εφαρμοστεί σε σχολικά περιβάλλοντα [22].

Τα ζωντανά εργαστήρια μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως εμπειρία και πειραματισμός με δύσκολα μαθήματα στα σχολεία, ως ανοικτές πλατφόρμες καινοτομίας για την ανταλλαγή ιδεών, σκέψεων και πρακτικών, αλλά και για την έκθεση διαφορετικών εφαρμογών και μεθοδολογιών στους χρήστες. Οι αίθουσες διδασκαλίας μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως ζωντανά εργαστήρια, χρησιμοποιώντας ψηφιακά εργαλεία, ενισχύοντας τα κίνητρα προς τους μαθητές και προτρέποντάς τους να αναλάβουν νέες μορφές δράσης σε διαφορετικά μαθήματα [23].

## Μέθοδοι και τεχνικές δημιουργικού τρόπου διδασκαλίας

Εκπαίδευση στην ενεργό συμμετοχή στα κοινά Είναι μια κρίσιμη αποστολή για την κοινωνία και τους θεσμούς μας, αλλά εξακολουθεί να έχει πολλές αδυναμίες και αντιμετωπίζει πολλά εμπόδια: πρώτα απ' όλα, συνήθως στερείται το είδος των αφηγήσεων που μπορούν να εμπλέξουν τους ανθρώπους και επίσης τη διάσταση της προσωπικής, άμεσης εμπειρίας του προβλήματος. Αποτυγχάνει επίσης να ξεπεράσει τα ψυχοσυναισθηματικά εμπόδια στην αλλαγή συμπεριφοράς και ούτω καθεξής. Η τέχνη μπορεί να είναι το κλειδί για να ξεπεραστούν αυτά τα εμπόδια και να καταστεί δυνατή η αποτελεσματική επικοινωνία. Ειδικότερα, η εικαστική τέχνη, χρησιμοποιώντας πιο συναισθηματική και προσωπική γλώσσα, μπορεί να συμβάλει στη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ επιστημονικής πληροφορίας και προσωπικής ευθύνης. Το αφηγηματικό φίλτρο σας επιτρέπει να πειραματιστείτε πιθανά σενάρια και να παρακάμψετε πιο εύκολα την προδικαστική αντίσταση και να ευνοήσετε τις μεταποπίσεις σε σύγκριση με τις παγιωμένες πεποιθήσεις.

Επιπλέον, η αφηγηματική γλώσσα βοηθούσε πάντα στον καθορισμό ηθικών και αξιακών κριτηρίων που βοηθούν στην καθοδήγηση των συμπεριφορών της κοινωνικής ζωής. Προωθεί επίσης τις πολιτιστικές εμπειρίες, με στόχο την αλλαγή του τρόπου διδασκαλίας και μάθησης μέσω των τεχνών [24].

Ο Catterall και άλλοι βρήκαν στοιχεία που υποστηρίζουν θετικές σχέσεις μεταξύ τεχνών και ακαδημαϊκών ως εξής:

- Το δράμα αναπτύσσει δεξιότητες γλώσσας και γραμματισμού υψηλότερης τάξης.
- Η μουσική ενισχύει την εκμάθηση γλωσσών.

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

- Η μουσική ενισχύει τη χωρική συλλογιστική.
- Οι καλλιτεχνικές εμπειρίες αναπτύσσουν δεξιότητες γραφής, και
- Οι καλλιτεχνικές εμπειρίες αναπτύσσουν δεξιότητες γραμματισμού και αριθμητικής.

## Ορισμένες αναφορές και βέλτιστες πρακτικές μπορούν να βρεθούν ως εξής:

1. "Εφαρμογή των έξι καπέλων για σκέψη και τεχνικές SCAMPER: μια υποδειγματική περίπτωση" που δημοσιεύθηκε στο *Mevlana International Journal of Education (MIJE)*. Αυτή η μεθοδολογία και ανάλυση πραγματοποιήθηκε το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 στην έβδομη τάξη της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην περιοχή Beykoz της επαρχίας της Κωνσταντινούπολης (Τουρκία). Ο μέσος όρος ηλικίας των μαθητών είναι 13 ετών. Η ομάδα μελέτης αποτελείται από 20 μαθητές συνολικά, 10 κορίτσια και 10 αγόρια. Σε αυτή την εργασία, πραγματοποιήθηκε μια ανάλυση βασισμένη κυρίως στην παρατήρηση, ανοιχτή φόρμα ερωτήσεων, ενώ οι συνεντεύξεις χρησιμοποιήθηκαν ως δευτερεύουσα πηγή δεδομένων. Η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε παρέχει εργαλεία στους μαθητές όπως οι τεχνικές *The Six Thinking Hats* και *SCAMPER* και ως αποτέλεσμα, διαπιστώθηκε ότι οι μαθητές είχαν βελτιώσει τη σύγκριση των οικοσυστημάτων όσον αφορά τη βιοποικιλότητα και τα κλιματικά χαρακτηριστικά.

2. Βιώνοντας το φυσικό περιβάλλον μέσω της ΑΕΕ. Δημιουργία του "little-me" με πηλό. Αυτό το έργο βασίζεται στις εμπειρίες του Jan Van Boeckel, ειδικού στην περιβαλλοντική μάθηση που βασίζεται στην τέχνη και στοχεύει να εκθέσει πώς μια εμπειρία μέσω της τέχνης και της φύσης μπορεί να συνδεθεί με ένα πιο εσωτερικό μέρος του εαυτού μας, ενεργοποιώντας την ευαισθητοποίηση και τη δέσμευση για το περιβάλλον και ανακαλύπτοντας νέες δεξιότητες και ικανότητες. Ένας λόγος για τη δραστηριότητα "little-me making" είναι να διερευνήσει αν η εμπειρία με ένα φυσικό υλικό όπως ο πηλός βελτιώνει κάπως την αίσθηση της σύνδεσης με τον φυσικό κόσμο. Επιπλέον, η γνώση του αν θα αναπτυχθεί μια τέτοια σχέση μέσω της διαδικασίας της καλλιτεχνικής δημιουργίας θα φέρει μαζί της και νέες μαθησιακές εμπειρίες.

3. Το θέατρο ως εκπαιδευτικό εργαλείο περιβαλλοντικής συνείδησης. Το μάθημα αυτό παρουσιάζει την έρευνα που πραγματοποίησαν οι Ε. Ανδρικοπούλου και Κ. Κουτρούμπ από το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο (Ελλάδα). Αυτό περιγράφει την έρευνα που διεξήχθη και τα κύρια αποτελέσματά της για να αποδείξει την αποτελεσματικότητα της χρήσης του θεάτρου στην περιβαλλοντική εκπαίδευση.

Από την άλλη, θα διερευνηθεί και θα αναπτυχθεί μια σειρά καινοτόμων εργαλείων όπου θα είναι δυνατόν να μάθουμε βήμα προς βήμα την κατασκευή μιας αποτελεσματικής αφηγηματικής δομής που θα μεταφέρει το περιεχόμενο αυτού του έργου. Η χρήση της τεχνολογίας στην τάξη θα μπορούσε να βοηθήσει τους μαθητές να εμπλακούν με διαφορετικά είδη απομόνωσης και να δημιουργήσει ένα περιβάλλον μάθησης με βάση τις δραστηριότητες. Κάνει το περιεχόμενο της τάξης πιο ενδιαφέρον και θα πρέπει να κάνει τη μάθηση διασκεδαστική. Για τους εκπαιδευτικούς, η τεχνολογία προσφέρει ένα καινοτόμο σύνολο πόρων που μπορούν να αξιοποιήσουν ανάλογα με τις ανάγκες των μαθητών. Σήμερα η τεχνολογία έχει δώσει στους εκπαιδευτικούς σε όλο τον κόσμο μια σειρά από καινοτόμα εργαλεία για την ανάπτυξη μεθόδων διδασκαλίας, όπως:

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

- 1. Διασταυρούμενη διδασκαλία:** Εδώ, η μάθηση συμβαίνει σε ένα άτυπο περιβάλλον, όπως λέσχες μάθησης μετά το σχολείο ή εκπαιδευτικά ταξίδια σε μουσεία και εκθέσεις. Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να συνδέσει το περιεχόμενο με τις εμπειρίες που έχουν οι μαθητές. Αυτή η διδασκαλία ενισχύεται περαιτέρω με την προσθήκη διερευνητικών ερωτήσεων που σχετίζονται με το θέμα. Οι μαθητές μπορούν στη συνέχεια να προσθέσουν στην τάξη συζητήσεις μέσω σημειώσεων εκδρομών, φωτογραφικών εργασιών και άλλων ομαδικών εργασιών που σχετίζονται με το ταξίδι.
- 2. Διδασκαλία μέσω έξυπνων πινάκων:** Οι έξυπνοι πίνακες είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος για να βοηθήσετε τους μαθητές και να φέρετε την εμπειρία της τάξης σε ένα βαθύτερο επίπεδο δέσμευσης και κατανόησης. Κάνει το περιεχόμενο διαδραστικό και οπτικό. Αυτά τα εργαλεία μετατρέπουν τη διδακτική εμπειρία σε μια διαδραστική και συνεργατική εμπειρία, καθώς οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν δυναμικό περιεχόμενο πολυμέσων, για να βοηθήσουν στην αποτελεσματικότερη επικοινωνία του θέματος στους μαθητές και να το κάνουν μια οπτική, συναρπαστική εμπειρία.
- 3. Διδασκαλία μέσω flipping Classrooms:** Χάρη σε αυτή την τεχνική, οι μαθητές γίνονται ενεργοί συμμετέχοντες στη μαθησιακή διαδικασία μεταβιβάζοντας την ευθύνη της μάθησης σε αυτούς. Απαιτεί από τους εκπαιδευτικούς να υποβιβαστούν στο ρόλο των παρόχων πόρων και οι ίδιοι οι μαθητές να αναλάβουν την ευθύνη της συλλογής εννοιών και πληροφοριών. Χρησιμοποιώντας διάφορα εργαλεία της τεχνολογίας οι μαθητές ενθαρρύνονται να οικοδομήσουν γνώσεις, να συμπληρώσουν τα κενά πληροφόρησης και να θέσουν επιχειρήματα μόνοι τους όπως και όταν χρειάζεται. Με αυτόν τον τρόπο, οι μαθητές βυθίζονται περισσότερο στο θέμα, λαμβάνοντας περισσότερο ενδιαφέρον και μαθαίνοντας καλύτερα. Αυτή η μέθοδος διδασκαλίας προωθεί την ανεξάρτητη μάθηση.
- 4. Διδασκαλία μέσω συνεργασίας:** Μια άλλη καινοτόμος μέθοδος διδασκαλίας περιλαμβάνει την ενθάρρυνση της συνεργασίας των μαθητών για διάφορα έργα. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να βοηθήσουν στην προώθηση αυτής της ικανότητας στην τάξη, επιτρέποντας στους μαθητές να μαθαίνουν, να μελετούν και να εργάζονται σε ομάδες. Για παράδειγμα, αναθέτοντας ομαδικές εργασίες για το σπίτι ή ενθαρρύνοντας τους μαθητές να συνεργαστούν σε θεατρικά έργα, παρουσιάσεις και άλλες αναφορές. Η ομαδική εργασία είναι επίσης μια πολύ απαιτούμενη μαλακή δεξιότητα από τα προγράμματα σπουδών στον κόσμο της εργασίας σήμερα. Σήμερα, η συνεργασία ως μορφή διδασκαλίας κερδίζει αποδοχή ως ένα ισχυρό εργαλείο διδασκαλίας όπου για άλλη μια φορά η ευθύνη είναι στην ομάδα των μαθητών, όπου οι εκπαιδευτικοί είναι αυτοί που παίζουν το ρόλο των οδηγών, των μεντόρων, των εποπτών για τους μαθητές. Διδάσκει επίσης στους μαθητές ενσυναίσθηση, διαπραγματευτικές δεξιότητες, ομαδική εργασία και επίλυση προβλημάτων.
- 5. Διδασκαλία μέσω εικονικής πραγματικότητας:** Η τεχνολογία εικονικής πραγματικότητας περιλαμβάνει τη βοήθεια των μαθητών να μάθουν μέσω αλληλεπιδράσεων με έναν 3D κόσμο. Η τεχνολογία εικονικής πραγματικότητας προσφέρει στους μαθητές μια πολύτιμη ευκαιρία να μάθουν με έναν συναρπαστικό τρόπο που μπορεί να δημιουργήσει μια μόνιμη εντύπωση στο μυαλό τους. Κάνει τη μάθηση διασκεδαστική και βοηθά τους μαθητές να



## RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

διατηρήσουν το υλικό για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα - όλα τα βασικά σημεία κατά την εξέταση αποτελεσματικών μεθόδων διδασκαλίας σε μια τάξη.

6. **Διδασκαλία μέσω Cloud Computing:** Φέρτε την τεχνολογία στην τάξη επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς να πειραματιστούν με καινοτόμες μεθόδους διδασκαλίας. Η χρήση του cloud computing είναι μια τέτοια μέθοδος όπου οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αποθηκεύσουν ζωτικούς πόρους πολυμέσων στην τάξη, όπως σχέδια μαθήματος, σημειώσεις, μαθήματα ήχου, βίντεο και λεπτομέρειες εργασιών στο σύννεφο της τάξης. Αυτό μπορεί στη συνέχεια να προσεγγιστεί από τους μαθητές από την άνεση του σπιτιού τους, οπότε χρειάζεται φέρνοντας την τάξη πίσω στους μαθητές με ένα κλικ. Διασφαλίζει επίσης ότι οι μαθητές που έχουν χάσει την τάξη παραμένουν ενημερωμένοι ανά πάσα στιγμή. Αυτό το διαδικτυακό εργαλείο μπορεί σίγουρα να βοηθήσει στη διάδοση του ψηφιακού γραμματισμού.

Μια εκλεκτική προσέγγιση επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς να απορροφήσουν και να ενισχύσουν τις καλύτερες τεχνικές των μεθόδων διδασκαλίας γλωσσών στις διαδικασίες της τάξης τους, χρησιμοποιώντας τις για να εμπλέξουν καλύτερα τους μαθητές τους σε οποιαδήποτε αφήγηση. Όπως φαίνεται, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να χρησιμοποιήσουν μια ποικιλία μεθόδων διδασκαλίας. Μπορούν να εφαρμόσουν οτιδήποτε από διάφορους πόρους που θεωρείται πιο πιθανό να είναι χρήσιμο και αποτελεσματικό για όλους τους μεμονωμένους μαθητές.

Ένας δημιουργικός δάσκαλος είναι επίσης κάποιος που μπορεί να χρησιμοποιήσει αποτελεσματικά τα εργαλεία που έχει στη διάθεσή του με εκλεκτικό τρόπο ανάλογα με τους στόχους του μαθήματος, τις ανάγκες, τις προτιμήσεις και τους τρόπους μάθησης των μαθητών, λαμβάνοντας υπόψη το πλαίσιο και τη διαθεσιμότητα διδακτικού υλικού. Ακολουθεί μια λίστα με τα κύρια δημιουργικά στοιχεία διδασκαλίας και προσεγγίσεις που μπορούν να ενισχύσουν την εμπλοκή των μαθητών στο θέμα των μαθημάτων:

- **Το προσωπικό στοιχείο:** Δραστηριότητες που συνδέονται με την καθημερινή ζωή και τις ανησυχίες των μαθητών.
- **Το στοιχείο της περιέργειας:** Πτυχές μιας δραστηριότητας που είναι νέες και διαφορετικές ή εντελώς απροσδόκητες - Είναι σημαντικό να κάνετε τους μαθητές περιέργους. Δραστηριότητες που αφορούν διφορούμενα, προβληματικά, παράδοξα, αμφιλεγόμενα, αντιφατικά ή ασυμβίβαστα υλικά μπορούν πραγματικά να διεγείρουν την περιέργεια. Το στοιχείο της φαντασίας μπορεί επίσης να είναι πολύ χρήσιμο.
- **Ενδιαφέρον περιεχόμενο:** Θέματα που οι μαθητές βρίσκουν ήδη ενδιαφέροντα και θα μπορούσαν να θέλουν να εξερευνήσουν οι ίδιοι έξω από την τάξη, όπως ιστορίες για αθλήματα, δημοφιλή θέματα, τάσεις και ψυχαγωγία.
- **Ατομική επιλογή:** Δραστηριότητες που δίνουν στους μαθητές προσωπική επιλογή και ευθύνη.
- **Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν την ανάληψη κινδύνων:** Δεν είναι πάντα εύκολο να προσελκύσετε νεαρούς μαθητές λόγω δειλίας. Στη συνέχεια, οι μαθητές θα πρέπει να ενθαρρύνονται από τους δασκάλους τους να συμμετέχουν σε οποιαδήποτε δραστηριότητα στην τάξη ανεξάρτητα από το επίπεδό τους.-

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

- **Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν πρωτότυπες σκέψεις:** Είναι καλό πάντα να ενθαρρύνετε μια προσωπική και ατομική απάντηση σε αυτό που έχει αναλύσει η τάξη.
- **Πρόκληση:** Δραστηριότητες στις οποίες οι μαθητές επιλύουν προβλήματα, ανακαλύπτουν κάτι, ξεπερνούν εμπόδια και βρίσκουν πληροφορίες.

## Βέλτιστες πρακτικές τέχνης στην εκπαίδευση

Πρόταση για βέλτιστες πρακτικές τέχνης που βασίζονται στην τόνωση της κριτικής και δημιουργικής σκέψης και βασίζεται στην πραγματική εμπειρία. Ο χορός και το θέατρο διδάσκονται σε μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε καλλιτεχνικά γυμνάσια. Ορισμένα στοιχεία της διαδικασίας χορού και θεάτρου θα μπορούσαν να μεταφερθούν σε άλλα προγράμματα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, όπου αυτό το δημιουργικό πεδίο υποεκπροσωπείται πολύ στο πρόγραμμα σπουδών.

Ως παράδειγμα καλής πρακτικής, παρουσιάζουμε το μάθημα Δημιουργικά Εργαστήρια, στο πλαίσιο του οποίου πραγματοποιείται το λεγόμενο Εργαστήριο Θεάτρου και Αυτοσχεδιασμού, το οποίο υλοποιείται σε προγράμματα καλλιτεχνικής γυμναστικής στη Σλοβενία. Το περιεχόμενο συνοψίζεται από το πρόγραμμα σπουδών των Δημιουργικών Εργαστηρίων και τις συστάσεις για εφαρμογή.

## Διδακτικά και μεθοδικά στοιχεία στα μαθήματα χορού στο πρόγραμμα του Καλλιτεχνικού Γυμνασίου Συστάσεις για εφαρμογή—

Η πρώτη περίοδος του Εργαστηρίου Θεάτρου στοχεύει στην απελευθέρωση των εντάσεων και στην επίτευξη μιας δημιουργικής ψυχικής κατάστασης. Αυτό θα επιτευχθεί σταδιακά μέσω της χαλάρωσης, του παιχνιδιού και στη συνέχεια των αυτοσχεδιαστικών σκηνών. Ομοίως, ξεκινάμε με τον κινητικό αυτοσχεδιασμό και τον χτίζουμε περαιτέρω με τη σύνθεση, η οποία είναι ένα συνειδητό χτίσιμο πάνω στη δημιουργική φαντασία, τις επιλεγμένες ιδέες και τα υλικά χορού. Ένα από τα σκέλη του μαθήματος είναι αφιερωμένο σε μια πιο θεμελιώδη σχέση μεταξύ χορού και μουσικής, η οποία μπορεί επίσης να τοποθετηθεί αυθαίρετα στα τρία πρώτα χρόνια του μαθήματος.

Στην αρχική περίοδο του τελευταίου έτους, οι φοιτητές εισέρχονται στην τελική φάση της δημιουργικής διαδικασίας του προγράμματος: από την προετοιμασία (κινητικός αυτοσχεδιασμός βασισμένος σε τεχνικές χορού) μέσω της έρευνας (εργαστήριο θεάτρου, αυτοσχεδιασμός και αυτοσχεδιασμός επαφής) στη συνειδητή επιλογή και διατύπωση ιδεών (σύνθεση, ερμηνεία) και διαμόρφωση (χορογραφία και ερμηνεία). Αυτή η περίοδος είναι αφιερωμένη στην αντικειμενοποίηση και την εννοιολόγηση του υλικού του μαθητή.

Στο εργαστήριο χορογράφου-διερμηνέα, οι μαθητές δημιουργούν τις δικές τους χορογραφίες (πρωτότυπο σόλο) και συνεργάζονται με τους συμμαθητές τους ως ερμηνευτές (ομαδική χορογραφία). Ο συντονισμός μεταξύ των διαφόρων περιεχομένων του εργαστηρίου είναι απαραίτητος για τη διδασκαλία αυτού του θέματος. Οι μεταβάσεις από το ένα στο άλλο πρέπει να είναι λογικές και να βασίζονται η μία στην άλλη.

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

Έτσι, από το θεατρικό εργαστήριο, μέσα από τον αυτοσχεδιασμό, τη σύνθεση και τη χορογραφία, δίνουμε μια ολιστική άποψη της δημιουργικής διαδικασίας. Ο αυτοσχεδιασμός είναι παρών και στα τέσσερα χρόνια και χρησιμοποιείται και χτίζεται ανάλογα, ανάλογα με τα διαφορετικά ερεθίσματα (περιεχόμενο, κίνηση) και θέματα (διαφορετικά μέσα, διαθεματικές συνδέσεις):

- Οι εκπαιδευτικοί δημιουργούν καταστάσεις στις οποίες ο μαθητής διεγείρεται να αντιδράσει αυθόρμητα σε ένα εξωτερικό ή εσωτερικό ερέθισμα, να αντιδράσει γρήγορα και να λάβει αποφάσεις, καθιερώνουμε μεθόδους και, με τη βοήθεια διαφόρων εργασιών και οδηγιών, δημιουργούμε χώρο για την αναζήτηση υλικού κίνησης, τη χρήση σκηνικών, την αφηγηματική κίνηση, την αφηρημένη κίνηση.
- Βάρος, κέντρο του σώματος, περιφερειακή προσοχή, δημιουργική συνεργασία με έναν συνεργάτη, εξερεύνηση του διαστήματος και των νόμων του.
- Δεσμοί μεταξύ κίνησης, χορού και ήχου, μουσικής, σιωπής. χρησιμοποιώντας την κίνηση ως βάση για την εύρεση προϋπάρχοντος μουσικού περιεχομένου ή για τη δημιουργία δικού σας ρυθμικού και μελωδικού περιεχομένου.
- Αυτοσχεδιάστε σε μουσική βάση και αργότερα οργανώστε το υλικό που αποκτήθηκε σε μια χορευτική σύνθεση σύμφωνα με τη δομή της μουσικής, το ρυθμό, το ρυθμό, τη μελωδία.
- Αυτοσχεδιασμός σε φωνητική και ηχητική βάση, εξερεύνηση και δημιουργία κινητικού υλικού με τη βοήθεια της φωνής, του ρυθμού, της δυναμικής, της διάρκειας. την επιρροή της φωνής στην εξωτερική και εσωτερική κίνηση. εξερεύνηση της αναπνοής ως εκκινήτη της κίνησης.
- Σύλληψη των χορογραφικών σκηνικών, του ρεπερτορίου, της ερμηνείας, με βάση τη γνώση του σχεδιασμού και της δομής του χορού.
- Χρήση διαφορετικών αντικειμένων, σκηνικών και εξοικείωση με άλλα μέσα.
- Η σύνδεση μεταξύ της δομής κίνησης που καταγράφεται σε βίντεο. τα βασικά του βίντεο χορού.
- Προετοιμασία και παραγωγή χορευτικού βίντεο.

## Εργαστήριο Θεάτρου και αυτοσχεδιασμού

Το Εργαστήριο Θεάτρου προσφέρει στους φοιτητές μια ενεργή εμπειρία παράστασης, αναπτύσσοντας τις δεξιότητες που απαιτούνται για τη δημιουργία θεατρικών σκηνών μέσα από το είδος του αυτοσχεδιαστικού θεάτρου. Η προσέγγιση βασίζεται στις δυνατότητες της ευφάνταστης δημιουργίας της σκηνικής πραγματικότητας, με βάση μια προσωπική προοπτική. Οι φοιτητές αποκτούν θεμελιώδη υποκριτική εμπειρία, μαθαίνουν για τον σκηνικό χώρο και τους νόμους της υποκριτικής σε αυτόν, αναπτύσσουν σκηνική παρουσία (παρουσία), διευρύνουν τους ευφάνταστους, αισθητικούς και πνευματικούς ορίζοντές τους, εκπαιδεύονται να είναι κριτικοί-αναλυτικοί και να δημιουργούν τον δικό τους θεατρικό, παραστατικό, ιδεολογικό και αισθητικό κόσμο. Η θεατρική παράσταση επιτρέπει και απαιτεί συνεχή δέσμευση και προσωπική ελευθερία και αυξάνει τις προσωπικές ικανότητες για εμπειρία σε σωματικό, συναισθηματικό και πνευματικό επίπεδο.

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

## Περιεχόμενο

**1. Χαλάρωση:** σωματική και ψυχική χαλάρωση. Ο φόβος και η ένταση καταστέλλουν τις ψυχικές και σωματικές διαδικασίες και εμποδίζουν τον ερμηνευτή να φτάσει σε μια δημιουργική κατάσταση του νου.

**2. Ήχος και κίνηση:** να ανιχνεύσει την αυθόρμητη ώθηση, να την ακολουθήσει και να την αναπτύξει. Αναπτύξτε την ιδέα, το συναίσθημα και τη δράση μέσω του ήχου και της κίνησης. Η άσκηση ενθαρρύνει την ανάληψη κινδύνων και την κατάρρευση των συνηθισμένων προτύπων κάποιου.

**3. Εισαγάγετε τον εαυτό σας:** να είστε μπροστά σε άλλους, εδώ και τώρα.

**4. Παιχνίδια:** σε αυτά ο χορευτής εκφράζει την εμπειρία της ζωής του και τη συνδέει με τη φαντασία.

### 5. Σκηνές:

α) Σιωπηλή (φανταστική σκηνή): μια ψυχοσωματική δράση που αποσκοπεί στην απελευθέρωση του σώματος σε δράση και κίνηση.

β) Σύγχρονοι και κλασικοί θεατρικοί συγγραφείς: ανάλυση κειμένου, ψυχοσωματική δράση, εσωτερικός μονόλογος και υποκείμενο. Αυτές οι ασκήσεις επιτρέπουν μια οργανική εμπειρία λέξεων και σκέψεων σε σχέση με τις αισθήσεις). Διάφορες ασκήσεις είναι δυνατές σε σχέση με το κείμενο, με στόχο την απελευθέρωση του ίδιου του κειμένου, της δράσης και της κίνησης.

**6. Αυτοσχεδιασμός (λεκτικός και κινητικός):** το σημείο εκκίνησης είναι μια φανταστική σκηνή στην οποία πρέπει να ανταποκριθεί. Είναι ένα στάδιο εργασίας με το κείμενο και επίσης μια πιθανή προσέγγιση. Αυτό βοηθά τον μαθητή να αναπτύξει φαντασία και εφευρετικότητα.

**7. Γνωρίζει τους κανόνες των κλάδων impro και ξέρει πώς να ενεργεί σε αυτούς / να εκτελεί μια σκηνική εργασία και να ανταγωνίζεται με άλλους μαθητές σε έναν διαγωνισμό impro ή στην επίλυση μιας σκηνικής εργασίας.**

Σε αυτές τις ασκήσεις θα αναπτύξουμε τη συγκέντρωση των μαθητών, τη γνώση του εαυτού τους, των άλλων, του περιβάλλοντός τους και του ευρύτερου πλαισίου. Θα τονίσουμε την ικανότητά τους να διαμορφώνουν τις δικές τους ιδέες, την ελευθερία να αναλαμβάνουν κινδύνους, την προσαρμοστικότητα σε μεταβαλλόμενες καταστάσεις και στιγμές και την απομάκρυνση των στερεοτύπων, των μηχανισμών και την ανάπτυξη της ευαισθητοποίησης και της συνειδητής δράσης.

## Χορός και μουσική, κίνηση και φωνή

Αυτό το μέρος του εργαστηρίου είναι αφιερωμένο στην πρακτική εφαρμογή, εξερεύνηση και αξιοποίηση της γνώσης των βασικών μουσικών αρχών από τα μαθήματα μουσικής για να βοηθήσει τον συμμετέχοντα να κατανοήσει και να αισθανθεί τη μουσικότητα και το χορό στο σώμα:

- Επίγνωση της κίνησης σε σχέση με την αναπνοή και τη φωνή.
- Να εκφράσει και να αναπτύξει τη δική του ρυθμική ώθηση.
- Αναζητά κατάλληλο μουσικό περιεχόμενο σε βάση κίνησης (σε εργαστήρια αυτοσχεδιασμού και σύνθεσης).
- Συνδέουν διαφορετικές μουσικές δομές με χορευτικό υλικό και δημιουργούν τη δική τους σύνθεση χορού-μουσικής.

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

- Χρησιμοποιήστε το μουσικό υπόβαθρο για να εξερευνήσετε και να αναπτύξετε μια ακολουθία κίνησης.
- Εξερευνήστε τους δεσμούς μεταξύ ρυθμού και δυναμικής στη μουσική και το χορό και κατανοήστε το στοιχείο του χρόνου στην κίνηση, τη μουσική και τη σύνθεση.
- Κατανοεί τη μουσική ως συμπλήρωμα ή ενίσχυση της χορευτικής σύνθεσης.
- Εξοικειωθούν με τη συμβατότητα των βασικών εννοιών της μουσικής με τις έννοιες του χορευτικού λεξιλογίου.
- Χρησιμοποιήστε μια ιστορική επισκόπηση της μουσικής για να εξερευνήσετε παράλληλα την ιστορική εξέλιξη της σύγχρονης χορευτικής τέχνης.

## ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ CONTACT IMPROVISATION

Βασικές οδηγίες για αυτοανακάλυψη:

- Μεμονωμένα μέρη του σώματος.
- Κίνηση και ακινησία, διαφορετικές δυναμικές και αντιθέσεις.
- Βάρος του σώματος, εκτός ισορροπίας;
- Σχήμα;
- Δισδιάστατα και τρισδιάστατα επίπεδα.
- Οδηγίες στο διάστημα.
- Ταχύτητα, χρόνος;
- Ρυθμός, μελωδία.
- Ενεργειακό δυναμικό.

Οι κατευθυντήριες γραμμές αποτελούν τη βάση για την αυτοανακάλυψη και την εξερεύνηση ως άτομο, δίδυμο και ομάδα. Εισάγοντας σταδιακά ασκήσεις σε ζεύγη και ομάδες, αναπτύσσουμε τον contact improvisation και τα βασικά του στοιχεία (tracking, support, pulling, pushing, leading, neutralisation, rhythmic opposition κ.λπ.).

### Περιεχόμενο:

1. Χαλάρωση και εμπιστοσύνη: ασκήσεις που στοχεύουν στην οικοδόμηση ευθύνης προς τους εταίρους, μια δημιουργική ατμόσφαιρα και εγρήγορση.
2. Άτομο, ζευγάρι, ομάδα: χρησιμοποιούμε μια φυσική μορφή (π.χ.: επαφή μεταξύ των συντρόφων, αρχική θέση στο δωμάτιο κ.λπ.), την έρευνα μιας βασικής κατευθυντήριας γραμμής (που αναφέρθηκε παραπάνω) ή κάποιο άλλο ερέθισμα (λογοτεχνικό έργο, φωτογραφία, πρόταση, λέξη, ταινία κ.λπ.) ως βασικό οδηγό για τους μαθητές σε αυτές τις διαφορετικές ασκήσεις (ανάλογα με την προσέγγιση του δασκάλου).
3. Οι αισθήσεις: καθορίζουν την ποιότητα της αντίληψης και επομένως την αντίδραση, η οποία εκφράζεται στην κίνηση. Οι ασκήσεις πρέπει να δίνονται με τέτοιο τρόπο ώστε να προκαλούν το άτομο να χρησιμοποιήσει το εξωτερικό ερέθισμα ως κίνητρο για να κινηθεί.
4. Στοιχεία κίνησης: επεξεργασία και εξερεύνηση του χώρου, του χρόνου, της κίνησης και των ιδιοτήτων της.

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

## Σύνθεση

Η σύνθεση ως πιο σύνθετη προσέγγιση της δημιουργίας βασίζεται στο θεατρικό εργαστήριο, τον αυτοσχεδιασμό, τον contact improvisation και το εργαστήρι χορού-μουσικής. Κατά τη δημιουργία μιας σύνθεσης, λαμβάνουμε υπόψη τα στοιχεία κατασκευής και τον τρόπο επεξεργασίας και συναρμολόγησης των στοιχείων:

- Μοτίβο, δημιουργία σχέσης.
- Επανάληψη;
- Παραλλαγές και αντιθέσεις.
- Κορυφή;
- Αναλογία και ισορροπία.
- Μεταβάσεις;
- Λογική ανάπτυξη.
- Ενότητα.

## Περιεχόμενο:

Ένα παράδειγμα για να εξερευνήσετε μια σύνθεση που μπορεί να σχεδιαστεί για άτομα, ζευγάρια ή ομάδες:

1. Ένα βασικό μοτίβο εξελίχθηκε σε θέμα χρησιμοποιώντας τα στοιχεία κατασκευής που αναφέρθηκαν παραπάνω.
2. Παραλλαγές του βασικού θέματος:
  - Χρήση χαρακτηριστικών της δράσης (π.χ.: και οι δύο πλευρές του σώματος, διαφορετικά μέρη του σώματος, προσθήκες στη βασική δράση: άλματα, προεξοχές, στροφές, ροή, αφαίρεση τμημάτων του θέματος, συμμετρία-ασυμμετρία).
  - Χρήση διαφορετικών ιδιοτήτων (επανάληψη, αλλαγή ταχύτητας, βάρους, χρόνου, ροής, αντίθεσης).
  - Χρήση χωρικών χαρακτηριστικών και σκηνικών.
  - Δημιουργία σχέσεων.
3. Επανάληψη: όταν δουλεύουμε με μια ομάδα, επαναλαμβάνοντας θέματα και μοτίβα, αναπτύσσουμε όψεις του χρόνου (ταυτοχρονισμός, κανόνας) και του χώρου, τεχνική και αισθητική τελειότητα.
4. Διατύπωση μοτίβων, τομών και διαμόρφωσης (έμφαση στο ρυθμό).

## ΧΟΡΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Σε αυτό το μέρος του εργαστηρίου, που εντάσσεται στην εκπαίδευση ενός σύγχρονου χορευτή, θέλουμε να δώσουμε την ευκαιρία σε άτομα που ενδιαφέρονται για τη χορογραφία. Οι μαθητές που ενδιαφέρονται και ταλαντούχα άτομα θα μπορούν να χορογραφήσουν τα δικά τους κομμάτια, ενώ όσοι ενδιαφέρονται περισσότερο για το ρόλο του χορευτή-διερμηνέα θα εμπλακούν στη διαδικασία από την άλλη πλευρά.

## RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

Σε αυτό το εργαστήριο, οι μαθητές εργάζονται ως επί το πλείστον ανεξάρτητα. Αυτή η αυτονομία επιτυγχάνει τους κύριους στόχους αυτού του εργαστηρίου. Όλοι οι καθηγητές (τεχνικών χορού, εργαστηρίων, θεωρητικών θεμάτων, καθώς και εξωτερικοί σύμβουλοι αν χρειαστεί) είναι στη διάθεσή τους με εξειδικευμένες συμβουλές, καθοδήγηση και συζήτηση. Οι καλύτερες χορογραφίες παρουσιάζονται δημόσια στην τελική εκδήλωση. Διαφορετικά, όλα πραγματοποιούνται σε εσωτερικές σχολικές παρουσιάσεις. Το εργαστήριο θα αναπτύξει επίσης τις ερμηνευτικές δεξιότητες του ατόμου και θα δώσει στο άτομο την ευκαιρία να εφαρμόσει τις δεξιότητες που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια των τεσσάρων ετών στη διαδικασία και στη σκηνή. Προορίζεται κυρίως για εργασία στο τελευταίο έτος της εκπαίδευσης, καθώς η χορογραφική εργασία απαιτεί σύνθετη γνώση και προσέγγιση. Όταν ένας μαθητής αναλαμβάνει τη χορογραφία ανεξάρτητα, η εστίαση είναι στα εξής:

- Έρευνα σχετικά με τις συνδέσεις μεταξύ ήχου, μουσικής και πιθανής συνοδείας.
- Ενοιολόγηση χορογραφικών σκηνικών.
- Ανάπτυξη προσωπικού ρεπερτορίου.
- Πειραματισμός με χώρο, αντικείμενα και άλλα μέσα.
- Επιδόσεις (δημόσιες ή εσωτερικές).

### ΧΟΡΟΣ ΚΑΙ ΆΛΛΑ ΜΕΣΑ

Άλλα μέσα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να συμπληρώσουν τη διαδικασία ενός δημιουργικού εργαστηρίου ανά πάσα στιγμή. Άλλα μέσα μπορούν να χρησιμεύσουν ως ερέθισμα, έμπνευση για περαιτέρω εξερεύνηση και χρήση διαφορετικών προσεγγίσεων και κατανοήσεων. Μπορούν να χρησιμεύσουν για την τεκμηρίωση ή τον πειραματισμό, π.χ. για να μας δείξουν το δημιουργημένο προϊόν από άλλες οπτικές γωνίες, να συζητήσουν και να θεωρητικοποιήσουν και, τέλος, να συμβαδίσουν με τις τεχνολογικές εξελίξεις, να είναι κριτικοί και να αναλύσουν.

#### Πηγές:

*Πρόγραμμα σπουδών Γυμνασίου: Δημιουργικό εργαστήριο, Καλλιτεχνικό Γυμνάσιο – Διεύθυνση χορού. Ενότητα Β.*

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

## Ενότητα 3 - Μεθοδολογικός οδηγός "Χρησιμοποιώντας την τέχνη με πλαστικά"

Οι γενικές πληροφορίες περιλαμβάνουν:

- **Μεταφορά γνώσεων και δεξιοτήτων από τους εκπαιδευτικούς στους μαθητές, μέσα από νέες, δημιουργικές και πραγματικές εμπειρίες που, με τη σειρά τους, κινητοποιούν τους μαθητές και τους αφυπνίζουν στην ευαισθητοποίηση για τα προβλήματα με το πλαστικό. Ο στόχος είναι να τροφοδοτήσει τη μεθοδολογία που δίνει έμφαση στους μαθητές, τα συναισθήματα, τις εμπειρίες, τις ιδέες τους.**
- **Καθορισμός θεμάτων και με αυτά συνδεδεμένων τομέων γενικών γνώσεων σχετικά με τα πλαστικά. υποστηρίζουν τους μαθητές να αναγνωρίζουν το θέμα στην καθημερινή ζωή, στις οικογενειακές και κοινωνικές τους επαφές και να το παρουσιάζουν μέσα από ποικίλες μορφές τέχνης (ζωγραφική, χορός, υποκριτική, τραγούδι, εννοιολογική παράσταση...).**

Η πρόταση νέων δημιουργικών θεματικών μεθοδολογιών (με βάση την τέχνη και την εκπαίδευση στη χρήση πλαστικών) θα πρέπει να βασίζεται σε αρχές όπως: πειραματισμός, εμπειρία, ανάπτυξη δημιουργικότητας... Επίσης, η μεθοδολογία πρέπει να ξυπνήσει τη διαίσθηση (εργασία στο θέμα της γνώσης με ευαίσθητο τρόπο), κίνητρα (αναζήτηση τρόπων παρουσίασης περιεχομένου με ενδιαφέροντα τρόπο), την αρχή της προσοχής στην ποικιλομορφία (με βάση το γεγονός ότι είμαστε όλοι διαφορετικοί και παρέχουμε κάτι βασικό για την ομάδα) και την αρχή της κοινωνικοποίησης.

### Η τέχνη της ανακύκλωσης

Για να συμβάλουμε στη μείωση των πλαστικών αποβλήτων που παράγουμε στην κοινωνία μας, προτείνουμε να τους δώσουμε νέες χρήσεις. Το έργο μας θα αποτελείται από τη δημιουργία τέχνης από ανακυκλωμένο πλαστικό. Όλη αυτή η δουλειά βασίζεται στην ευαισθησία και την περιβαλλοντική συνείδηση, στην ανάγκη να δοθούν λύσεις, στη δημιουργικότητα του σχεδιασμού και της κατασκευής χρήσιμων ή απλά όμορφων πραγμάτων καθώς και στην ικανότητα να μετατρέψουμε το παλιό και άχρηστο σε κάτι νέο και χρήσιμο.

Αν προσθέσουμε τη γνώση της επιστήμης και της τεχνολογίας σε όλα αυτά, μπορούμε να βρούμε στα απόβλητα μια ανεξάντλητη πηγή υλικών για δημιουργία και εφεύρεση. Υπάρχουν ήδη πολλές εταιρείες που χρησιμοποιούν απόβλητα για την παραγωγή αντικειμένων, όπως λάμπες, έπιπλα, έπιπλα δρόμου, τα οποία πωλούν αργά, δημιουργώντας θέσεις εργασίας και βιώσιμες και καινοτόμες θέσεις εργασίας.



# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

## ΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΕΠΙΠΕΔΑ

Το έργο αυτό θα μπορούσε να απευθύνεται σε οποιαδήποτε βαθμίδα της Υποχρεωτικής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης καθώς και της Ανώτερης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

### ΒΑΣΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ

- Κοινωνικές ικανότητες και ικανότητες που σχετίζονται με την ιδιότητα του πολίτη σχετικά με τη γνώση των περιβαλλοντικών προβλημάτων και την αλληλεπίδρασή τους στην κοινωνία.
- Καλλιτεχνική και τεχνολογική πολιτιστική ικανότητα σχετικά με τη διαχείριση προϊόντων ανακύκλωσης για τη δημιουργία νέων αντικειμένων και τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των αποβλήτων.
- Ικανότητα αυτονομίας και προσωπικής πρωτοβουλίας που συνδέεται με την ανάπτυξη ικανοτήτων επικοινωνίας με άλλους και συμμετοχής σε ομαδικά έργα, καθώς και σε σχέση με την αυτοαντίληψη και την προσωπική κατασκευή.

## ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Στόχος αυτής της πρότασης είναι οι μαθητές να συνειδητοποιήσουν την αξία των πλαστικών απορριμμάτων επαναχρησιμοποιώντας τα και δημιουργώντας διαφορετικά αντικείμενα από αυτά τα απόβλητα καθώς και εφαρμόζοντας σε αυτή τη διαδικασία τις γνώσεις τους για τη φυσική, την τεχνολογία και την τέχνη, ώστε να είναι σε θέση να αναπτύξουν τις ικανότητές τους για εφεύρεση και δημιουργικότητα.

Οι μαθητές θα ψάξουν στο Διαδίκτυο για τεχνίτες, καλλιτέχνες και άλλους που δημιουργούν ή εφευρίσκουν πράγματα χρησιμοποιώντας ανακύκλωση και απόβλητα. Αυτό θα τους βοηθήσει να ξεκινήσουν τις δικές σας ιδέες, να σκεφτούν τις δυνατότητες και να σκεφτούν τους πόρους που θα χρειαστούν για να τις αποκτήσουν. Στο τέλος αυτού του εγγράφου υπάρχουν προτεινόμενες τοποθεσίες που μπορεί να είναι χρήσιμες. Οι ομάδες μαθητών μπορούν να οργανωθούν σύμφωνα με τα ενδιαφέροντά τους ή επίσης να επιτρέψουν προτάσεις από μαθητές που θέλουν να αναπτύξουν την ιδέα τους ατομικά.

### ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΒΗΜΑ ΠΡΟΣ ΒΗΜΑ

Για την υλοποίηση αυτού του έργου, οι μαθητές θα ακολουθήσουν τα βήματα της τεχνολογικής διαδικασίας, βήματα που ακολουθούν στο μάθημα της τεχνολογίας που διδάσκεται στην Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και στην Ανώτερη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Τα βήματα είναι:

1. ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ
2. ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗ
3. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

4. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ
5. ΚΤΙΡΙΟ
6. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
7. ΔΙΪΔΟΣΗ

1. **ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ.** Η ταυτοποίηση είναι το πρώτο στάδιο της **τεχνολογικής διαδικασίας** και καθορίζει ποια είναι η ανάγκη που πρέπει να ικανοποιήσουμε με την τεχνολογία ή το προϊόν που θέλουμε να αποκτήσουμε και ποιες είναι οι προϋποθέσεις που πρέπει να εξετάσει αυτή η λύση.

Πρέπει επίσης να σκεφτούμε τι θέλω να επιτύχω με την πρότασή μου, τι σκοπεύω να μεταδώσω σε άλλους ή με ποιες νέες πτυχές συμβάλλω. Εάν πρόκειται για ομαδικό έργο, είναι απαραίτητο να δοθεί χρόνος για την επίτευξη συμφωνιών σχετικά με το τι θέλουμε να κάνουμε μαζί.

2. **ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗ.** Όταν έχουμε ήδη εντοπίσει το πρόβλημα ή την ανάγκη, αρχίζει η φάση αναζήτησης πληροφοριών, είναι μια διαδικασία έρευνας και συλλογής ιδεών και δεδομένων μέσω όλων των δυνατών μέσων: Διαδίκτυο, βιβλία, περιοδικά, άμεση παρατήρηση, συναντήσεις, καταιγισμός ιδεών, ανάλυση υφιστάμενων τεχνολογιών ή προϊόντων κ.λπ. Αυτές οι πληροφορίες που συλλέγονται χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία περισσότερων ιδεών, την αποσαφήνιση αμφιβολιών και εννοιών, υλικών μελέτης και τεχνικών ανάπτυξης κ.λπ.

3. **ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ.** Αυτή η τρίτη φάση είναι μία από τις σημαντικότερες της τεχνολογικής διαδικασίας, δεδομένου ότι είναι αυτή πάνω στην οποία θα τεθούν τα θεμέλια για το ποια θα είναι η τελική ανάπτυξη του προϊόντος ή της τεχνολογίας. Αναζητούνται οι καλύτερες ιδέες που επιλύουν βέλτιστα το πρόβλημα και προσαρμόζονται στις απαιτήσεις που προσδιορίστηκαν στην πρώτη φάση. Μετά από μερικά πρώτα σκίτσα, προετοιμάζεται ένα αυστηρό και σοβαρό σχέδιο, όπου εμφανίζονται όλα τα παραδείγματα που μπαίνουν στο παιχνίδι. Θα συμπεριληφθούν επίσης οι απαραίτητες ενδείξεις για την ανάπτυξη, έχοντας πάντα κατά νου ότι οι ιδέες που πρέπει να επιλεγούν είναι αυτές που είναι βέλτιστες από πλευράς λύσης αλλά και από πλευράς κόστους, ευκολίας κατασκευής και αντοχής του τελικού προϊόντος.

4. **ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ.** Περιλαμβάνει εργασίες όπως η επιλογή υλικών και εργαλείων που είναι απαραίτητα για την κατασκευή της λύσης. Απαριθμούν τα βήματα που πρέπει να ακολουθηθούν με τακτικό τρόπο, τα υλικά και τα εργαλεία που θα χρησιμοποιηθούν σε κάθε βήμα, το χρόνο και το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης του έργου, το εργατικό δυναμικό, τους χώρους που θα χρειαστούν κ.λπ. Με όλα αυτά μπορεί να προετοιμαστεί ένας προϋπολογισμός ή ένα φύλλο διαδικασίας. Συνοψίζοντας, πρόκειται για τον σαφή προσδιορισμό των τεχνικών, οικονομικών και οργανωτικών παραγόντων.

5. **ΚΤΙΡΙΟ.** Είναι μια φάση στην οποία όλα όσα φαίνονται στα προηγούμενα στάδια καθορίζονται σε ένα προϊόν ή τεχνολογία. Πηγαίνουμε από την ιδέα στο πραγματικό προϊόν, μέσω της κατασκευής του προϊόντος που σχεδιάζουμε. Σε αυτή την κατασκευή είναι σημαντικό να συμμορφώνεστε με όλα όσα αναφέρονται στο στάδιο του σχεδιασμού, ειδικά

## RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

όσον αφορά το χρόνο, το κόστος και τα υλικά. Κατά τη διάρκεια αυτής της φάσης είναι απαραίτητο να ληφθούν υπόψη οι κανονισμοί ασφαλείας. Ένα ή δύο άτομα θα είναι υπεύθυνα για τη δημιουργία αναφοράς ολόκληρης της διαδικασίας με φωτογραφίες ή βίντεο για να έχουν τα πάντα τεκμηριωμένα και να μπορούν να τα χρησιμοποιήσουν όταν χρειάζεται.

- 6. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ.** Μόλις αναπτυχθεί το προϊόν, πρέπει να ελέγξουμε ότι πληροί τις προϋποθέσεις και ότι επιλύει το πρόβλημα που παρατηρήθηκε στην πρώτη φάση, ικανοποιώντας τις ανάγκες. Σε περίπτωση οποιουδήποτε προβλήματος θα πρέπει να επιστρέψουμε στις φάσεις, ακόμα και στη φάση του σχεδιασμού για να εντοπίσουμε την αιτία του προβλήματος και να διορθώσουμε ό,τι είναι απαραίτητο. Είναι συνήθως συνηθισμένο σε πολύπλοκες διαδικασίες κατασκευής προϊόντων, μερικές φορές είναι απαραίτητο να επιστρέψετε στη φάση σχεδιασμού αρκετές φορές.
- 7. ΔΙΑΔΟΣΗ.** Μόλις κατασκευαστεί και επαληθευτεί το προϊόν, φτάνουμε στην τελευταία φάση της τεχνολογικής διαδικασίας. Μπορούμε πλέον να το κάνουμε γνωστό και να το εμπορευματοποιήσουμε, αν ήταν ένας από τους στόχους μας. Μια τεχνική έκθεση μπορεί να προετοιμαστεί και ακόμη και να δημοσιευθεί στον τύπο και σε εξειδικευμένα περιοδικά σχετικά με την κυκλοφορία αυτού του νέου προϊόντος ή τεχνολογίας.

Η ομάδα ή ο καλλιτέχνης θα εξηγήσει πώς προέκυψε η ιδέα, πώς αναπτύχθηκε, ποια ήταν τα προβλήματα στη διαδικασία, τα αποτελέσματα, το επίπεδο ικανοποίησης των δημιουργών, τις πτυχές στις οποίες έχουν εμπλουτιστεί ως ομάδα και ως άτομα κατά την εκτέλεση αυτού του έργου. Στο τέλος όλα τα τελικά προϊόντα θα εκτεθούν στο σχολείο. Μερικά παραδείγματα εργασιών που πρέπει να γίνουν είναι διακοσμήσεις, παιχνίδια και τοιχογραφίες (εικόνα 12 και εικόνα 13).



Εικόνα 12. Τοιχογραφία

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ



Εικόνα 13. Διαφορετικές διακοσμήσεις

## ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ

1. Δοχεία ή κιβώτια για την αποθήκευση και τον διαχωρισμό των απορριμμάτων προς επαναχρησιμοποίηση: φιάλες, πώματα, χαρτοκιβώτια, κονσέρβες, σακούλες κ.λπ.
2. Ανάλογα με το έργο, θα χρειαστούν διαφορετικά εργαλεία και υλικά.

## ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΙΝΗΤΡΩΝ

- Ποιες σχέσεις βρίσκετε μεταξύ της παραγωγής αποβλήτων και της εξάντλησης των φυσικών πόρων;
- Όλες οι χώρες του κόσμου καταναλώνουν το ίδιο;
- Είναι οι χώρες που διαθέτουν φυσικούς πόρους οι πλουσιότερες; Είναι αυτοί που καταναλώνουν περισσότερο;
- Η κατανάλωση και η κατοχή αγαθών μας κάνει πιο ευτυχισμένους;
- Πιστεύετε ότι η επαναχρησιμοποίηση των αποβλήτων συμβάλλει στη μείωση της εξόρυξης φυσικών πόρων και στην ελαχιστοποίηση της ενεργειακής δαπάνης;

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

- Θα ήταν σήμερα δυνατό να προωθηθεί μια νοοτροπία επαναχρησιμοποίησης στην κοινωνία μας εις βάρος της κουλτούρας χρήσης και διάθεσης;

## ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Να δημιουργηθεί ένα blog ή ένας χώρος στην ιστοσελίδα του κέντρου όπου θα αναρτηθούν οι διαφορετικές ιδέες και προτάσεις που θα προκύψουν από αυτό το εργαστήριο, προκειμένου να τις μοιραστούν με άλλα κέντρα και ενδιαφερόμενους ανθρώπους.
2. Να έρθουν σε επαφή με εταιρείες που μπορεί να ενδιαφέρονται για αυτό το είδος προϊόντος και να καταλήξουν σε συμφωνίες σε συνεργασία μαζί τους, ώστε οι μαθητές να μπορούν να εφαρμόσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους στην ανακύκλωση πλαστικών απορριμμάτων στον κόσμο της εργασίας.
3. Να συνεργαστεί με ΜΚΟ και ενώσεις που είναι αφιερωμένες στην επαναχρησιμοποίηση και τη μετατροπή των αποβλήτων για την ανταλλαγή ιδεών και προϊόντων.

## ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

[www.reciclando.eu](http://www.reciclando.eu)[www.truekenet.com](http://www.truekenet.com)  
[www.reutilizadme.com](http://www.reutilizadme.com)[www.ecoinventos.com](http://www.ecoinventos.com)  
[www.ecoart-didactic.com](http://www.ecoart-didactic.com)[www.drapart.org](http://www.drapart.org)  
[www.floresenelatico.es](http://www.floresenelatico.es)[www.basurillas.org](http://www.basurillas.org)  
[www.laollaexpres.com](http://www.laollaexpres.com)[www.misslata.com/latas](http://www.misslata.com/latas)

## ΙΣΤΟΛΟΓΙΑ

[www.sindinero.org](http://www.sindinero.org)[www.imaginayrecicla.blogspot.com](http://www.imaginayrecicla.blogspot.com)[www.reciclandoenepiral.com](http://www.reciclandoenepiral.com)

## Μεταφορά γνώσεων και δεξιοτήτων από τους εκπαιδευτικούς στους μαθητές

Ο στόχος είναι η μεταφορά/κατασκευή γνώσεων, η απόκτηση δεξιοτήτων και η αλλαγή της ευαισθητοποίησης και της στάσης απέναντι στη χρήση πλαστικών και τη ρύπανση στη γη.

Οι εκπαιδευτικοί θα προετοιμάσουν μια παρουσίαση το πολύ 10 λεπτών που θα δείχνει βίντεο και φωτογραφίες και στατιστικά στοιχεία σχετικά με τη χρήση πλαστικού στη γη. Είναι πολύ σημαντικό ότι ο δάσκαλος δεν θα δώσει πάρα πολλές πληροφορίες στους μαθητές, καθώς είναι πολύ σημαντικό να βρουν και να **κατασκευάσουν** τις δικές τους **γνώσεις** αντί να ταΐζουν με κουτάλι.

Οι μαθητές θα μάθουν δεξιότητες όπως η ομαδική εργασία και η συνεργασία μέσω της ομαδικής εργασίας, η δημιουργικότητα μέσω των τεχνών, των χειροτεχνιών και των κόμικς, η επικοινωνία μέσω παρουσιάσεων και βίντεο, οι δεξιότητες συντονισμού μέσω 3D σχεδιασμού, οι καλλιτεχνικές δεξιότητες φαντασίας και η κριτική σκέψη μέσω χειροτεχνίας και αφίσας.

Με την ολοκλήρωση της μεθοδολογίας που περιγράφεται παρακάτω, στόχος είναι οι μαθητές να αποκτήσουν **ηθική θεώρηση** της ρύπανσης και του περιβάλλοντος στο οποίο ζουν και να αλλάξουν στάση στο σπίτι, το σχολείο και την κοινότητα απέναντι στη χρήση πλαστικού. Η σημασία της

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

ευαισθητοποίησης σε νεαρή ηλικία είναι ιδιαίτερα απαραίτητη για την εκπαίδευση των μαθητών και των εκπαιδευτικών σχετικά με τις ορθές πρακτικές.

## Καθορισμός θεμάτων και με αυτά συνδεδεμένοι τομείς γενικών γνώσεων σχετικά με τα πλαστικά Θέματα πλαστικής ρύπανσης

Παρακάτω θα περιγράψουμε ένα έργο για μια τάξη μαθητών.

Όπως προαναφέρθηκε, το έργο στοχεύει:

- **Κατασκευάστε γνώσεις** σχετικά με το θέμα της πλαστικής ρύπανσης,
- **Διδάξτε δεξιότητες** όπως η **συνεργασία**, η **δημιουργικότητα**, η **φαντασία**, η **επικοινωνία**, η **κριτική σκέψη**, η **χρήση της τεχνολογίας**,
- **Ευαισθητοποίηση** και **αλλαγή στάσης** απέναντι στη χρήση πλαστικών και τις συνέριές της.

## Έργο/ Μεθοδολογία

### 1. **Μεταφορά Γνώσης:** Εισαγωγή στους μαθητές των **πραγματικών παγκόσμιων ζητημάτων** με το πλαστικό (Σχήμα 1)

- Παγκόσμια υπερθέρμανση
- Πλαστική ρύπανση στους ωκεανούς,
- Πλαστική ρύπανση στη γη,
- Πλαστική ρύπανση στην ατμόσφαιρα,
- Πλαστική ρύπανση στα υπόγεια ύδατα,
- Θανάτωση ζώων μέσω, σύντομης παρουσίασης, βίντεο/ντοκιμαντέρ μικρού μήκους, εικόνων και στατιστικών.

**Κατασκευή γνώσης:** Για κάθε ένα από τα εισαγόμενα παγκόσμια ζητήματα, οι μαθητές θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν το διαδίκτυο για να βρουν πώς τα πλαστικά δημιουργούν αυτά τα προβλήματα.

### 2. **Μεταφορά γνώσης:** Εισαγωγή στους μαθητές για **καθημερινά προβλήματα** που θα μπορούσαν πραγματικά να προκληθούν από την πλαστική ρύπανση:

- Καρκίνος,
- Γενετικές ανωμαλίες,
- Θέματα παιδικής ανάπτυξης,
- Αδύναμο ανοσοποιητικό σύστημα,
- Καρδιαγγειακά νοσήματα.








μέσα από σύντομες παρουσιάσεις, βίντεο/ντοκιμαντέρ μικρού μήκους, εικόνες και στατιστικά στοιχεία.

## RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

3. Προσωπική δέσμευση: Για κάθε ένα από τα εισαγόμενα καθημερινά προβλήματα, οι μαθητές θα πρέπει στη συνέχεια να βρουν πώς μπορούν να επηρεαστούν προσωπικά στη δική τους καθημερινή ζωή.
    - a. Ερωτήσεις προβληματισμού για μαθητές:
      - i. Σκεφτείτε τη χρήση πλαστικού στο σπίτι. Πόσο πλαστικό σπαταλάται
        1. Αρχική,
        2. Σχολείο,
        3. Κοινότητα,
        4. Η χώρα σας,
      - ii. Πώς θα ήταν αν δεν είχατε πλαστικό στο σπίτι;
  4. **Συνεργασία, Συζήτηση:** Στη συνέχεια, οι μαθητές σχηματίζουν ομάδες και προσπαθούν να εντοπίσουν άλλες περιπτώσεις όπου η καθημερινότητά τους επηρεάζεται από την πλαστική ρύπανση και να συζητήσουν τα ευρήματα με τις ομάδες τους.
  5. **Παρουσίαση:** Σε κάθε ομάδα ανατίθεται να κάνει μια παρουσίαση και να συζητήσει ένα από τα παγκόσμια θέματα ρύπανσης μαζί με ένα καθημερινό ζήτημα που βρίσκουν πιο συναρπαστικό από όλα.
- Επικοινωνία:** Κάθε ομάδα θα πρέπει στη συνέχεια να παρουσιάσει την παρουσίασή της στην τάξη. Μπορούν να χρησιμοποιήσουν PowerPoint, [Prezi](#), [Canva](#) ή [Microsoft Sway](#).
6. **Μεταφορά και χρήση δεξιοτήτων:** Art Project Τέλος, κάθε ομάδα θα πρέπει στη συνέχεια να επιλέξει ένα από τα **έργα** τέχνης που εξηγούνται παρακάτω και να παρουσιάσει τα θέματα που **έχουν συζητήσει** στην παρουσίαση μέσω του επιλεγμένου έργου τέχνης.
  7. **Επικοινωνία, Μεταφορά Γνώσης:** Στο σχολείο θα διοργανωθεί ημερίδα-εκδήλωση στην οποία θα φοιτήσουν μαθητές, εκπαιδευτικοί και άλλα άτομα από την κοινότητα, όπου θα παρουσιαστούν όλα τα έργα τέχνης. Η εκδήλωση **Relearn Plastic Day. Η εκδήλωση θα περιλαμβάνει:**
    - a. Ενημερωτικές αφίσες σχετικά με τα θέματα ρύπανσης που αναλύθηκαν.
    - b. Περίπτερα τοποθετημένα γύρω από το σχολείο που εμφανίζουν και απεικονίζουν το
      - i. Βίντεο
      - ii. κόμικς
      - iii. Παρουσιάσεις των φοιτητών
    - c. Ζωντανή παράσταση που θα είναι ένας συνδυασμός των μουσικών, καλλιτεχνικών και χορευτικών έργων.

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

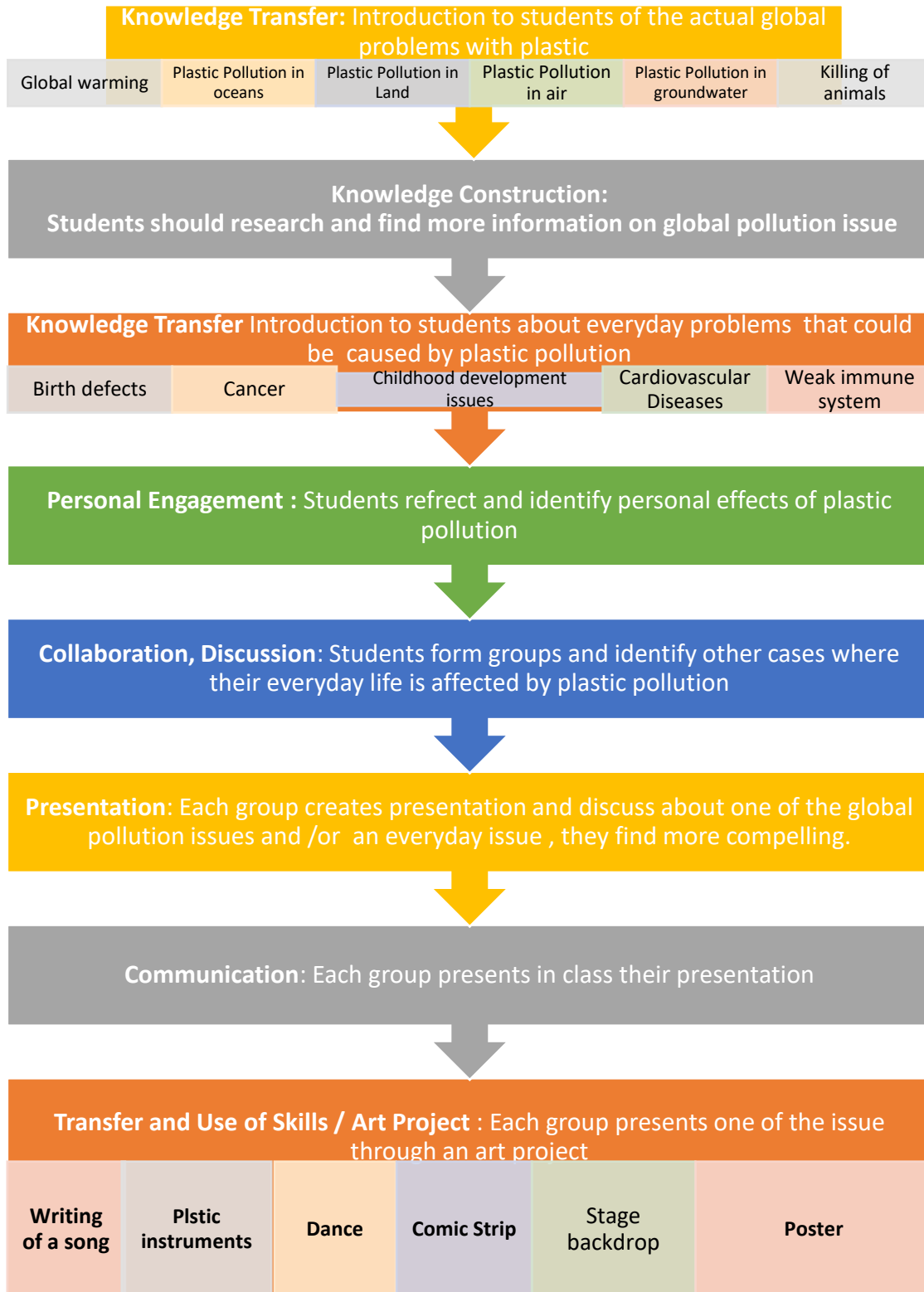
## Έργα τέχνης <sup>9</sup>

-  **Κόμικς:** Δημιουργήστε ένα κόμικ χρησιμοποιώντας μια διαδικτυακή εφαρμογή όπως η [Pixton](#) μέσω της οποίας θα παρουσιαστούν θέματα πλαστικής ρύπανσης.
  -  **Μουσική / Τραγούδι:** Γράψτε ένα τραγούδι για το θέμα της ρύπανσης
  -  **Art Crafts / Πλαστικά όργανα:** Χρησιμοποιήστε πλαστικό υλικό για να δημιουργήσετε μουσικά όργανα. Για παράδειγμα, ένα πλαστικό φλάουτο με πλαστικό μπουκάλι νερού ή δράμια χρησιμοποιώντας μεγάλα πλαστικά δοχεία.
  -  **Τέχνη / Σκηνικό:** Σχεδιασμός σκηνικού που απεικονίζει ένα ζήτημα ρύπανσης
  -  **Χορός:** Δημιουργήστε μια χορευτική παράσταση μέσα από την οποία θα εκφραστεί το ζήτημα της πλαστικής ρύπανσης.
- Μουσική Τέχνη και Χορός:**
-  **Οι ομάδες έργου Μουσική/Τραγούδι, Χειροτεχνία/Πλαστικά Όργανα, Τέχνη/Σκηνικό και Χορός** θα πρέπει να συνεργάζονται. Στη συνέχεια, τα τέσσερα έργα θα συνδυαστούν για να δημιουργήσουν μια παράσταση που θα χρησιμοποιεί μουσικά όργανα που δημιουργούνται από πλαστικά υλικά, ένα τραγούδι ειδικά γραμμένο για την πλαστική ρύπανση και μια παράσταση χορού με φόντο τη ρύπανση. Οι μαθητές μπορούν να δουν την ιστοσελίδα [του STOMP](#) για να πάρουν μια ιδέα.
  -  **Αφίσσα:** Χρησιμοποιήστε εφαρμογές όπως το [Figma](#) για να δημιουργήσετε διαφορετικές αφίσες για διάφορα θέματα πλαστικής ρύπανσης που θα τοποθετηθούν γύρω από το σχολείο κατά τη διάρκεια της Relearn Plastic Day καθώς και μια αφίσσα πρόσκλησης για την εκδήλωση.

<sup>9</sup> Τα οφέλη κάθε τέχνης projects περιγράφεται στην Ενότητα 2



# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ



Σχέδιο 1. Μεταφορά Γνώσης

# RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

## Αναφορές

- [1] Marjanovič Umek, L. και Zupančič, M. (2009). Κοινωνική και ηθική ανάπτυξη στην πρώιμη παιδική ηλικία. V L. Marjanovič Umek και M. Zupančič (επιμ.), Αναπτυξιακή Ψυχολογία(525). Λιουμπλιάνα: Rokus Klett.
- [2] Gostečnik, Christian (2016). Φταίνε πραγματικά όλοι οι γονείς; Λιουμπλιάνα: Αδελφός Φραγκίσκος.
- [3] Valdes, Irena (2014). Η καλλιτεχνική εξέλιξη του εφήβου. Εκπαίδευση (Λιουμπλιάνα) (38-39).
- [4] Eisner, E.W. (2002). Οι τέχνες και η δημιουργία του νου. Νιου Χέιβεν: Πανεπιστημιακός Τύπος του Γέιλ.
- [5] Burton, J., Horowitz, P., & Abeles, H. (1999). Μάθηση μέσω των τεχνών: Επιπτώσεις στο πρόγραμμα σπουδών. Στο E. B. Fiske (επιμ.). Champions of change: The Impact of the arts on learning (σελ. 35–46).
- [6] Hadži-Jovančić, N. (2010). Ο ρόλος της διδασκαλίας της τέχνης υπό το πρίσμα των σύγχρονων τάσεων στη γενική εκπαίδευση. Καινοτομίες στη διδασκαλία, XXIV, 2010/4, 14-22.
- [7] Carey, J. (2005). Εξερευνώντας τα μελλοντικά μέσα. Στο J. Flood, S. B. Heath, & D. Lapp (Eds.), Εγχειρίδιο έρευνας για τη διδασκαλία του γραμματισμού μέσω των επικοινωνιακών και εικαστικών τεχνών (σελ. 62–67). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- [8] Flood, J., Heath, S. B., & Lapp, D. (επιμ.). (2005). Εγχειρίδιο έρευνας για τη διδασκαλία του γραμματισμού μέσω των επικοινωνιακών και εικαστικών τεχνών. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- [9] Bresler, A. (2001). Ατζέντα για την έρευνα στην καλλιτεχνική εκπαίδευση: Αναδυόμενα ζητήματα και κατευθύνσεις. Στο M. McCarthy (Ed.), Enlightened advocacy: Implications for research for arts education policy and practice (σελ. 43–71). College Park, MD: Πανεπιστήμιο του Maryland.
- [10] Bresler, A., & Ardichivili, A. (Eds.) (2002). Διεθνής έρευνα στην εκπαίδευση: Εμπειρία, θεωρία και πρακτική. Νέα Υόρκη: Peter Lang.
- [11] The Arts and Education: Knowledge Generation, Pedagogy, and the Discourse of Learning, Πληροφορίες άρθρου, 32 (1), σσ. 29-61. Vivian L. Gadsden, Πανεπιστήμιο της Πενσυλβάνια.
- [12] <https://www.senecaacademy.org/10-reasons-why-integrating-art-is-important-in-school/>.
- [13] [https://www.washingtonpost.com/local/education/teachers-are-using-theater-and-dance-to-teach-math--and-its-working/2016/02/22/61f8dc0c-d68b-11e5-b195-2e29a4e13425\\_story.html?utm\\_term=.c7e0d6be99d2](https://www.washingtonpost.com/local/education/teachers-are-using-theater-and-dance-to-teach-math--and-its-working/2016/02/22/61f8dc0c-d68b-11e5-b195-2e29a4e13425_story.html?utm_term=.c7e0d6be99d2).
- [14] Fiske, E. B. (Ed.) (1999). Πρωταθλητές της αλλαγής: Ο αντίκτυπος των τεχνών στη μάθηση. Washington, DC: The Arts Education Partnership και η Επιτροπή του Προέδρου για τις Τέχνες και τις Ανθρωπιστικές Επιστήμες.
- [15] Λύκος, Δ. Ρ. (2000). Γιατί οι τέχνες έχουν σημασία στην εκπαίδευση ή τι μαθαίνουν τα παιδιά όταν δημιουργούν μια όπερα. Στο E. Fiske (Ed.), Champions of change: The impact of the arts on learning (σελ. 91–98). Washington, DC: Arts Education Partnership και η Επιτροπή του Προέδρου για τις Τέχνες και τις Ανθρωπιστικές Επιστήμες.
- [16] Dwech, Γ. (2010). Νοοτροπίες, έπαινοι και χαρισματική εκπαίδευση: Πώς τα μηνύματά μας βοηθούν ή βλάπτουν τους χαρισματικούς μαθητές. Εισήγηση, 12ο Διεθνές συνέδριο ECHA

## RELEARN PLASTIC: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

«Perspectives on the Education of Giftedness: from Binet to Today» (7). Παρίσι: Ινστιτούτο Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Paris Descartes.

[17] Aiamy, M., Φ. Haghani (2012). Η επίδραση της συνηλεκτρονικής και του καταγισμού ιδεών στην ανάπτυξη της δημιουργικής σκέψης των μαθητών της 3ης τάξης στην επιστήμη, *Procedia – Social and Behavioral Sciences* 47, 610–613.

[18] Alamshah, W. X. (1970). Δημιουργική ζωή. Το περιοδικό της δημιουργικής συμπεριφοράς, 4 (2), 123-130. <https://doi.org/10.1002/j.2162-6057.1970.tb00851.x>.

[19] Brushwood Rose, Γ. (2016). Οι υποκειμενικοί χώροι της κοινωνικής δέσμευσης: Καλλιέργεια δημιουργικής ζωής μέσω ψηφιακής αφήγησης που βασίζεται στην κοινότητα. *Ψυχοπρωκτική λατρεία Soc* 21, 386-402. <https://doi.org/10.1057/pcs.2015.56>.

[20] Burgess, J. (2006). Ακούγοντας συνηθισμένες φωνές: Πολιτισμικές σπουδές, λαϊκή δημιουργικότητα και ψηφιακή αφήγηση. *Συνεχές: Journal of Media and Culture Studies* 20 (2), 201–214.

[21] Følstad, A. (2008). Ζωντανά εργαστήρια για την καινοτομία και την ανάπτυξη της τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών: μια βιβλιογραφική ανασκόπηση.

[22] Niitamo, V.P., Kulkki, S., Eriksson, M. και Hribernik, K.A. (2006). Σύγχρονες και καλές πρακτικές στον τομέα των ζωντανών εργαστηρίων. Το 2006 IEEE international technology management conference (ICE) (σελ. 1-8). IEEE.

[23] Lacasa, P., Martínez, R., Méndez, L. και Cortés, S. (2007). Οι αίθουσες διδασκαλίας ως «ζωντανά εργαστήρια»: Ο ρόλος των εμπορικών παιχνιδιών. Στο 5ο Συνέδριο Media in Transition.

[24] Cerreta, M., Elefante, A. και La Rocca, L. (2020). Ένα δημιουργικό ζωντανό εργαστήριο για την προσαρμοστική επαναχρησιμοποίηση της εκκλησίας morticelli: The ssmoll project. *Βιωσιμότητα*, 12(24), σελ.10561.